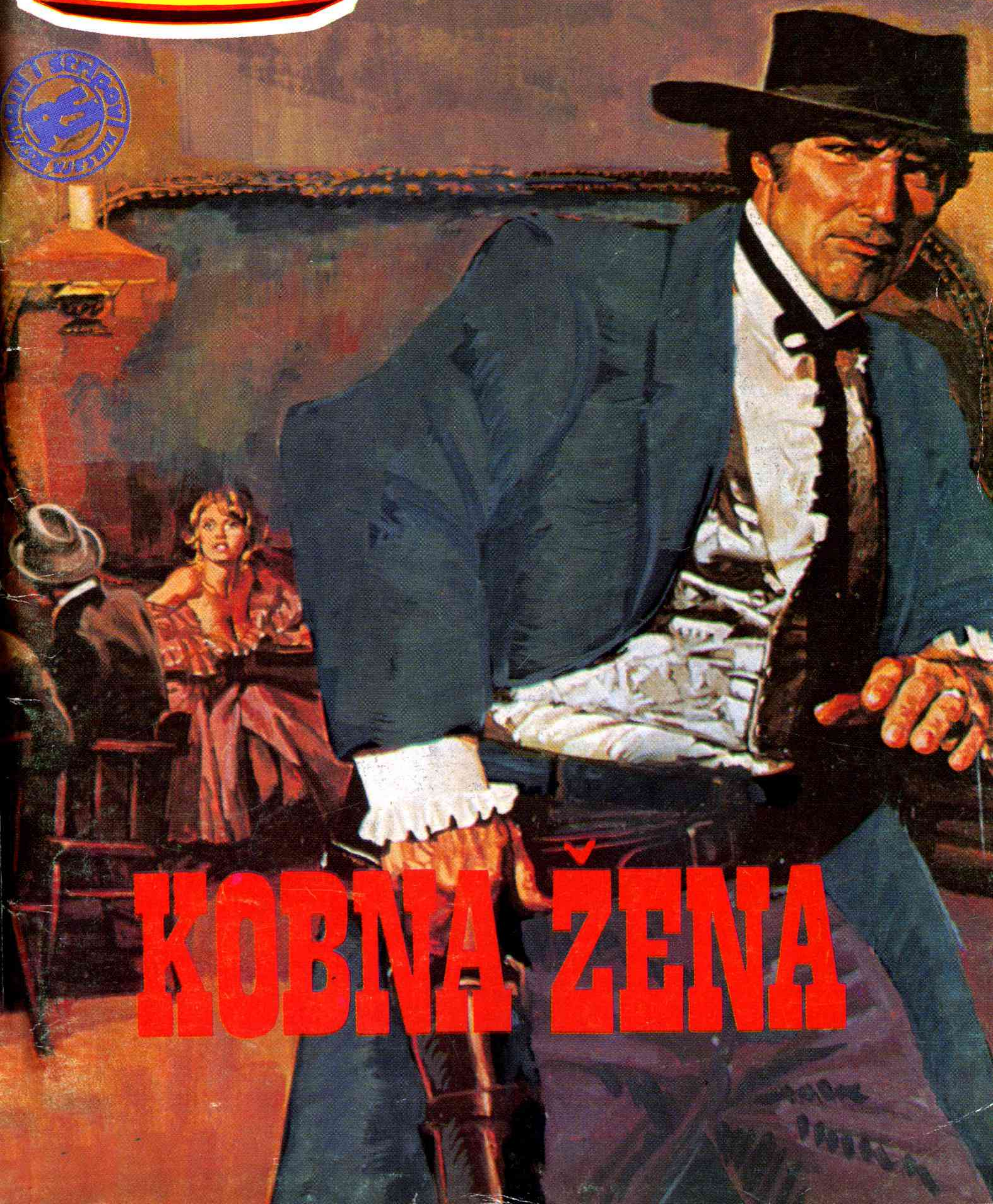

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 50 d broj 620

KOBNA ŽENA

John Lee

KOBNA ŽENA

Glavni i odgovorni urednik
MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač SOUR »Vjesnik« (predsjednik Poslovnog odbora **Vjekoslav Koprivnjak**) – RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n. sol. o. (direktor **Milan Bekić**) – OOUR Informativno-revijalna izdanja, n. sub. o. (direktor **Sead Saračević**)

Tisak: RO Štamparska djelatnost SOUR »Vjesnik«, n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o, OOUR TM n. sub. o. i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n. sub. o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije »Romani i stripovi«: **prof. dr Adolf Dragičević**

Uređivački kolegij: **Ivica Bartolić** (graf. ur.), **Marcel Čukli** (»Laso«), **Berislav Grabušnik** (graf. ur.), **Marija Jurela** (biblioteke »Super strip« i »Trag«), **Pavle Lugarić** (zamjenik gl. i odg. ur.), **Milivoj Pašićek**, **Ana Župan** (»Život«).

Redakcija: **Sonja Dunduš** (daktilograf), **Zdenka Jočić-Beck** (redaktor), **Igor Mandić** (novinar), **Branka Ožegić** (teh. sur.), **Ana Poldo-Hrastović** (novinar).

Tajništvo: **Sanja Popović** (tajnik), **Biserka Pupač** (poslovni tajnik).

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex 21 121 YU VSK.

LASO 620

JOHN LEE: KOBNA ŽENA

Naslov originala: **THE BAD WOMAN**

Recenzija: **Ida Biard**

Copyright: **Adventure Books, Ltd**

Prijevod: **Lucija Usmiani**

LASO 620 izlazi 30. 8. 1985.

I

Dva su jahača jahala južno od rijeke Columbine prelazeći brežuljke sparušene sušom. Za njima se dizao oblak prašine i prekrivao grmove nježne kadulje. Za njima je koraćao teretni konj, natovaren logorskom opremom i posve novim kopačkim alatom. Taj konj nikad nije imao uzde, a i nisu mu bile potrebne.

Došli su iz Meksika. Za njih su bile sasvim neobične ove plave planine na sjeveru. Dallas McQuiston je volio ovakav krajolik. Bio je to tridesetogodišnjak koji se na sedlu držao poput Komanča: uspravno i ponosno.

U njemu se miješala krv tvrdo glava i krutog oca Irca i blagost majke Kreolke. Velike sive oči uvijek su bile nasmiješene, vesele, premda je njihova metalna boja odavala hladnoću. Jahao je dorata s velikom bijelom pjegom iznad očiju. Nosio je pištolj, a puška s oštećenim kundakom bila je zatakuta uz sedlo.

Pored McQuistona jahao je Benavides Calistro, na malom konju širokih sapi. Calistro je uvijek bio natmuren, mračan i podsjećao je na maloga španjolskog plemića kojega su okolnosti učinile drskijim i hrabrijim nego što je zapravo bio. Prema izrazu njegova lica lako se moglo zaključiti da mu se kraj kroz koji su upravo prolazili nimalo ne sviđa.

Zastali su na nekoj livadi punoj sočne trave i pustili konje da se napoje na obližnjem potoku.

— Je li ta žena zgodna? — pitao je Calistro.

— Tko zna? Kažu da su zbog nje umrla dva muškarca. Mislim da su to za nas dobre preporuke.

— Jedan od te dvojice bio je njen otac.

Calistro je prezirao gringose i njihove poglede na život, pa čak i McQuistonove, premda ga je volio kao brata.

— Možda su to samo priče — reče McQuiston. — Laži se najlakše ispredaju oko žene.

— Ti ćeš je milo pogledati, nasmiješit ćeš joj se, a ona će uzvratiti osmijeh. Nijedna ti žena ne može odoljeti. A tada?

Prošli su pokraj školske zgrade ispred koje se igralo nekoliko dječaka. Uzvratili su pozdrav dvojici stranaca. Pogledali su mazgu pretovarenu alatom.

— Kladim se da je danas nedjelja — reče McQuiston.

Nekoliko kilometara od Tumblinga morali su zaustaviti konje na strmoj padini kako bi propustili kola što su im išla u susret. Vozio ih je plećati muškarac. Kraj njega je sjedila žena. On zaustavi konja. Iza njih je jahala mlada žena, visoka i preplanula. Nije im promaklo njeno graciozno držanje, premda je jahala velikoga, dobro istimarenoga, crnog konja.

— Zacijelo ste pošli u potragu za zlatom, zar ne? — upita ih plećati muškarac.

Govorio je škotskim naglaskom.

– Točno – McQuiston se nasmi-
ješi. – Koliko smo daleko od ranča
Darland?

– Od ranča Darland? – ponovi
muškarac. Odgovorio je da do Dar-
landa moraju prijeći još tri kilome-
tra. Povuče uzde i kola krenu.

McQuiston se okrene da bi još je-
danput pogledao djevojku na cr-
nom konju. Ona je čekala da kola
prođu pokraj nje znatizeljno pro-
matrajući McQuistona, a onda pod-
bode konja i krene, pazeći da ne ide
odmah za kolima kako je ne bi oba-
vila prašina.

Calistro se smijuljio.

– Postajem sve znatizeljniji. –
reče McQuiston.

– Ženâ ima posvuda, a ti si uvi-
jek vrlo znatizeljan. Nikad nećemo
stići u San Juan.

– Čemu žurba? Uostalom, ova
mi se dolina vrlo sviđa. Ovdje bih
volio živjeti, Bene.

– Žena na vrancu podsjeća me
na astečku princezu. Bila je ... –
počne Calistro, ali ga McQuiston
prekine:

– Ovo je zaista divna dolina, Be-
ne. Govoriš o djevojci na crnom ko-
nju? Pogledala nas je oštro kao i
njen otac. Kosa joj je na mjestima
izbljedadjena od sunca. Nema ničega
tajanstvenog oko nje, osim što izvr-
sno jaše.

– Osim toga, ona nije izazvala
smrt dvaju muškaraca.

McQuiston slegne ramenima. To
je bila najbolja obrana protiv Cali-
stra. Bili su dobri prijatelji, ali Ca-
listro je imao vrlo tešku, tvrdoglavu
narav. McQuiston nije znao mnogo
o njegovoj prošlosti, o vremenu kad
je živio u Meksiku, ali bilo je dovolj-
no što je Calistro bio Meksikanac
pa da se lako objasni ta njegova
svojevoljnost.

Nakon nekoliko minuta jahanja
susreli su još jedna kola. Još jedna
obitelj išla je na nedjeljnu misu.
Čovjek koji je vozio kola bio je vi-
sok, jakih gustih obrva i brade. Kraj
njega je sjedila ženica odjevena u
crno vuneno odijelo.

McQuiston je, kao svaki Irac,
imao dobru moć zapažanja. Lako je
zapadao u tmurna raspoloženja, no
ovaj put se njegovo lice ozarilo kad
ih je veselo pozdravila sjedokosa
žena koja je sjedila na stražnjem
sjedalu. Imala je dubok, topao glas.
Pokraj nje su sjedile tri djevojčice,
a četvrtu je držala u krilu. Pogleda-
la je njihovu opremu i onda im se
obratila na španjolskom, pitajući ih
kamo su se zaputili.

Calistro skine šešir i lagano se
nakloni:

– Idemo u San Juan, senjora. Mi
smo rudari, barem tako mislim.

– Koliko smo udaljeni od ranča
Darland? – upita McQuiston tako-
đer na španjolskom. – Čuli smo da
se tamo može dobiti izvrsno jelo.

– Zar? – starica odmjeri
McQuistona od glave do pete. – Da,
nalikujete mi na nekoga tko bi bio
zainteresiran za takvo nešto, samo
mi nije jasno zašto ne nosite hranu
sa sobom?

McQuiston se nasmiješi: starica
je imala duha:

– Morate jahati još pola kilome-
tra – reče starica. – Idem s vama.

Tada se javi vozač:

– Pitaju li za Darlandov ranč,
majko?

– Da – odgovorila je majka
kratko i oštro.

On pogleda svoju ženu. Bilo je
očito da su pri spominjanju Dar-
landa odmah postali rezervirani.
Podigao je uzde:

– Neka vam je sa srećom, mom-
ci!

– Stani, Rodney! – vikne njego-
va majka. – Ja idem s njima. Posje-
tit ću June.

Žena koja je sjedila do vozača na-
glo se okrene:

– Ali, mi idemo u crkvu i mislim
...

– Ja mislim da ću se vratiti –
reče starica.

– Krenuli ste u crkvu – činilo se
da čovjek ne prigovara svojoj majci
već da se ispričava svojoj ženi zbog
staričine tvrdoglavosti.

— Promijenila sam mišljenje — reče stara gospoda. — Ne morate me podsjećati kako mnogi smatraju da sam blizu groba i kako svi smatraju da je baka Varnum nemoćna. — Ona pomakne djecu i ustane: — Primaknite mi jednoga konja. — Odmahnula je glavom kad je McQuiston sjahao s konja: — Neću velikoga konja. Želim onoga drugog.

Calistro joj primakne svog konja.

— Ali, mama ... — Rodney se bunio, no starica je već bila na rubu kola. Na njihovo veliko iznenađenje, spretno se prebacila na konjska leđa.

— Vi možete u crkvu — obrati se ona svom sinu. — Ja ću k June. Ne bih željela da Sqanto Whitcomb i Avery Teague ubiju ovu dvojicu. — Ona pogleda McQuistona: — Uostalom, tko ste vi?

McQuiston predstavi sebe i Calístra.

— Doći ćemo po tebe nakon mise, mama — reče Rodney.

Djevojčice su je bučno pozdravljale.

— Budite poslušne! — dovikne im starica dok su se kola polako udaljavala.

Krenuli su. Baka Varnum oštro pogleda McQuistona:

— Eh, McQuistone! Ne razlikujete se od golobradih momaka koji prvi put dođu u ovaj kraj. Svi žele vidjeti kako izgleda June Darland.

— Nije točno! Slučajno se dogodilo da nam je to usput — reče McQuiston. — A gdje ste vi naučili španjolski?

— Nećete me odvratiti od onoga što želim saznati. Ovamo ste došli s određenom namjerom. Jeste li se zaustavili kod Columbine?

— Još nas muči vrtoglavica od onoga što smo tamo radili — nasmiješi se McQuiston.

— Mogu zamisliti — suho će baka Varnum. — Čuo si o June samo laži i sad se ponašaš kao i ostali. Znatizeljan si, a ja ću ti kazati istinu. Prije nekoliko godina njen otac

se sa svojom obitelji popeo u brda. Tamo su živjeli sve dok jedne zime nije umrla njegova žena, Junina majka. Njen otac je tako ostao sâm sa tri kćeri. Momci su se već bili počeli motati oko June i starac je mislio da će biti najbolje spustiti se u dolinu gdje će June biti bliže ženama. Mladi Max Roby bio je jedan od njenih udvarača. Možda si čuo kako je namjeravao starcu dati dio svoje zemlje u dolini u zamjenu za June.

— Da, načuo sam nešto o tome. Je li mu uspjelo?

— Da, ali to nije išlo. — U glasu bake Varnum osjećala se gorčina:

— Kad je doznala što su njen otac i Max ugovorili, June nije htjela ni čuti za to. Nekoga je takvo ponašanje razbjesnilo i ubio je Freda Darlanda kad se on vraćao u brda da doveze pokućstvo što je još bilo u staroj kući.

— I to mi je poznato.

— Što je najvažnije, nitko još nije doznao tko je to uradio.

— Koliko sam upoznat, netko je objesio Maxa Robyja.

— Dakle, upoznat si s najbitnijim pojedinostima tog događaja. — Baka je dugo promatrala McQuistona prije nego što je ponovo progovorila: — Možeš li mi objasniti zašto te to toliko zanima?

— Ne zanima me više nego ostale — odgovori on. — Što se dogodilo sa sestrama?

— Tetka ih je pavela na istok. June nije htjela poći. Ostala je ovdje. Uspjela se smjestiti na malom ranču. Ima nešto stoke, a pomažu joj dva postarija čovjeka. Nije joj tako loše. Uostalom, zašto toliko ispituješ? Nema sumnje, zgodan si čovjek, ali susrela sam mnogo zgodnih mladića koji nisu vrijedili ni jednoga pušćanog metka. Bit će najpametnije da pojedete svoj ručak i odmah krenete u potragu za zlatom.

— Bako Varnum, jeste li vi neka vrsta čuvara?

— Tumači to kako želiš, ali ja smatram da ovo radim za opće do-

bro. Osim toga, June mi je vrlo draga.

— Vi se prilično razlikujete od ostalih koje smo upoznali uz ovu rječicu. Imate drugačije mišljenje o tom događaju i o toj djevojci.

— Susreli ste mog sina i snahu. Ona ne bi opsovala ni za što na svijetu. Previše je bogobojazna. Koga ste još sreli?

— Visokoga i krupnog muškarca sa ženom i djevojku na crnom konju.

— To je bio Angus Copperwhaite i dio njegova plemena. Naravno, ti si posebnu pažnju obratio na Evaleth, djevojku na vrancu, zar ne?

— Morao sam je zapaziti — reče McQuiston. — Bako, vi biste mogli biti dobar šerif. — Nije mogao a da se ne nasmije.

— A vi ste već počeli loviti žene, zar ne McQuistone?

Calistro je okrenuo lice prema potoku. McQuiston je znao da ga je spopao smijeh.

— Prije ste spomenuli Whitcomba i Teagua. Jesu li odavno na ranču? — zapita McQuiston.

— Nisu — baka Varnum odmjeri McQuistona od glave do pete. — Ti im sigurno ništa nećeš značiti, sine. To ti već sad mogu kazati.

Prišli su dugačkoj zgradi izgrađenoj od omorikinih balvana.

— Kad si već toliko znatizeljan i turaš nos u pojedinosti, moram ti kazati da je ovaj ranč Max Roby ostavio Juni. Ne sumnjam da si i o tome čuo laži — reče baka.

— Nitko nije rekao da ga je ona objesila.

— McQuistone, pazite što govorite! Ne možete praviti šale na račun tih mučnih događaja.

— Oprostite, nisam mislio...

McQuiston se uozbilji. On pogleda krupnoga konja, mnogo većeg nego njegov vlastiti što je stajao kraj obora. Njegov vlasnik bi mogao biti pravi div, ili patuljak koji želi izgledati većim.

Trenutak zatim na ulazu u kuću pojavi se gorostas koji je doista mo-

gao biti vlasnik toga konja. Kosa mu je bila prava griva crvenih kovrča. Noge su mu bile neobično jake, pa se činilo da je srastao sa zemljom.

— Squanto Whitcomb — promrmlja kroz zube baka Varnum.

Calistro požuri da pomogne baki sjahati. Bila je žustrija nego što se očekivalo od žene njene dobi.

— Hoće li vam smetati ako rasedlamo konje dok budemo objedovali? — upita McQuiston čovjeka koji je stajao na ulazu.

— Možete — Squantov je glas bio dubok. Govorio je otežući svaki slog. Brzo je preletio pogledom teret na konju koji je polako prilazio:

— Slumgullion Pass?

— Pitate nas da li idemo tamo? — reče McQuiston.

— Valjda vam je jasno da sam na to mislio.

McQuiston je bio donekle zadivljen mirnoćom ovog diva, ali ga je to istovremeno pomalo i nerviralo. Nisu mu se svidale njegove sitne, plave, hladne oči pod gustim obrvama. Čovjek je još čekao odgovor.

— Možda ćemo se zaputiti prema Slumgullionu.

Squanto se šutke okrene i uđe u kuću. Pod njegovom su nogom zaškripale daske.

Iz pokrajne zgrade, što je služila kao spavaonica radnicima na ranču, iziđe stariji čovjek. Koraćao je kao netko tko je cijeli svoj vijek proveo u sedlu.

Squanto proviri kroz vrata:

— Clintone, June želi da odjašeš do Spring Creeka i pitaš...

— Sâm ću je pitati što želi od mene. — Clinton se zaputi prema oboru i usput pogleda dva došljaka. Odvezao je dugonogoga konja. Oprema koju je stavio na njega bila je iz Texasa. To ponuka McQuistona da ga upita otkad nije bio u zavičaju.

— Odavno nisam bio tamo.

Trenutak se činilo da Clinton oklijeva. Činilo se da će ga ovo pi-

tanje ponukati na razgovor. Sutke je promatrao dvojicu neznanaca, a onda se naglo okrenuo i nastavio sedlati konja.

II

June Darland je na McQuistona ostavila neobičan dojam. Nije se nadao da će djelovati tako krhko, čisto, kao djevojka koja postaje ženom. Bila je tanka, vitka, kose crne poput katrana. Oči su joj bile žuto-smeđe, kao one u francuskih žena koje je McQuiston upoznao u Meksiku.

Cijeli njen lik odisao je ženstvenošću, ali McQuiston nikako nije mogao pronaći prave riječi, koje mu nisu nedostajale u sličnim prilikama. Odsutno se nasmiješio i nije prestao doslovce buljiti u nju.

June Darland ga je ispitivački promatrala. Učinilo mu se da čita njegove misli. Postalo mu je jasno da ona nije žena koja će se zadovoljiti time da ga odmjeri od glave do pete. Osim toga, vidio je da se prevario kad ju je procijenio kao krhku i nježnu. Ruke su joj bile oble i prilično jake.

McQuistonu je postalo jasno da je većina priča o njoj bila netočna. Nije mogao protumačiti zašto muškarci većinom griješe u procjeni neke žene. Možda zato što se previše oslanjaju na njihov vanjski izgled. Tako je bilo i ovaj put. June Darland je bila vrlo lijepa, bez dvojbe, i muškarci ni o čemu drugome nisu razmišljali.

McQuiston pogleda baku Varnum. Stajala je na ulazu u kuhinju i promatrala ga oštro poput jastreba.

— Upoznala sam na stotine takvih kao što si ti, McQuistone.

Poklonio se gospodici Darland, pokazujući svoje zaista iskreno divljenje. Pokušao je biti rezerviran i služben, pokazujući samo uobičajeno zanimanje u takvim prilikama.

Predstavio je Calistra. Ovaj se teatralno poklonio, kao i pred bakom Varnum, ali McQuistonu nije

promaknula njegova jedva vidljiva podrugljivost i istovremena zainteresiranost.

— Drago mi je što smo se upoznali, gospodine Calistro — reče June i nasmiješi se. — Vi ste Španjolac, zar ne?

— Ja sam Meksikanac — Calistro će s neskrivenim ponosom.

— Jednog dana ću ti objasniti u čemu je razlika — reče djevojci baka Varnum. — Sad idemo jesti.

Squanto je sjedio u udaljenom kutu sobe, blizu kamina. Stolica je škripala i pri najmanjem pokretu njegova krupnog tijela. Nije se pridružio ostalima za stolom. McQuiston ustanovi da ženama ne smeta njegova nazočnost.

Baka Varnum bi povremeno pogledala prema kaminu, ali June uopće nije obraćala pažnju na nje, kao da je stari, zaboravljeni član obitelji, koji svoje posljednje dane provodi sjedeći u kutu kako nikome ne bi smetao.

June je bila žena koja bi uznemirila, uzбудila čovjeka bez ikakva vidljiva razloga. McQuiston je sad bio sasvim siguran da su neosnovana sva govorkanja što su kružila.

— Da li se održavaju plesovi u školskoj zgradi? — zapita on.

— Ponekad — odgovori June. — Češće se dogodi da ovdje bude zabava, ali samo za nekolicinu odabranih.

— Kad će biti sljedeći ples? — ponovo će on.

— U subotu navečer.

Čulo se škripanje stolice na kojoj je sjedio Squanto. McQuiston pogleda staru gospodu. Promatrala ga je oštro, kao da ga upozorava.

June je sad razgovarala s Calistrom. Smiješila mu se i raspitivala se o Meksiku. Calistro je bio vrlo ljubazan, ali McQuistonu ni sad nije promakao jedva vidljiv prezir u prijateljevu odnosu prema djevojci. Činilo se, a to je iznenadilo McQuistona, da je June svjesna toga.

Čuo se topot konja. Netko je ulazio u dvorište.

– Došao je Teague – reče baka Varnum. – Došao je prije Billyja, ali ti si danas prvi, Squanto. Kako to?

– Ja jašem polako – odvrati Squanto – ali krenem rano i uvijek znam kamo idem.

Čovjek koji je ušao u prostoriju bio je prilično mršav i vrlo pomno dotjeran. June ga upozna s McQuistonom i Calistrom.

McQuiston stekne dojam da je Teague nemiran čovjek, koji po svaku cijenu želi uspjeti.

Teague objesi opasač o vješalicu i pridruži se Squantu. Neko su vrijeme razgovarali kao da su sami u sobi, a onda zašute. Promatrali su dvojicu došljaka. McQuiston je mirno nastavio jesti i nije se dao smesti. Tako je prošlo pola sata.

Bili su na izlazu kad ga je June upitala da li su ovdje samo u prolazu, na putu do nalazišta.

– Jest.

– Jeste li ikad radili na ranču, gospodine McQuiston?

– Ben i ja smo svašta radili, pa i to. Zapravo, razgovarali smo o tome kako bi bilo da malo razgledamo okolicu, da kupimo nešto i ovdje se nastanimo. – Dok je to govorio, McQuiston nije pogledao Calistra.

– To bi bilo vrlo dobro – reče June i nastavi:

– Ako u subotu budete blizu, dođite na ples!

McQuiston joj se zahvali, a Calistro stavi novac na stol. Način na koji ga je stavio bio je gotovo uvredljiv. Nije ni pokušavao prikriti prezir što ga je osjećao u tom trenutku. Pogledao je Squanta i Teaguea, uzeo svoj šešir i opasač, naklonio se baki i June i izašao, ali nije se maknuo od nadstrešnice pred vratima.

McQuiston je namjerno odugovlačio odlazak. Pride mu baka Varnum:

– Nadi mnogo zlata, sinko – srdačno će ona, a onda mu pogledom dade znak da izide.

– Nije mi promaklo tvoje po-drugljivo držanje – McQuiston će Calistru kad su se našli pred kućom. – Što se s tobom događa, Bene?

Calistro mu ne odgovori jer je promatrao oblak prašine što se pojavio iza ugla. Jahač se pojavio iznenada jašući na prekrasnom konju. Kad je stigao pred kuću, konj se naglo zaustavi, a jahač gotovo istovremeno sjaše. Bio je mlad i vrlo zgodan. Krenuo je prema kući.

McQuiston krene prema mjestu gdje su bili privezani konji, a onda zastane i okrene se upravo kad su počeli razgovarati došljak i Teague, koji se pojavio na vratima kuće.

Teague je kruto i hladno pozdravio došljaka. Neznana se zvao Van Buskirk. Kratko je pozdravio June, koja je izišla pred kuću, a onda krenuo za Teagueom, koji je polako prilazio McQuistonu i Calistru. Smiješio se:

– McQuistone, nadam se da vam je jasno da vas je June Darland pozvala na subotni ples iz čiste pristojnosti.

– Da, bila je vrlo ljubazna – kratko će McQuiston.

Teague se prestane pretvarati. Nije se više smiješio:

– Ne dolazite. Jasno?

Van Buskirk se pridruži Teagueu.

– Ah, o tome je riječ. Gospodo, i ja vam savjetujem da ne dolazite.

– Billy, ne petljaj se u moje stvari – reče Teague.

– To se ne tiče samo tebe, Teague. To je stvar nas trojice – odvrati Van Buskirk.

– A na ovoj strani su dvojica – iznenada se javi Calistro.

– Zašto nas izazivate, Teague? – upita McQuiston.

– Prihvatit ću bilo kakav način borbe, McQuistone, i to odmah.

McQuiston je bio od one vrste ljudi koje nije teško izazvati, ali ovo je bila kuća June Darland. Ionako o njoj kruže ružne priče. Nije želio da

joj prišiju još i ubojstvo pred njenom kućom.

McQuiston okrene leđa Teagueu.

– Hajdemo, Bene!

Za većinu ljudi to bi bilo dovoljno da odustanu, ali ne i za Teaguea.

– McQuistone, još mi niste rekli razumijete li ono što sam spomenuo o subotnom plesu.

McQuiston se jedva suzdržao da ne izvuče svoj revolver. Zaustavio ga je glas June Darland, koja je pozivala Squanta da pritekne u pomoć.

– Jasno mi je što ste željeli reći, Teague – reče McQuiston i okrene se prema sedlu.

Teague je bio tvrdoglavo uporan:

– Čistite se iz ovoga kraja, McQuistone. Jasno?

McQuiston se opet okrene. Ovaj put je bio pripravan odgovoriti na izazov. Van Buskirk se naglo trgne i posegne rukom prema revolveru, ali je Calistro bio brži. Munjevito je zavitlao bičem što ga je maločas bio izvukao iz sedla. Kraj biča ovije se Van Buskirku oko vrata i on jaukne od bola.

Tada se začuo pucanj.

– Sve ću vas poubijati ako se ne smirite! – čuo se povik bake Varnum. – Vi ste obične bijedne hulje! – baka im je polako prilazila držeći pušku u rukama.

Teague i McQuiston zbunjeno pogledaše jedan drugog.

– Poklali biste se pred njenim vratima, zar ne? E, nećete! Čistite se odavde! Vi ste obična gomila bijesnih pasa! – Starica se okrene i puškom mahne prema Squantu: – I ti, Squanto Whitcomb!

– Ona ima pravo – javila se tihim glasom June Darland. – Otidi-te svi.

Promatrala ih je nekoliko trenutaka, a onda se polako okrenula i ušla u kuću.

Calistro uzme sedlo i krene prema konjima. Van Buskirk ga je slijedio.

– Već si dovoljno zakuhao stvar! – vikne za njim Teague. – Nitko te nije molio za pomoć, Billy.

Teague, Squanto i Van Buskirk su već odjahali, a McQuiston se upravo spremao otići, kad iz kuće opet izide June Darland.

– Žao mi je, gospodice Darland. Nisam želio...

– Sve je u redu. Teague se voli svadati. Mislim da vas nisam trebala pozivati na ples.

– Imate pravo pozvati koga želite – odvрати McQuiston. – Tko obično dolazi na ples?

– Jedanput je došla Mary Bissel. Ponekad dođe i Evaletth Copperwhaite, ako uspije izmaknuti svom ocu. I, naravno, baka Varnum. Od muškaraca su tu uglavnom uvijek Squanto i druga dvojica.

McQuiston osjeti duboku simpatiju prema ovoj djevojci. Činilo mu se da iz njenih očiju izvire i tuga i usamljenost. Želio ju je. Zašto je morala podnositi društvo one trojice grubijana?

– Doći ću u subotu ako to zbilja želite.

– Moglo bi biti neprilika. Vi odlučite, ali mislim da bi bilo bolje da ne dolazite.

– Da li još vrijedi poziv?

– Da, ali...

June spusti pogled.

»Kako život može biti težak ženi koja živi sama na ranču«, pomisli McQuiston.

– Kazali ste mi da ste radili na ranču – reče June.

McQuiston kimne.

– Nedaleko odavde nalaze se divni pašnjaci i livade. To je ničija zemlja.

Ona kratko objasni gdje se nalazi ta zemlja a onda se pozdravi s njima i uđe u kuću.

– Možemo li sad ići? – upita Calistro.

– Ti je ne podnosiš, zar ne?

– Nisam to rekao – odvрати Calistro.

III

– Što imaš protiv nje, Calistro?
– Ona trojica su objesili čovjeka koji se njome htio oženiti.

– Izgledaju mi kao čopor vukova. Ponašaju se kao da je ona njihovo vlasništvo.

– Možda oni samo štite tu ženu.

– Zašto je uvijek nazivaš »ženom«? Ta znaš njeno ime, zar ne?

– A zar ona nije žena?

– Do vraga, hoćeš li mi već jedanput reći zašto ti se ne sviđa? Je li to zato što je gringo ili postoji neki drugi razlog?

– Starica je također gringo, ali mi se sviđa. Prijatelju moj, ne volim je zbog čudnog osjećaja koji sam osjetio u njenoj blizini i u njezinoj kući. Plašim se tog mjesta i daha smrti što sam ga ondje osjetio.

McQuiston je dobro poznavao svoga prijatelja, a i Meksiko. Meksikanci su ljudi puni mašte, ali ponekad i tjeskobe, straha. Čini se da je prejako sunce i dosada razlog njihovim strahovima i slutnjama. Ranč June Darland nije nimalo sličio na puste meksičke krajolike i on nije mogao biti razlogom Calistrovu strahu. On je jednostavno bio vrlo osjetljiv čovjek, a uz to i Meksikanac.

Nakon duge šutnje javi se Calistro:

– Onaj veliki konj kojega jaše tip po imenu Squanto malo je šepav.

– Nisam opazio.

To Calistru nije moglo promaknuti. On je volio konje.

Kad su došli do mjesta gdje je završavala uska livada što se pružala uz bistru rječicu, McQuiston napomene da tuda moraju krenuti ako žele doći do Buffalo Meadowsa, o kojem im je govorila June Darland.

– Možda se u tim brdima skriva veliko nalazište, tko zna? Ako ga i nema, zar nisi oduvijek želio imati svoju tvrđavu visoko u brdima i mnogo debelih krava što pasu oko dvorca, sve dokle ti dopire pogled?

– Jednom davno želio sam biti vladar Meksika. Tada sam bio ge-

neral. Sad lutam s čovjekom koji jaše ovuda zato što mu je to rekla jedna žena i zato što ona misli da se on boji ovuda proći.

– Ona to nije rekla, Bene.

– Zar postoji neki drugi razlog što smo krenuli ovim putem?

– Čuo sam pričati o tim livadama u Columbineu. Ako su takve kakvima ih ljudi smatraju, zašto ih ne bismo uzeli? Nikad nećemo prestati lutati ako nastavimo potragu za zlatom. Ja nemam ništa protiv malog ranča.

– Vjeruješ li u ono o čemu govoriš?

– Da! – Premda je osjećaj da će se negdje nastaniti i da neće više lutati za njega bio pomalo čudan i stran, McQuiston je bio siguran da to želi. U Columbineu se malo podrobnije raspitao o Buffalo Meadowsu, a to Ben nije znao. Unatoč tome, za svoju odluku tražio je podršku od svog prijatelja. – Nije samo ona lijepa žena spomenula te livade. Ako je baka Varum kazala...

– Ako je stara senjora to preporučila, jahat ću prema tom mjestu što brže mogu!

– Znam da o njoj imaš dobro mišljenje, ali ona voli June Darland. Zašto je onda i ti...

– Nisam rekao ništa loše o mlađoj ženi koja ti se vrlo sviđa.

– Čini mi se da si danas ustao na lijevu nogu – McQuiston se grohotom nasmije.

Jahali su sve do vrha brijega, zatim su prošli kroz šumarak jasike, a onda se pred njima pružio veličanstven prizor: dolina obrasla visokom gustom travom. Sredinom je tekao potocić.

– Prekrasno – promrmlja Calistro. – Zašto nitko ne želi živjeti ovdje?

Prešli su dolinu uzduž i poprijeke, otkrili brvnaru u kojoj je nekad živjela obitelj June Darland, a nedaleko od nje grobove njenih roditelja. Brvnara je bila prostrana, ali prazna. Obojicu je prozeo neki ne-

lagodan osjećaj pa su odlučili prenoćiti na otvorenom.

– Sve sam razgledao, ali nisam našao obore – reče Calistro.

– To se slaže s onim što sam čuo u gradu.

– Znači da si se malo više raspitivao, zar ne?

– Raspitao sam se u katastru.

– To sam mogao i pretpostaviti. Drago mi je što te ovo ne zanima samo zato što ti je o tome pričala ona žena.

– Meni se ove livade uistinu sviđaju, Bene.

Calistro je promatrao svoga prijatelja. Ovaj kraj nimalo ne nalikuje na pusti i topli Meksiko, a ni na veliki jugozapad, što više naliči na njegovu domovinu nego na ovaj kraj. Ipak će ovdje McQuiston rado živjeti. Jenkiji, kako god jaki i tvrđi bili, ne vole vruća i pusta područja jugozapada i Meksika.

– Ostajem ovdje – napokon će Calistro.

– Sutra ću otići u grad i potpisati papire.

– A kad se budeš vraćao ovamo, usput ćeš se zaustaviti na ranču one žene jer će upravo biti vrijeme za ples.

– Možda. A možda nam neće biti ništa ako ipak noćas prespavamo u kolibi? Samo večeras.

IV

Squanto Withcomb, Avery Teague i Billy Van Buskirk zajedno su napustili ranč. Bili su bijesni jedan na drugoga.

– Kako tvoj vrat, Billy?

Van Buskirk opsuje, a onda će ljutito:

– Nemoj zaboraviti da sam ja bio usred gužve dok si ti mirno promatrao s praga.

– Svi smo bili u istom položaju – hladno će Squanto. – Nitko vas nije izazvao i vas dvojica ste se ponijeli prilično glupo.

Teagueovo lice poprими opak izraz. Nije znao da li da odgovori

Squantu ili da se istrese na Van Buskirka, koji je gurao nos tamo gdje mu nije bilo mjesto. Teague izabere Squanta.

– Ti bi bio vrlo zadovoljan da me je McQuiston ubio, zar ne?

– Jest – reče Squanto nakon kratkog razmišljanja. – Svejedno koga bi od vas dvojice ubio. Bio bi jedan manje u mojem nastojanju da dobijem June. Jesam li ti dao zadovoljavajući odgovor, Avery?

Teague je bio malo zatečen:

– Doista, jesi.

Squanto se uvijek šalio na poseban način. Njegovi odgovori ili mišljenja bili su uvijek tako iznenadjujući, tako izravni, da je Teague uvijek u njima tražio skriveno značenje.

– Vi ste samo dvije male nevolje na putu do ostvarenja mog cilja – reče Squanto. – Obojicu ću pobijediti.

– Što želiš time kazati? – upita Teague.

– Znači da ću biti tu i onda kad ona bude sita tvoje zloće, Avery, i tvoje nezrele umišljenosti, Billy.

Na trenutak se činilo da će se Teague i Van Buskirk udružiti protiv Squanta, ali to se nije dogodilo. Teague je još bio bijesan na Billyja.

– Umiješao si se u moj posao, Billy. Ti tako postupaš vrlo često, a to mi se nimalo ne sviđa.

– Ti sâm ne bi mogao s obojicom izići na kraj. Nisam siguran da bi svladao i samog McQuistona.

– Hoćeš li prestati? – Teague zaustavi svoga konja.

– Neću sve dok ti ne prestaneš – bijesno će Billy.

Teague je znao da će momak tako i postupiti. Bio je vrlo mlad, uz to divlji i nasilan. Squanto zaustavi svoga konja. Promatrao ih je.

Ova trojica bila su nekad dobri prijatelji. Sad ih je zajedno držala samo navika, jer sad su bile druge okolnosti. Dobro su poznavali jedan drugoga. Mogli su se žestoko posvađati, ali znali su dokle mogu ići.

Sad se dogodilo suprotno. Dvojica su prešli točku gdje su se morali zaustaviti, gdje su mogli prijeći preko svega a da se nitko ne osjeća povrijeđenim.

— Samo naprijed, momci — reče Squanto. — Možete se pobiti, samo nemojte zaboraviti što sam maločas rekao.

— Prevršio si svaku mjeru, Squanto! — bijesno će Teague. — Hodaš naokolo bez revolvera... i vrijedaš...

— Slušajte me! — vikne Squanto, koji je u građanskom ratu bio pukovnik i zadržao je naviku da povremeno vikne tako glasno kao da je pred njim tri stotine ljudi. — Njen je život pravi pakao otkad smo mi... otkad je Max Roby obješen. Svaki put kad odem u grad, čujem šaptanja iza leđa, ali još sam dovoljno čvrst da se obuzdam i ne razbijem nekome glavu u Columbi-neu. Što mislite, kako se June osjeća? Ako se međusobno pobijemo, neće biti sposobna sama opstati. Što će se dogoditi ako povrijedimo svakoga tko se nađe blizu nje? Da li to želite? Glupani, zar je želite uništiti?

Squantov mali govor otrijeznio je drugu dvojicu. Neko vrijeme su jahali ne prozborivši ni riječi, a onda se opet javio Squanto:

— Bez obzira na nju, ne bih želio vidjeti kako ubijate jedan drugoga.

— Vraga ne bi — reče Teague.

— Oženit ću se s June bez obzira na sve.

Squantova samouvjerenost nije bila strana Van Buskirku. On se njemu potajno divio i pokušavao ga je oponašati, ali ovaj put je stari Squanto imao krivo. Van Buskirk je bio najmlađi od njih trojice i najzgodniji. On je toga bio svjestan.

— Siguran sam da bih ja dobio okladu kad bi se ti kladio sa mnom. Ti se nikad nećeš oženiti s June — reče Van Buskirk.

Avery Teague nije komentirao Squantove gluposti. Kad je netko otvoren, izravan kao Squanto, onda

se iza toga mora skrivati neka namjera. Van Buskirk je bio mlad i divlji i nije mogao izdržati a da se ne umiješa ondje gdje nije potrebno. On će radi June uništiti sebe. Squanto je bio opasniji od njega, jer je svoje prave namjere prikrivao svojom otvorenošću.

— Ako si tako siguran da bi pucnjava naškodila njenom ugledu, zašto nisi smirio situaciju? — upita Teague.

— Namjeravao sam, ali baka Varnum me pretekla.

— Kamó su otišla ona dvojica? — upita Van Buskirk. Još je na vratu osjećao bol od udarca bičem.

— Idu za Slumgullion — odgovori Squanto. — Dobio si ono što si tražio, Billy. Ne razmišljaj više o tome jer bi mogao opet dobiti. Sve što vas dvojica možete učiniti jest da šutite. Da ste držali jezik za zubima, ona dvojica bi već davno bila na putu za nalazište zlata.

— Ona ga je pozvala na ples — reče Teague. — Jesi li opazio kako ju je gutao očima?

— Vidio sam, a ti si zbog toga izgubio glavu. Ako se McQuiston vrati, učinit će to zato što si mu ti kazao neka ne dolazi. Mislim da ipak neće doći. Čini mi se da je razuman.

Stigli su do Teagueove brvnare. On se nije mogao pohvaliti velikom gostoljubivošću i rijetko mu je tko dolazio u posjet. Zbog toga su se prilično iznenadili kad ih je pozvao u kuću da nešto prezalogaje. Squanto je odbio i odjahao, a Van Buskirk se dvoumio.

Obojici je bilo čudno zašto se Calistro i McQuiston ne pojavljuju na cesti. Krenuli su prije njih i jahali su polako, a njih još nema na vidi-ku.

— Gdje bi mogli biti? — pitao je Van Buskirk.

— Morali su opremu natovariti na konje — odvrati Teague. — Proći će ovuda. Pusti ih na miru. — Kradom je promatrao svog druga: — Čini mi se da smo se prilično zakačili sa Squantom, zar ne?

Van Buskirk je šutio i promatrao cestu, a onda upita Teaguea nisu li došljaci saznali za Buffalo Meadows.

– Oni su obični kopači zlata.

– Svatko tko prođe kroz ovaj kraj mora čuti za Buffalo Meadows, Teague. Tako su i ona posljednja dvojica došli na veliku ideju. Slučajno su čuli kako ljudi pričaju o tome.

– Ti tražiš bilo kakav razlog kako bi se mogao osvetiti onom Meksikancu, zar ne?

– Oni moraju proći ovuda ako su krenuli prema nalazištu. Možda su se zadržali kod June ili su krenuli prema Buffalo...

Čekali su jedan sat. Ništa. Teague je večerao, a Van Buskirk je netremice gledao cestu. Teague je prvi izgubio strpljenje.

U redu. Neka bude po tvom. Vraćamo se da vidimo što se zbilo.

Krenuli su natrag.

– Moramo se točno dogovoriti u pogledu tih livada, Billy – javi se Teague. – Taj naš ludi sporazum...

– Ja se slažem. Squanto također nije imao prigovora.

– Nadam se da ti i Squanto nećete među sobom smisliti nešto drugo.

– Što se tiče tog dogovora, ja mislim samo na sebe, Teague, a ti prokleta dobro znaš da isto tako misli i Squanto.

Došli su do livade gdje je počinjala stara staza za ranč Darland.

– Što sam ti rekao?! – vikne Van Buskirk pokazajući tragove na cesti. – Kopači, kažeš!

– Možda doista i jesu, a ako nisu, kako bih ja to, do vraga, mogao znati?

Van Buskirk podbode konja i u kasu krene za tragovima.

– Čekaj, Billy!

Van Buskirk naglo okrene konja:

– Zašto?

– I Squanto bi morao ići s nama.

– Zar se bojiš ići bez njega?

– Upozorio sam te da ne govoriš tako.

– Dobro, dobro, ali što će nam Squanto?

– On mora biti s nama. Mora riskirati isto kao i mi. Čini mi se da u posljednje vrijeme ti i ja radimo mnogo toga umjesto njega. On sjedi i...

– Ja idem, a ti kako želiš.

Teague je oklijevao. Opet mu se pred očima pojavila slika McQuistona i June kako razgovaraju i ne opažaju nikoga oko sebe.

– Pričekaj! – vikne on i pridruži se Van Buskirku. Pratili su tragove. Nije im promaklo da jahači za kojima su išli nijednog trenutka nisu mijenjali smjer.

Prošli su pokraj groba starog Darlanda. Van Buskirk ga je nekoliko trenutaka gledao. Teague nije čak ni okrenuo glavu.

Kad su se našli na prostoru između stijena i šume, Teague naglo zaustavi konja:

– Dosta je, Billy. Ne idem dalje.

– Zašto ne? – nestrpljivo će Van Buskirk.

– Squanto je kod kuće i nada se da bi se moglo nešto dogoditi. Zašto je bio tako siguran da oni odlaze iz ovoga kraja? Nije bio siguran, Billy. Ja ne želim stradati dok Squanto sjedi kod kuće i smije nam se. Sutra ćemo doći ovamo zajedno.

Teague se okrene i potjera konja nizbrdo. Van Buskirk je neko vrijeme nepomično stajao, a onda krenuo za njim.

Kad su stigli do Teagueove kuće, Van Buskirk spomene da će se večeras dogovoriti sa Squantom i da će ujutro rano zajedno krenuti.

Pri povratku kući, Van Buskirk je razmišljao o Teagueu. Padao je u čudna raspoloženja. Satima je znao biti šutljiv, neraspoložen, a onda bi naglo buknuo i tada je postajao opasan, na neki čudan, nerazumljiv način.

V

Baka Varnum se osjećala umornom. Iscrpila ju je svađa muškarača pred Juninom kućom. Pošto je

djevojci pomogla oprati sude, sjela je za stol i gotovo cijeli sat čitala. Onda je ustala i krenula u kuhinju, gdje se June upravo kupala.

Starica je promatrala djevojčino tijelo.

– Lijepa si, June, ali trebala bi više vremena provoditi na suncu.

– To me ne zabrinjava – nasmiješ se June.

– Znam – odvrati baka i vrati se čitanju. Čitala je polako još neko vrijeme, a onda polako zatvorila knjigu i pogledala svoje stare, smežurane ruke. Premda su bile ogrubjele od teškog rada i dugih godina, još su bile lijepe. Prije mnogo godina Jim Varnum je opazio njihovu ljepotu. Bilo je pomalo neobično za muškarca da zapauža ljepotu ženskih ruku.

Jim Varnum. Starica se još živo sjećala smeđokosoga, grubog Teksasana plavih očiju i mirna osmijeha.

Vjenčali su se u New Orleansu. Dva mjeseca poslije Jim Varnum se vratio u Teksas da sredi sve oko svog imanja. Ubijen je u glupoj svađi sa svoja dva rodaka.

Nije doznala nikakve pojedinosti o njegovoj smrti sve dok nije bila pred porodom njihova sina Rodneya. Njezin život nije bio lak ni prije vjenčanja, a bio je još teži nakon Jimove smrti. Premda joj je život bio vrlo, vrlo težak, baka Varnum nijednog trenutka nije žalila za onim što je uradila. Učinila je sve kako je najbolje umjela i znala. Njen Jim je bio mrtav i tu se ništa nije moglo izmijeniti. Morala se boriti sama.

– Sviđa li vam se moja nova haljina? – June prekine njena razmišljanja.

Starica pogleda djevojku u novoj, jednostavnoj sivoj haljini.

– Ne znam kad stigneš šiti – čudila se baka Varnum naglas. – Lijepa je, June.

– Mislite li da će doći vrijeme kad će i ostale žene početi navraćati u moju kuću? – iznenada će June.

– Pa, ja dolazim.

– Vi znate o čemu ja govorim, bako Varnum. Da li sam ja kriva za sve što se dogodilo? Nikad ništa nisam imala s Maxom Robyjem, osim što sam prema njemu bila ljubazna.

– I to je bilo sve?

– Ako mi i vi ne vjerujete, onda doista nemam prijatelja. Ja ... – June potrči prema baki, klekne i zagnjuri glavu u njeno krilo: – Način na koji one prolaze pokraj moje kuće ... Gledaju ravno pred sebe i ne osvrću se.

– Isplaci se, June. Isplaci se, bit će ti lakše.

June polako ustane i obriše suze:

– Vjerujete li u ono što sam vam rekla o Robyju?

Baka Varnum kimne i pogleda kroz prozor.

– Ne znam kako da izmijenim njihov odnos prema meni.

– Udaj se – baka će gotovo grubo.

– Ne želim nijednog od one trojice.

– Ali, ti im i dalje dopuštaš da dolaze ovamo.

– Ne mogu ih tek tako otjerati, sve dok se ponašaju pristojno.

Baka Varnum duboko uzdahne:

– Mislim da je Billy Van Buskirk pravi momak. On voli raditi, premda je pomalo divlji. Mlad je i zgođan. Zar ti se nimalo ne sviđa?

– Drag mi je, ali previše je divlji i nagle naravi.

– Moraš se odlučiti za jednog od njih. Ili ih moraš udaljiti od svoje kuće. Žene ti neće dopustiti da ovdje zauvijek živiš sama, budi uvjeren u to. Bit će ti vrlo teško.

– Već sad mi je teško. Zato i nisam zabranila Squantu i ostalima da dolaze ovamo. – June pride prozoru: – Dolaze kola.

– To je Rodney. Moram kući.

June brzo pride starici i stavi joj ruku na rame:

– Zar ne biste mogli ostati? Mogli biste živjeti sa mnom.

– Nisam razmišljala o tome.

Znam da bi to stišalo ogovaranja.

– Ne bih se smjela miješati u vaš odnos s Emmom, ali mislim da se s njom ne slažete. Ako vi...

– Ako se uzme u obzir da mi je snaha, ona je u redu. Malo je previše bogobojazna, ali dobra je na svoj način.

– Nisam vam to smjela kazati, a nisam vas smjela ni zamoliti da ostanete sa mnom. Učinila sam to zato što se osjećam vrlo usamljeno.

– Mogla bi prodati ranč i preseliti se u grad.

– Razmišljala sam o tome, ali vrlo mi je teško ostaviti svoj dom. Kako god pošla, osjećala bih se izgubljenom.

Kola su se približila ulazu u kuću. Vidjele su kako Rodney Varum razgovara sa svojom ženom. Ona je odmahivala glavom. On je nekoliko trenutaka bio neodlučan, a onda je sišao s kola.

– Devet desetina nevolja na ovom svijetu izazvano je prevelikom pobožnošću – reče baka Varum.

Rodney je bio visok i jak kao otac, ali žena mu je spomenula da će se njihova djeca okaljati ako siđu u to dvorište i on ju je poslušao. Baka Varum je morala priznati da je Emma inače bila vrlo blaga, dobra i razumna, osim kad je u pitanju bila June Darland.

– Kako si, June? – pomalo posramljeno će Rodney kad mu je otvorila vrata.

– Zar nećeš ući?

– Ja sam samo... – Rodney opazi da se njen pogled zaustavio na kolima. – Dobro, hoću.

– Ja danas ne idem kući, Rodney. Mislim da ću ostati s June do sljedeće nedjelje. Kad budete išli u crkvu, dodite po mene. Ako ti ona ponovo ne dopusti da dođeš točno pred ulaz, i ako ti i dalje budeš smatrao da će to škoditi tvojoj besmrtnosti, onda neću s vama u crkvu.

Rodney je šutio nekoliko trenutaka, onda kimnuo glavom, pozdravio i otišao.

– Ne možeš prisiliti ljude da ovu kuću ne smatraju vražjom i ukletom – reče June. – Ne želim da se zbog mene posvađate sa svojom obitelji.

– Nismo se posvađali. Rodney je razumio.

– Njegova žena ne razumije, kao što ne može nijedna udata žena u ovom kraju.

Baka je gledala svog sina kako se udaljava. Nalikovao je svom ocu, ali to nije bio on. A onda se dosjetila što ju je zadržalo kod June. To je bio mladi McQuiston. Nikad je nitko nije podsjetio na njenog muža kao taj mladić. Način na koji se smijeshio, oči, podrugljivost prikrivena maskom ozbiljnosti.

– Zašto vam se ne sviđa Dallas McQuiston? – iznenada će June.

Starica je iznenađeno pogleda.

– Sviđa mi se, samo smatram da ti nije potreban još jedan muškarac oko kuće. To može izazvati samo nevolje. To sam mu i rekla.

– Mislite li da će se vratiti?

– Na ples? Pa da se sukobi sa Squantom i ostalima? – Starica odmahnu glavom: – Bio bi glup.

Starica zašuti. Kradom je promatrala djevojku. Možda nije svjesna kako svojim postupcima može proizročiti neprilike. Ovo nije salon gdje mlade, lijepe i pametne dame mogu sebi dopustiti igru s nekoliko muškaraca i dovesti do njihova međusobnog ubijanja na dvobojima. Baka na trenutak posumnja u takve namjere, ali brzo odagna mračne misli. Znala je da June nije takva. Djevojka se otvoreno borila protiv licemjerja i glupih pravila ponašanja, i to se baki svidjelo.

– Mislim da će McQuiston ipak doći. – June se okrene da starica ne bi vidjela njen osmijeh.

– Što si mu rekla kad je odlazio? – oštro će starica.

- Rekla sam mu da sam pogriješila i da je bolje da se ne vraća.
- Razumno si postupila.

VI

Sunce je tek bilo izašlo, a McQuiston i Calistro su već bili sve pospremili, pripravnici za pokret. U kolibi nisu ostavili ništa osim ostataka pepela od sinoćnje vatre.

- Ti se namjeravaš sakriti u šumi i tamo čekati dok se ne vratim?
- upita McQuiston svog druga.

– Svakako. Postajem plašljiv.

McQuiston krene prema Columbineu. Rano poslije podne stigao je do katastra u gradu.

- Vratili ste se, McQuistone – dočeka ga činovnik. – Jeste li lako našli mjesto o kojem ste me pitali?

– Jesam. Sad bih želio kupiti dio zemljišta iznad potoka.

Činovnik je listao po svojim papirima.

- Evo, tu je. Vi ćete biti peti koji se želi uknjižiti na istom komadu zemlje. Činite mi se dovoljno jakim, a i mladi ste. Mislim da ćete uspjeti u svom naumu.

Pošto su obavili sve formalnosti, McQuiston krene prema izlazu.

- O tom se području čuju različite priče i nagađanja – doda činovnik. – Ako vas to zanima, bilo bi dobro da se javite šerifu. Charlie Nye je ujedno i poslanik. On će vam mnogo toga moći ispričati.

McQuiston uđe u šerifov ured. Za stolom je sjedio vitak čovjek ugodna lica i nešto pisao. Iza njega, u malom zatvoru s metalnim rešetkama, stajao je čovjek razbarušene kose i prilično divljeg izgleda.

- Tražim Charlieja Nyea – reče McQuiston nakon pozdrava.

– To sam ja.

– Upravo sam se uknjižio na jedan dio Buffalo Meadowsa.

Nye je najprije promotrio McQuistonove revolvere, a onda ga je stao promatrati od glave do pete.

- Možete li mi reći kakve me neprilike tamo očekuju?

– Jeste li sami? – upita Nye.

– Imam druga.

– Ah, da, sjećam se. Vi i onaj Meksikanac. Izazvali ste ovdje prilično gužve prije nekoliko dana.

- Malo smo se provešeli – prizna McQuiston.

– Tko vas je uputio na Buffalo Meadows?

- Nitko. Čuo sam o tome u gradu. Zašto pitate?

Nye je znao majstorski izbjeći odgovor, to je bilo očito, i McQuiston se nije više trudio.

- Čovjek zvan Darland boravio je gore dovoljno dugo da postane vlasnikom Meadowsa. Nije mi jasno zašto to nije uradio – reče Nye.

– Bio je ubijen, zar ne?

– Točno.

– Zašto? – upita McQuiston.

Nye odmahne glavom netremice promatrajući McQuistona:

- Nakon toga je Len Corbett iz Missourija pošao tamo. Jednog dana našli su njegova konja iza brvnare Squanta Whitcomba. Njega nikad nismo pronašli. Nakon njega došla su dvojica koja također nisu dugo izdržala. Jednog dana su se dovukli u grad okrvavljeni i izranjeni. Konji su ih vukli preko svih humaka i kamenja Buffalo Meadowsa. Kad su se dovukli u grad, željeli su podignuti tužbu protiv Teagua, Whitcomba i Billyja Van Buskirka, ali su se u posljednji trenutak predomislili. Nisam imao pomoćnika, bio sam sâm, i pošto su me dobro pogledali, izjavili su da povlače tužbu jer se ionako ne žele vraćati na Buffalo Meadows. Napustili su grad.

- Nakon svega toga, krave još ne pasu onu sočnu travu.

– Tamo goveda nikad nisu ni pasla. Darland je svoja goveda odveo na rijeku.

- Želio bih zadržati tu zemlju, Nye.

– To nije najbolja trava na svijetu. Prilično je visoko i bit će vam teško zimi, osim ako hoćete kositi i pripremiti sijeno. Ima ljepših područja oko San Juana.

– Svida mi se ovdje. Koliko sam mogao razumjeti, ne treba da očekujem pomoć od vas ako zapadnem u neprilike.

– To nisam rekao. Vi imate zakonsko pravo na zaštitu. Međutim, ako dođe do toga, i vi i ja vrlo dobro znamo da će biti prekasno za ikakvu pomoć. Taj je kraj prilično udaljen od grada i dok mi stignemo... Vi ste tražili da vam pričam o svemu što se dogodilo, i to sam učinio.

– Sve mi je jasno. Darland je ondje ubijen. Čovjek koji je trebao preuzeti tu zemlju, obješen je. Drugi je nestao. Da, vidim i sâm koliko zakon može pomoći.

Nye je ostao miran.

– Max Roby je pronađen četiri dana pošto je obješen. Tri dana prije toga padala je jaka kiša. Nitko, čak ni Apaš, ne bi mogao pronaći ikakve tragove nakon takve kiše.

– Nisam se htio svađati – reče McQuiston. – Jasno mi je što želite reći. – On pogleda zatvorenika: – Tko ga je uhvatio?

– Ja. Zašto?

– Samo pitam.

– Hoćete li mi reći tko vas je uputio na Buffalo Meadows? – iznenada će Nye.

McQuiston odmahne glavom. Smetala ga je šerifova tvrdoglava upornost kojom postavlja to pitanje, to više što je bio svjestan da je lagao i nije spomenuo ništa o udjelu June Darland u ovoj avanturi. Ona ga i nije naputila na Buffalo Meadows, ona je u njemu samo potakla želju da ode tamo.

Posjetio je prodavaonice u Columbineu i kupio sve što će im biti potrebno. Jedva je pronašao čovjeka koji će mu dostaviti robu. Za to su mu bila potrebna tri dana. Bio je četvrtak. On odluči da se ne vraća Calistru već da prička subotu. Po-

tražiti će druga nakon plesa kod June. Ako ode prije, Calistro će poželjeti da pođe s njim kako bi mu bio pri ruci ako se zakvači s kojim od one trojice koje su sreli kod June.

Kupio je novo odijelo i čizme kako bi na plesu bio pristojno odjeven.

VII

Sredinom jutra, Van Buskirk i njegovi drugovi jahali su prema Buffalo Meadowsu. Squantu se, kao i obično, nije žurilo. Van Buskirk je bio prisiljen čekati dok div nije doručkovao, dok se nije obrijao i proveo još cijeli sat timareći i uređujući svoga konja.

– Neprekidno jašemo za njihovim tragovima – reče Van Buskirk.

– Točno su znali kojim putem valja ići.

Ubrzo su došli do kolibe. Bila je prazna. Ništa nisu pronašli osim pepela na ognjištu.

Teague i Van Buskirk su željeli poći dalje za tragovima jer je bilo očito da su dva došljaka krenula u grad. Zacijelo su namjeravali u katastar. Squanto se protivio. Ne zanima ga, kaže, kamo su pošli.

– Oni se ne smiju zadržati ovdje i moramo se pobrinuti za to. Zašto da mučimo konje samo zato da doznamo kamo su pošli. – Squanto krene natrag.

Malo zatim pridruže mu se Billy i Teague.

– Da li oklada još vrijedi? – pitao je Teague.

– Da – polako će Squanto.

Onog dana kad su odvukli braću Shepherd preko humaka, kladili su se da će Buffalo Meadows dobiti onaj koji se oženi s June Darland.

Squanto je dobro poznavao divlju narav Van Buskirka i Teaguea, ali za njega je oklada bila razumna iz dva razloga. Ona je pomogla da se stvori napetost između njih. Istina, zajednički su radili kad je nekoga trebalo otjerati s Meadowsa, ali to

je bio dogovor vukova koji će se na kraju poklati oko zajedničkog plijena. Drugi razlog je bio jednostavan: Squanto će se oženiti s June, a ona želi Buffalo Meadows.

– Moramo se držati dogovora. Oni koji izgube, ne smiju praviti neprilike, je li tako? – upita Teague.

– To ovisi o vama dvojici – reče Squanto. – Ja ću dobiti okladu.

Teague se nasmiješi. On je jedini od njih trojice znao baratati revolverom. Ako je i imao nedostataka, nikako neće dopustiti da mu netko naškodi.

Van Buskirk se nasmije:

– Dopustit ću vam da dodete na vjenčanje. Što se mene tiče, vi ste izgubili onog trenutka kad ste se kladili.

Krenuli su prema Tumblingu. Činilo se da su vratili stare dane kad između njih nije postojala ta prokleta oklada i kad su doista bili dobri prijatelji. Sad su se smijali i šalili. Van Buskirk je zapjevao pjesmu koju je čuo prošli tjedan u Columbinu, ali kad su prošli kraj groba, odjednom su zašutjeli. Nelagodan muk prekidao je jedino topot konja što je odzvanjao jer su prelazili preko kamenita predjela. Progovorili su tek kad se topot konja stišao, kad su prošli kamenito tlo.

– Što se dogodilo onom momku Corbettu? – prvi se oglasio Squanto.

– O čemu govoriš? – upita Teague.

– Pa valjda znaš da govorim o momku čiji je konj pronaden iza moje brvnare!

Squantova iznenadna nestrpljivost bila je povod da se Van Buskirk i Teague pogledaju. Squanto nije dobio odgovor.

Ponovo je nastao muk.

Billy Van Buskirk je, ne bez mrzovolje, razmišljao o danima kad je među njima vladalo pravo prijateljstvo, kad su se šalili, čak i tukli, ali kad su se međusobno poštovali i

kad među njima nije bilo netrpeljivosti.

Sad se nad njima nadvio oblak. Pitao se da li će opet postati prijatelji kao nekoć kad se jedan od njih vjenča s June Darland.

Sramota je da ih je grob starog Darlanda mogao oneraspoložiti. Vidjevši grob, prisjetili su se Maxa Robyja i dana kad su ga objesili. Tko je mogao pretpostaviti da on nije kriv? Bio je nagle naravi i pun tipično južnjačkog prezira prema onima koji zarađuju vlastitim rukama. Nikad se nije morao boriti za nešto što je želio u Tumblingu. Jednostavno bi kupio.

A onda je pokušao kupiti June. Kad je ustanovio da stari Darland ne može privoljeti kćer na pogodbu, bilo je prirodno da se osveti starcu.

Squanto i Van Buskirk bili su na ranču kad su čuli da je ubijen starac. To je bilo dva dana prije nego što su sreli Teaguea, a onda su sva trojica posjetila June.

Van Buskirk se toga dobro sjećao. June je još bila u šoku. Plakala je. Bila je očito posramljena kad im je počela pričati o očevoj pogodbi s Maxom. Sve im je ispričala. Nije znala za pogodbu sve do dana uoči očeve smrti. Roby je došao k njima i ona mu je rekla da ga ne želi.

– Podivljao je – pričala je June.

– Rekao je da joj u oporuci sve ostavlja i da je njenom ocu prepisao dio zemlje. Spomenuo je da bi lako mogao poništiti oporuku, ali da bi se cijeli kraj smijao njegovoj sramoti i tome kako ga je prevario jedan starac. Čak me optužio da sam ga odbila u dogovoru s ocem.

Takav je bio Roby kakvog su poznavali. Bio je preponosan da bi podnio podsmijeh i ruganje.

– Što je kazao kad je odlazio? – pitao je Squanto.

– Rekao je da nitko od njega neće praviti budalu.

– Je li znao da tvoj otac sutradan odlazi u Meadows? – pitao je Van Buskirk.

– Ne sjećam se – odgovorila je stavivši ruku na čelo. Podigla je glavu upravo u trenutku kad su se oni sporazumijevali pogledom.

– Ne! Sigurna sam da Max nije...

Odjahali su do Maxove kuće. Kuhar im je rekao da je Roby otišao u Old Agency dan prije nego što je ubijen Darland i da se još nije vratio.

Krenuli su za njim. Kiša je neprestano padala. Ugledali su ga na prolazu Los Pinos. Jahao je prema njima. Kad ih je ugledao, zaustavio je konja i promatrao ih nekoliko trenutaka, a onda je naglo okrenuo konja i počeo bježati. Bilo je očito da je kriv. Brzo su ga sustigli. Pucali su u njegova konja. Odvukli su Maxa među stabla. Optužili su ga za ubojstvo.

– Vi ste obični divljaci! – vikao je. – Samo zato što će se ona udati za mene...!

– Nemoj lagati – rekao je Teague. – Znamo da si ti ubio Darlanda.

– Tek sam jutro saznao za njegovu smrt!

– Zašto si počeo bježati!

– Koliko poznajem vas, bio bih lud da nisam bježao. Doznali ste da će se June udati za mene i... vi ste obični divljaci! Oh, pa gori ste od divljaka!

Kiša je ponovo počela padati. Svezali su mu ruke i stavili mu omču oko vrata. Prebacili su konopac preko grane i podigli Maxa na Squantova konja.

– Pitajte ljude u agenciji! – vikao je Roby – Pitajte ih kad sam stigao onamo! Bilo je to dan prije nego što je starac ubijen.

– Kako znaš kad je ubijen! – pitao je Teague.

– Sami ste rekli da je bio na putu za Buffalo Meadows. Ako je pošao tamo kako je spominjao, onda je, to bilo drugi dan pošto sam posljednji put vidio June.

Sve je govorilo da je kriv, ali se Van Buskirk nije činilo tako.

– Možda bismo trebali... – počeo je govoriti. Usta su mu bila posve suha. Njegove riječi su se izgubile u pucnju što je morao prestršiti Squantova konja. Konj je pojurio, a Roby je ostao visjeti.

Van Buskirk se činilo da mu u njedrima migolji zmija dok je gledao kako Max Roby umire. Tijelo mu je bilo šokirano nasiljem i završio je rečenicu kad je već bilo kasno:

–... vidjeti da li govori istinu.

Nikad nije doznao da li je to izgovorio naglas ili je to bila samo neizrečena misao. Još ni danas ne zna tko je ispalio hitac.

Poslije su doznali od ljudi iz agencije da je Roby stigao onamo dan prije nego što je starac ubijen i da je ostao sve do dana kad je obješen.

Van Buskirk nije bio čovjek koji je lako padao u tmurna raspoloženja. Sâm je sebe opravdavao. «Kako smo mogli znati da nije lagao?»

Da, vješanje je bilo uzrok njihova neraspoloženja. Prolazeći pokraj Darlandova groba, sjetili su se svega.

Van Buskirk se vrati u zbilju. Izenadio se vidjevši da ne jaše kao obično na čelu. Squantov je konj bio pedesetak metara pred Teagueovim. Van Buskirk potjera konja kako bi sustigao Teaguea.

– Avery, tko je onog dana pucnjem preplašio Squantova konja?

Teague je nekoliko trenutaka netremice promatrao Van Buskirka, a onda glavom pokazao prema Squantu.

– Ti si onog dana, malo prije pucnja, počeo nešto mumljati. Govorio si i nakon pucnja, ali ništa nisam razumio – reče Teague.

– Rekao sam da bismo mogli provjeriti u agenciji da li govori istinu.

– To mi je proletjelo glavom kad je konj skočio – reče Teague.

Obojica su gledali Squanta. Van Buskirk se sad bolje osjećao. Uspjeli su velik dio krivnje prebaciti na onoga tko je bio najviše kriv.

– Mislim da ne bismo trebali biti tako sigurni da su ona dvojica otišla s livada – napokon će Van Buskirk nakon duže šutnje.

– Ne diži buku ni oko čega što opaziš dok Squanto nije s nama – reče Teague.

Osjećali su još veće nepovjerenje prema Squantu, ali nisu željeli ništa poduzeti i izlagati se opasnosti bez njega. Van Buskirk se takav njihov međusobni odnos nije sviđao, ali moralo je tako biti. On je tih dana morao obaviti mnogo posla, kao i svaki čovjek koji je nešto posjedovao u Tumblingu. Nikad nije zanemarivao svoje obveze.

U subotu se sâm popeo do Meadowsa. Ponovo je pretražio kolibu. Ništa nije našao. Pošao je za starim tragovima. Bio je uporan. To se isplatilo. Nakon dugog traženja pronašao je svježe tragove. Postalo mu je jasno da je jedan od one dvojice krenuo u grad, a drugi ga je tu negdje čekao. Trebalo ga je pronaći.

Pošao je za svježim tragovima i pronašao logor. U njemu je bila samo mazga. Odlučio je čekati.

Kad ga je već počelo izdavati strpljenje, preko ruba grebena ugledao je jahača na malom konju. Išao je prema Tumblingu.

To nije bio McQuiston. Van Buskirk bi prepoznao njegova konja. Calistro! To je bio Calistro!

Van Buskirk pode po svoga konja kad je začuo Calistrovu mulu kako ide za njim. Squanto je rekao da ta mula slijedi McQuistona i Calistra vjerno kao pas. Možda oni znaju poseban način kako je treba nesvezanu držati na jednom mjestu, ali on zna samo jedan. Nije želio da pode za njim dok bude slijedio Calistra. Privezao je mulu za obližnje stablo, a onda krenuo za Calistrom.

Malo zatim ustanovio je da zama-
lo što nije prešao Calistra. Meksi-

kanac je jahao polako. Bližila se večer. Van Buskirk postane jasno kamo ide Meksikanac: jahao je prema Juninom ranču. McQuiston je bio upozoren da ne dolazi, ali čini se da će on ipak doći, a njegov prijatelj želi biti uz njega.

Malo poslije Van Buskirk se posve zbunio. Calistro je sjahao, rasedlao konja i sjeo na zemlju. S tog mjesta mogao se lijepo vidjeti ranč i Junina kuća.

Van Buskirk je čekao. Vidio je dvojicu jahača kako prilaze kući, razgovaraju s bakom Varnum, prilaze koralu da ondje ostave konje. Malo zatim ugleda Evaletth, Dana i Marka Copperwhaitea kako se utrkuju na putu prema ranču. Van Buskirk je, smiješeći se, promatrao trku. Dakako, braća su stigla prije Evaletth.

McQuiston je stigao u sumrak.

Van Buskirk je gledao kako mu June žuri u susret. Nekoliko trenutaka stajali su iza konja. McQuiston joj je nešto dao. Bila su to dva mačića što mu ih je dao konjušar u Columbineu jer nije znao kamo bi s njima. June je pošla za McQuistonom do koralu, a zatim su zajedno pošli prema kući smijući se nečemu što je June držala u ruci.

Pao je mrak. Čuo se zvuk violine što ju je svirao Troy Clinton. Van Buskirk nije više imao strpljenja. Obuzet svojim mislima nije više znao gdje je Calistro i što radi. U njemu je rastao bijes. On propušta ples, a Teague i Squanto neće biti zadovoljni onim što je učinio.

VIII

June je potrčala u susret McQuistonu.

– Ipak si došao?

– Bilo mi je usput, pa sam...

– Znam da nije! Došao si zato što si to htio, zar ne?

Njena želja da joj kaže kako je došao zbog nje uznemiri McQuistona a da nije znao zašto. Njene su oči žudno čekale odgovor kao da ga želi ugrabiti i nasladivati se njime.

McQuiston brzo odagna takve misli i prizna da je došao zbog nje.

Kad su bili na putu prema kući, upitala ga da li je bio na Buffalo Meadowsu.

– Jesam. Uknjižio sam se na jedan dio livada.

– Divno! – June pritisne lice na mekano krzno mačića. – Sad smo susjedi.

U kući su već bila dva mlada rudarska inženjera, Wilson i Koering. Pomagali su baki Varnum oko večere. McQuiston pozdravi braću Copperwhaite.

– Gdje je Evaletth? – June pogleda naokolo i uzdahne.

Evaletth Copperwhaite izide iz jedne od spavaonica. Dok ju je predstavljala, u Juninu se glasu osjećala razdraženost:

– Moja najdraža prijateljica. Svi je u ovom kraju zovu »nestaška«.

– Moram priznati da ne izgledate tako, gospodice Copperwhaite.

Bila je viša nego što je McQuiston zamišljao. Pod prigušenim svjetlom nisu se mogli vidjeti zlatni odsjaji u njenoj kosi. Imala je velike bademaste oči i puna jaka usta, na kojima je uvijek titrao osmijeh. McQuiston je znao da ovamo nije došla u svojoj ljupkoj ružičastoj haljini nego da se presvukla.

– Ako njen otac dozna gdje je, bit će »vraga«, razmišljao je.

– Gdje vam je prijatelj, McQuiston – pitala je Evaletth.

– Gore na livadama.

– Buffalo Meadows? – Evaletth je bila zatečena i brzo je pogledala June.

– Ti si gladan – reče June i odvede ga u kuhinju.

– Bako, ovdje je čovjek koji od doručka nije ništa jeo – reče ona baki Varnum.

– Onda mu pripremi obrok otrova – reče starica i ode u dnevnu sobu.

McQuiston je još jeo kad je započeo ples. Mark Copperwhaite pozove June na ples. Starica se vrati u kuhinju.

– Došao si izazvati gužvu, zar ne?

– Sad sam vaš susjed.

– Ne razumijem.

– Uzeo sam dio Buffalo Meadowsa.

Baka Varnum sjedne od iznenađenja.

– Zar sam pogriješio?

– Dobro znaš što si uradio. Nemoj mene pitati. S kime si razgovarao?

– S Charliejem Nyeom.

– On ti je sve objasnio. To je u redu, ali on ti ne može pomoći, glupane!

– Nisam tražio pomoć.

– Takav tip kao što si ti, sigurno ne bi. Znaju li ona trojica za to?

– Mislim da još ne znaju.

– Dobro. Neće ti biti lako. Večeras ovdje ne želim nikakve gužve. Jesmo li se razumjeli?

McQuiston je znao da je starica ljutita, ali i da se plaši. Mislila je na June.

Starica se vrati u sobu gdje se plesalo. Prva je čula teške korake pred ulaznim vratima. Ušao je Squanto. Ona ga povede u kuhinju.

– Složili smo se da bi eventualna gužva naškodila Juni.

– U redu. – Kad su krenuli u sobu, on se okrene baki Varnum: – Preuzimam brigu o Averyju i Billyju, bako.

Kad je Teague stigao, Squanto ga odvede u kuhinju. Kad su se vratili, obojica su bili dobre volje. Teague je veselo plesao sa staricom.

McQuiston je dvaput zaplesao s Evaletth. Možda je u sebi i imala nečega dječaćkog, ali McQuistonu je bilo jasno da je ona vrlo zgodna i poželjna djevojka.

– Što će ti otac reći kad dozna da si ovdje?

– On misli da sam negdje drugdje.

– Tvoja majka zna da si ovdje?

– Naravno – reče Evaletth. –

Pametniji si nego što izgledaš, McQuistone.

Kad je završio ples, još su se smijali, a onda se Evaletth naglo uozbilji:

– Bilo bi dobro da zaplešeš s June. Bojim se da će izgubiti strpljenje čekajući te.

– Ima dovoljno plesača.

– Došao si ovamo zbog nje, a ne zbog mene. – Evaletth pogleda Teaqueuea, koji je stajao na drugom kraju prostorije.

– Poslušat ću te.

– Imaš lijepo mišljenje o sebi, zar ne, gospodine McQuiston? – reče Evaletth. – Ako želiš izbjeći gužvu, posveti June malo više pažnje.

McQuiston nije bio siguran da je dobro razumio njene riječi.

Poslije, promatrajući Clintona kako struže po svojoj violini, McQuiston zaključi da će sve proći mirno i bez gužve. Svirajući obično prvi osjete da će biti gužve, ali Clinton ničim nije pokazivao da bi se to moglo dogoditi. McQuiston opazi kako starčeve oči prate June.

– Je li Clinton radio za Junina oca na Meadowsu? – zapita McQuiston Marka Copperwhaitea.

– Što? – mladić je pokazivao očitu antipatiju prema McQuistonu.

– Je li Clinton radio za Darlanda?

– On je radio za Maxa Robyja, a onda je ostao s June – kruto će Mark i opet svrati pogled na June.

McQuiston je jednom zaplesao s June, a onda se gužva počela osjećati u zraku.

– Večeras me očito izbjegavaš – počela je June. – Zašto si uopće došao?

– Nisam imao prilike da ti se približim.

– Uspio si dvaput zaplesati s Evaletth.

– Možda ona nije tako omiljena kao ti.

Njegov kompliment nije nimalo omekšao tvrd izraz Junina lica. Djevojka je pravi vrag i mnogo traži! Nikad neće objesiti nos i biti mrzovoljna. Ako joj nešto ne odgovara, ona će jednostavno početi bacati stvari oko sebe i napraviti pravi pakao! Ovakvo njeno ponašanje zagolicalo je McQuistona da počne o njoj razmišljati na drugačiji način.

Kad je završio ples, pride mu baka Varnum:

– Želim da odmah odeš.

McQuiston se zagleda u staricu. Bio je uistinu iznenađen. Pogledao je naokolo. Squanto je plesao i očito se zabavljao s Evaletth. Teaqueue je plesao s June i sretno se smijeshio.

– Ne vidim razloga...

– Želim da odeš, McQuistone.

Koering joj pride smiješeći se:

– Obecali ste mi, draga!

Tako je prekinuo njihov razgovor. McQuiston pogleda Clintona. Starac je i dalje netremice promatrao June. Izgledao je zabrinuto. Baka Varnum je imala pravo. Spremala se gužva, ali McQuiston nije mogao opaziti nikakvih vanjskih znakova. Svi su izgledali bezbrižni i veseli. On ode u kuhinju po šalicu kave.

Teague je plesao s June.

– Zašto si tom tipu dopustila da dode?

– On je bezopasan. Nije opasniji od ona dva inženjera.

– Oni su ljudi za tobom kao on.

– Samo je jedanput zaplesao sa mnom – smijala se June.

– I to je mnogo.

– Njega ćeš teško otjerati, Avery.

– Neće biti teško ako ti to želiš.

– Nisam rekla da želim. – June se smiješila. – Ti si divan plesač, Avery. Squanto je spor, a Billy previše skače. Ti i McQuiston ste odlični.

– To je sve što znaju i rade u kraju odakle je rodom.

– Oh? Ja sam čula da su odlični revolveraši. Dallas kaže...

– Hvalio se, zar ne?

– Pa, nije, ali je rekao...

– Ne zanima me što je rekao. – Teagueovo lice se smrači. – Nije ti govorio što se između nas dogodilo?

– Ne baš... ne, nije, Avery.

– Da, rekao je. Hvalio se kako je...

– Ne, nije! – odmahivala je glavom. – Zaboravimo to. – Oštro je promatrala Teaguea dok su išli prema kuhinji: – Možeš li čuvati tajnu, Avery?

– Ja nisam Billy Van Buskirk.

– Dallas se uknjižio na Buffalo Meadows. – June je opazila kako se Teague zaprepastio, ali je nastavila smiješeci se: – Nadam se da sad nema razloga za svadu. Osim toga, obećao si Squantu.

– Jesi li sigurna u to?

– Jesam. On je rekao Evalet, a ona meni.

Ples je završio. Koering je zamolio June za ples čim ju je Teague dopratio do stolice. Gledala je Teaguea, koji je krenuo prema kuhinji. Pošao je prema vješalici blizu vrata gdje su visjeli kaputi i opasači s revolverima.

Činilo se da Squanto samo tuma-
ra naokolo, ali kad je Teague krenuo prema vješalici, odmah se stvorio kraj njega i zgrabio ga za rame. Teagueove su oči bile pune plahosti dok mu je Squanto nešto objašnjavao. Clinton je brzo počeo svirati drugu melodiju. June ustane i počne plesati s inženjerom. Smiješila mu se.

McQuiston se smrkne promatrajući onu dvojicu kako razgovaraju kraj ulaznih vrata. Onda obojica krenu ravno u kuhinju. Squanto zastane na ulazu:

– Gubi se, McQuistone.

– Nema više primirja?

– Odlazi – tiho će Squanto. – Izidi kroz stražnja vrata.

– Zbog čega ta tvoja iznenadna odluka?

– Idi – Squanto pokaže rukom prema vratima.

McQuiston se ne pomakne.

Teague proviri iza golemog Squanta:

– Rekao sam ti da on milom neće izići. Pusti me...

Poslušat će ili ću mu razbiti gubicu.

McQuiston ga je mirno promatrao.

– Možeš sam poći po svoga konja. Ako to ne učiniš, ja ću te odnijeti do njega – reče Squanto. U njegovom glasu nije bilo ljutnje. – Neću te više moliti.

– Moram priznati da je to posljednja stvar koju želim u životu, ali ako hoćeš, izići ću s tobom u dvorište – reče McQuiston.

– Ti ćeš samo gledati, Teague. Je li jasno? – obrati se Squanto svom drugu.

McQuistonu postane jasno da je s primirjem gotovo. Ovo je trebala biti Teagueova borba. Squanto je želio zaštititi June i zato je preuzeo odgovornost na sebe. Želio je spriječiti borbu noževima ili revolverima.

– Squanto, obećao si mi! – vikne baka Varum, premda je to bila više molba nego zapovijed. Znala je da ovo ne može spriječiti. – Idite na cestu!

Nisu odmakli daleko. Zaustavili su se kraj korala.

– Požuri s tom svjetiljkom, Dane. Dan Copperwhaite trčeći donese svjetiljku. Svi su izišli iz kuće.

McQuiston je prvi udario i pogodio Squanta u lice. McQuiston je znao da svaki čovjek u ovakvoj prilici ima svoju slabu točku, a činilo se da je ovom divu lice najslabija točka.

Što je borba odmicala, sve se više činilo da će McQuiston izvući više batina. Njemu se već mutilo u glavi, ali odlučio je boriti se dokle god može izdržati na nogama.

Ni sam nije opazio kad su se približili drvenoj ogradi oko korala. U jednom trenutku Squanto se našao prikliješten jer mu je iza leđa bila

ograda. McQuiston iskoristi tu priliku, premda se već jedva držao na nogama. Posljednjim snagama zamahne i udari Squanta u bradu i ovaj se sruši na tlo. Pokušao je ustati, ali nije mogao.

McQuiston se nije osjećao kao pobjednik, već kao pretučen pas. Polako se okrenuo. U glavi mu se mutilo. Nije mogao razaznati lica. Jedno mu se približilo. Bio je to Teague.

— Ovo je bio početak — reče Avery. — Sad sam ja na redu.

Netko je progovorio, ali nitko ništa nije poduzimao.

McQuiston se pridrži za ogradu da ne bi pao. Boljela ga je ruka jer je njome pri zadnjem udarcu udario i o ogradu. Nije želio da ga Teague vidi kako ga boli i zato je nije protrljao.

— Samo naprijed — reče ona Teagueu i polako krene prema njemu.

Nije čuo zvižduk konopca što se odjednom našao ovijen oko Teagueova vrata. Teague se uzalud trzao kako bi se oslobodio stiska.

— Nije red boriti se s čovjekom koji je već pretučen — čuo se Calistrov glas iz tame.

Okrenuli su svjetiljke prema mjestu odakle se čuo glas. Calistro je stajao pripravan da pritegne konopac ako bi se Teague usudio prići bliže.

Calistro je iza sebe čuo šum, ali bilo je prekasno da bilo što učini. Van Buskirk zamahne puškom i Calistro padne.

— Sad ću mu ja pokazati kako se konopac omata oko vrata! — vikao je Van Buskirk.

Svi su ga nekoliko trenutaka promatrali, a onda se okrenuli na drugu stranu. Evaletth Copperwhaite je trčala prema njima i vikala:

— Dosta! Dosta ste ga tukli!

— Treba mu još — reče Teague. Dan zgrabi sestru za ruku.

— Nemoj, Ev! To se tebe ne tiče. Teague stane udarati McQuistona. Ovaj se pokušao obraniti, ali

mu, naravno, nije polazilo za rukom. Napokon je pao. Teague ga stane udarati nogama. Evaletth je vikala, ali Teague ni na nju nije obraćao pažnju. Njena braća se pogledaše. Osjećali su se nelagodno.

— Ubit ćeš ga, Teague! — napokon će Dan.

— To i namjeravam! — Teague vrhom čizme udari McQuistona u vrat.

Van Buskirk je bio stavio omču oko Calistrova vrata, a onda stao. Calistro je još bio u nesvijesti, a na Van Buskirka nitko nije obraćao pažnju, pa mu sad i nije bilo do osvete. Pogledao je Teaguea. Ovo što je radio bilo je pravo divljaštvo. Van Buskirk osjeti isti onaj užas kao i onog dana kad je obješen Max Roby.

— Prestani, Teague! — vikne on.

Teague ponovo zamahne nogom. Oči su mu sjajile bezumno, kao da nije svjestan ljudi oko sebe. Još jednom udari nepomično McQuistonovo tijelo.

* * *

Pred vratima svoje kuće June je sad stajala sama. Evaletth je potrčala da smiri bezumnu borbu, a ona joj se nije pridružila. Mačić u njenim rukama je jako mijaukao. Ona ga čvršće stisne promatrajući kako Teague udara bespomoćnog McQuistona. Mačić se otimao i prestrašeno mijaukao. June stisne prste još jače. McQuiston je pao. Male pandže se zarinu u njenu ruku, a ona ih stegne još jače. Disala je ubrzano, otvorenih usta, raskolačenih očiju, gotovo začaranih prizorom. Gledala je Teagueove čizme.

Tupi udarci čizmom dolazili su do nje kao ubrzano udaranje bubnjeva što dovodi ljude do najvećega, nevjerojatnog uzbuđenja. Sve jače je stezala šake.

IX

Squanto je zaustavio to bezumno izživljavanje. Polako je ustao teturajući kao pijanac. Krenuo je prema Teagueu:

– Što to radiš? Što pokušavaš?
– Izgledao je kao ranjeni stari grizli.

Teague ponovo počne udarati. Van Buskirk je vikao. Squanto zamahne rukom i Teague napokon stane. Polako je pogledao okolo. Činilo se da mu se razum polako vraća. Prešao je rukom preko čela:

– Mislim da sam se previše uzrujao.

Krenuo je brzim koracima i izgubio se u tami.

Inženjeri su otišli sa starim violinistom. Evaletth se sagne nad McQuistonom, ali je braća zaustave:

– Presvuci se, a mi ćemo osedlati konje.

– Ali...

– Hajde!

Squanto je neko vrijeme promatrao McQuistona, a onda slegne ramenima i pođe po svoga konja. Malo zatim on i Teague su odjahali, ali ne zajedno.

Van Buskirk je ostavio Calistra vidjevši da se on još nije osvijestio. Izvadio je njegov revolver iz korica i potražio konja.

Na stubama pred kućom Evaletth nagazi na nešto mekano i skoči. Podigne Junino maće. U prvi mah pomisli da ga je ona zgazila, ali pogledavši ga bolje na svjetlu što je dopiralo kroz prozor, shvati da to ona nije mogla učiniti.

June je sjedila na zadnjoj stepenici. Evaletth joj pokaže zgnječeno maće:

– Tvoje jadno malo...

– Maće? – odsutno će June, a onda joj glas naglo postane oštar:
– Oh! Netko od muškaraca je nagazio na njega!

– Možda – nesigurno će Evaletth i položi maće kraj vrata. Kad se sagnula, vidjela je ogrebotine na Juninoj ruci i mačje dlake na rukavima njene haljine.

– Jesu li ona dvojica teško ozlijeđena? – pitala je June.

– Ne znam. Evaletth je u nedoumici stajala kraj ulaza u kuću i gle-

dala June, a onda pojurila unutra, osjećajući kako je obuzima strava. Bilo joj je lakše kad je ušla u osvijetljenu sobu. Baka Varnum je ukočeno sjedila i govorila:

– Pa, jesu li uspjeli ubiti jedan drugog? – rezignirano je upitala.

Maće... Dok su ona i June stajale pod nadstrešnicom, došla je mijaučući i June ga je podigla. Držala ga je i onda kad je Evaletth pojurila vičući zbog Teaguova divljanja.

Jesi li gluha? – zapita baka Varnum. – Pitala sam jesu li ubili jedan drugog.

– Pokušali su. – Evaletth je oklijevala. Grizla je usnu i mislila na maće. – Da, oni... idem kući.

– Čula sam kako si ih pokušala spriječiti. Gubljenje vremena... koliko ja znam... Što ti je? Zar nikad nisi vidjela tučnjavu?

– Ovakvu nisam. – Evaletth požuri u spavaonicu da se presvuče.

Kad je već bila na izlazu, ona zastane:

– Da li ćete... hoćete li ostati ovdje?

– Noćas ću svakako prespavati. Što ti je, Ev?

Ništa. Laku noć!

Kad je baka izišla pred kuću, svi su već bili otišli osim Calistra i McQuistona. June je još sjedila na stepenici. Calistro je pomagao McQuistonu da ustane i pokušao ga odvesti do potoka.

– Morala bih im pomoći – reče June.

– Ostani ovdje – oštro će baka.

– Tvoje pomoći je za večeras dosta.

– Krenula je prema onoj dvojici.

Usput je podigla Calistrov revolver što ga je Van Buskirk odbacio prije nego što je otišao.

Malo zatim pojave se Clinton i dva inženjera. Izišli su iz Clintonove barake i pomogli McQuistonu da se popne na sedlo. Calistro povede McQuistonova konja i oni se izgube u mraku.

Baka pride kući noseći svjetiljku. June je plakala nad maćetom.

– Sto mu se dogodilo? – upita starica.

– Netko je nagazio na njega.

– Strašno! Udi, June! Želim razgovarati s tobom.

– Nikad nisam imala nikakvo mladunče. Uvijek sam se bojala osedlanih konja. Mače je bilo tako toplo i sad... June nastavi plakati.

– Ostavi ga i udi!

Kad su ušle, baka nije odmah progovorila. Bila je ljutita na June, ali je osjećala i neobjašnjivu nesigurnost.

– Tko je kriv za sve ovo? – napokon će ona.

Ja sam kriva. – Što si rekla Teagueu? Znaš da je njemu dovoljno pokazati mali prst pa da podivlja. Takav je i Billy. Squanto je drugačiji. Ovo si svjesno uradila.

– Da, to je moja greška – jecala je June.

– Pa, zašto si to učinila, Junie? Zašto?

– Dallas je cijelo vrijeme plesao s Evaletth.

– Možda je samo želio biti nena-metljiv i izbjeći neprilike. Moraš se spustiti na zemlju, djevojko. Ne bi smjela dopustiti da mladići dolaze ovamo i da se tako mlate zbog tebe.

June se objesi starici o ramena:

– Ja ga volim, bako – jecala je.

– Koga? McQuistona?

– Da! Volim ga!

Starica zakoluta očima i pogleda u strop:

– Vidjela si ga samo dvaput.

– To nije važno. Znam što osjećam.

Starica se sjeti kako se u svog Jima bila zaljubila na prvi pogled i to je omekša. Sad se nije mogla ljutiti na June.

– Moraš biti sigurna u to, June. On možda i nije dobar čovjek. On se nikoga ne boji, a možda neće ostati ovdje ni do prvog snijega. Vidjet ćemo. Opet će doći.

Baka je znala kako treba pomoći June. Djevojka nije znala kako da postupi s ljudima. Starica odluči da je u tome podučiti.

– Jesi li mi sve rekla, June. Jesi li ti rekla Teagueu za Buffalo Meadows i McQuistona?

– Evaletth mu je rekla.

– Hmmm... Onda nije čudno što je izgledala tako uplašeno kad je ušla ovamo da se presvuče. – Baka je kimala glavom: – Uvijek sam voljela tu djevojku.

– I ja. Pokušala je spriječiti tučnjavu. Nemojte to zaboraviti.

– Da. Najprije podgriješ vatru, a onda pokušaš sve smiriti kako bi dokazala da nisi kriva. Idem spavati. Nikad nisam pomislila da Ev može biti takva.

– Zašto zauvijek ne ostanete sa mnom?

– Ovdje ima previše gužve – reče starica – ali pokušat ću ti pomoći kad god budem mogla.

X

Calistro se popne na brdo da uzme svoga konja. McQuistona je ostavio na cesti.

Znao je da ga Van Buskirk prati, ali kad je krenuo pješice prema ranču, pomislio je da mu on nije više za petama. Calistro prestane razmišljati o tome. Ne može se uvijek pobjeđivati.

Pronašavši svog konja, vratio se McQuistonu. Ovaj je pao s konja i sad je sjedio na tlu glave naslonjene na koljena.

– Hoćemo li se vratiti na ranč?

– upita Calistro.

– Ne. Idemo kući.

– Ah, da, Kući. – Calistro pomogne McQuistonu da ponovo uzjaše konja. Morao se dobro potruditi da mu pomogne. Kad je McQuiston napokon bio na konju, polako su krenuli. Često su zastajali kako bi se McQuiston mogao odmoriti.

Već je svitalo kad su, napokon, stigli do mjesta gdje se Calistro bio ulogorio.

Calistro je promatrao maloga tretnog konja, koji nikad nije smio biti privezan. Netko ga je privezao za deblo. Konj se, čini se, otimao i uspio je pretrgnuti konopac, ali se

istovremeno zapleo u užad kojom je bilo privezano kolje ograde i uginuo.

– Van Buskirk ga je privezao – reče Calistro.

McQuiston legne na tlo, omota se svojim pokrivačima i sklopi oči.

Calistro je i dalje promatrao uginulog konja. Mora ga maknuti odatle, jer ih čeka još mnogo posla. Morali bi poduzeti nešto u vezi s lešom što ga je pronašao među stijenama dok je lunjao naokolo.

Kad je uginuloga konja oslobodio užadi, privrže ga za McQuistonova kulaša i odvuče na dno klanca. Nakon dva dana McQuiston se osjećao mnogo bolje. Trećeg dana zajedno su pošli preuzeti robu što ju je McQuiston kupio u Columbineu. Dostavljač je bio točan i oni se vratile u kolibu na Buffalo Meadowsu.

Smjestili su se u brvnari. Calistro više nije prigovarao što su se ovdje nastanili.

– U početku mi se ovdje nije sviđalo, ali sad sam voljan ostati. Uglavnom smo se sredili, osim jedne stvari o kojoj ti još ništa nisam rekao. Među stijenama sam otkrio mrtvog čovjeka. Trebalo bi ga pokopati. Čudna smrt, jer tamo gdje sam ga pronašao ne može se popeti na konja – reče Calistro.

– Kako si ga našao? – začudeno će McQuiston.

– Želio sam pobliže upoznati teren. To nam neće škoditi – odgovori Calistro. – Tako sam ga pronašao.

– Možeš li mi nešto više reći o njemu?

– A kako bih mogao opisati mrtvaca?

– Koliko se dugo nalazi gore?

– Otkad je mrtav, rekao bih. – Calistrov osmijeh je istovremeno djelovao zbunjeno i podrugljivo. – Godina... dvije... Tko to može znati?

– Ovdje je živio čovjek po imenu Corbett. Nestao je. Jesi li pronašao nešto što bi moglo pokazati...

– Nisam mu prilazio. Mrtav je i nisam mu mogao pomoći.

– To je istina, ali pogledat ćemo ga još jedanput.

Leš se još nije bio pretvorio u kostur. Odijelo mu je bilo posve podevano, a na nogama je imao lijepe, skupe čizme. McQuiston podigne revolver što je čovjeku vjerojatno ispao dok je padao niz stijene. Bio je pun.

– Što si doznao?! – vikne Calistro, koji se nije želio približiti lešu.

– Jedino da ima dobre čizme i dobar revolver. To je sve.

– Možda u džepovima ima nešto...

– Toliko me ne zanima – reče McQuiston.

– Sahranimo ga, pa možemo dalje ići Calistro.

– Ne. Jedan čovjek je ovdje nestao. Možda je to on. Poručit ćemo šerifu.

– Šerif će praviti neprilike, postavljat će pitanja, a ništa neće otkriti. Još nam je samo on potreban – reče Calistro.

– Potreban nam je – reče McQuiston i zatakne revolver u opasač.

Vratili su se u brvnaru. Ubrzo zatim ugledali su kola i na njima neku ženu s pratiocem.

– To je June – reče McQuiston. Junin pratilac bio je Bill Minot, mali starčić, kojemu očito nije bilo po volji što je morao biti pratilac. Odmah se pridružio Calistru koji je stajao kraj korala.

June je pogledala brvnaru:

– Oh, pa ti si sve sredio.

– Nisam sve. Sigurno nije tako uređena kao što je bila kad si ti živjela u njoj.

– Sjećam se buđenja u ljetnu zoru. Sunce bi tek izvirilo iza ovih stabala, a ja bih trčala uz sam rub livada. Htjela sam doći do sunce, ali mi to nikako nije polazilo za rukom. Svaki put bih se našla kraj ploti i ovdje bih stala. – June mu se smiješila kao djevojčica: – Jesi

li ikad radio slične gluposti kad si bio mali?

– Ja pokušavam stići do sunca cijelog života. Znam što time želiš reći.

Djevojka ga je pažljivo promatrala:

– Ti si prva osoba u mom životu koja je razumjela što sam htjela, naravno, osim mog oca. On je također razumio. Nije dopuštao mojoj majci da više na mene kad bih zakasnila na doručak.

– Često razmišljaš o svom ocu, zar ne?

– Da. Što sam starija, sve više mislim na njega.

– Ja svog oca nikad nisam vidio.

Oliver McQuiston je vojevao po Južnoj Americi, Meksiku. Ubijen je kad mu je sin imao samo nekoliko dana. Uspomene na majku su počele blijedjeti. Sjecao se samo blagih nasmijanih očiju, šapata i topline. Umrila je prije nego što se njegovo pamćenje učvrstilo.

– Zašto je...? – McQuiston htjede postaviti pitanje zašto je njezin otac ubijen, ali se predomisli: – Zašto tvoj otac nije ostao ovdje?

– Kad je moja majka umrla, ovdje nije više mogao izdržati. Nije više želio zadržati ovo imanje, ali ja još volim ove livade. Voljela bih se jednog dana vratiti ovamo, daleko od rijeke gdje svi...

Djevojka nije dovršila svoju misao i McQuiston reče:

– Gdje te nitko ne voli?

– Ne, nije tako. Mislim da sam ja kriva za to, kao i za ono što se dogodilo prošle subote.

– Nisi ti kriva. Nisam smio doći.

– Ali ja sam te molila da dodeš! Nadam se da ćeš opet biti moj gost.

– Doći ću.

– Kad?

– Nemoj me požurivati. Ben i ja imamo još mnogo posla. – McQuiston pogleda prema livadama: –

Kako to da nitko nije ovamo doveo stoku kad je tvoj otac otišao?

– Squanto i ostali nikome ne dopuštaju. Sve su otjerali. Nećeš im doputiti da i tebe otjeraju, zar ne?

– Vidjet ćemo. – On pogleda Calistra i Minota, koji su razgovarali kao stari prijatelji. – Da li se sjećaš nekoga tko je u ovom kraju nosio lijepe čizme? – McQuiston potanko opiše čizme što ih je vidio na lešu među stijenama.

Djevojka je dugo šutjela.

– Zašto? – napokon će ona.

– Tako. Samo pitam.

– Nije tako. Zašto pitaš za čizme što ih je nosio Len Corbett? – tiho će.

– Len Corbett? Jesi li sigurna?

– Dvaput je bio došao na ples i plesali smo. Zašto pitaš?

– Calistro ga je našao među stijenama.

– Što... kako? – June ovlaži suhe usne: – Kako je ubijen?

– Možda je pao. Možda ga je konj zbacio. Ne bih znao kazati.

– Nije ga konj zbacio – reče June. – Rodney Varnum je posjedovao toga konja. Djeca su jahala na njemu i nikad nikoga nije zbacio. Kako je Corbett ubijen, Dallase?

– McQuiston odmahne glavom.

– Što si uradio s njim?

– Ništa. Kad budemo imali vremena, poručit ćemo šerifu. Tek sam danas saznao za to.

– Želiš reći da ga je Calistro pronašao prije nekoliko dana i da još ništa nije poduzeo?

– Kad je Corbett nestao? – upita McQuiston.

– Prije godinu dana.

– I što je Ben mogao učiniti za njega?

– Idemo na stijene.

– Ali, June! – McQuiston je bio zaprepašten.

– Idemo. Želim biti sigurna da je to Corbett.

– Sve što je ostalo od njega, to je taj par čizama, a za njih sam ti već rekao.

– Len Corbett je imao zlatne navlake na kutnjacima.

– To je šerifov posao – reče McQuiston i uđe u kuću. Vratio se s revolverom: – Da li se sjećaš...?

– Ne poznajem revolvere. Donesi konopac, Dallase.

Kad su stigli, June se nagne nad lešom. McQuiston i Minot se pogledaše. Osjećali su se nelagodno. Calistro počne odmatati konop. Na licu mu je lebdio njegov tipični podrugljivi osmijeh.

– To je Corbett – reče June.

McQuiston ispitivački pogleda Minota. Starac je odmahnuo glavom:

– Nikad ga nisam vidio, ali tad nisam živio u ovom kraju. – Počeo je pomagati Calistru.

Kad su se vratili u brvnaru, June reče da će ona i Minot odvesti leš u dolinu i obavijestiti šerifa.

Minotov izraz lica govorio je da se slaže s Calistrom: bilo bi jednostavnije da pokopaju leš tamo gdje su ga našli i da obavijestite šerifa kad to bude potrebno, ako se ikad za to ukaže potreba.

June dotakne McQuistonovu ruku:

– Žao mi je što se prepirem s tobom, ali taj čovjek mora biti pristojno sahranjen, a ne kao moj otac...

– Ona odmahne glavom i krene prema kolima.

McQuiston joj pomogne da se popne na kola:

– Naravno, tako treba uraditi.

Gledao je kola dok su odlazili. Zabrinjavao ga je način na koji je June vozila – nepažljivo i vrlo brzo. On se okrene Calistru, ali on je već bio uzeo čekić i krenuo na posao. Šutio je, ali ta je šutnja govorila više od riječi. Vjerojatno je razmišljao o June i njenoj očitoj općinjenosti smrću. Ni McQuistonu to nije moglo promaknuti, ali uporno je htio naći opravdanje za takvo nježno ponašanje. Dan Copperwhaite mu je ispričao kako je stari Darland sahranjen. Šerif je naredio da bude odmah pokopan, a to je dje-

vojci i njenim sestrama teško palo, premda* je takav postupak imao svoje opravdanje. Vjerojatno June nije željela da se to ponovi i zato je htjela da se leš pristojno sahrani.

McQuiston počne pomagati Calistru.

– Van Buskirk nam je dužan jednoga konja – reče Meksikanac nakon duge šutnje.

– Za to ima vremena – reče McQuiston. – Najprije moramo vidjeti što će se ovdje dogoditi.

– Možda imaš pravo. Što se tiče onog tipa, Squanta, čekat ćemo na njegov prvi korak danima, tako dugo da ćemo već razmišljati kako se ništa neće dogoditi. A onda jednog dana...

– Slažem se. Takav je Squanto.

– Poznavajući drugu dvojicu, oni će vrlo brzo biti ovdje. Nećemo ih dugo čekati – reče Calistro. – Ne želim da me vuku preko livada.

XI

Squanto Whitcomb je bio čovjek koji je volio red i to se moglo nazrijeti u svakom kutku njegova ranča, u načinu njegova života i u odnosu s drugim ljudima. Njegova obitelj je bila iz Ohija i on je bio jedno od četrnaestoro djece. Njegova braća su također bila osobenjaci, pa nisu dugo izdržali zajedno. Kad je imao osamnaest godina, postao je redov u vojsci. U dvadeset prvoj se pokazao kao primjeren vojnik u jedinici koja je bila poznata po svojoj razuzdanosti i buntovnosti i ubrzo je postao pukovnik, ali po završetku rata doskora mu je sve dojadilo jer se osjećao suvišnim.

June Darland je bila jedina osoba u njegovu životu koja ga je do temelja uzdrimala. Mislio je da je posve upoznao tu djevojku, ali unatoč tome ona je bila uzrok što on gubi vrijeme i izlaže se nepotrebnim postupcima.

Najgore što se dogodilo bilo je vješanje Maxa Robyja. Žudnja i bijes doveli su do takvog postupka, a

to se mirnom Squantu nikad prije nije dogodilo. Obično bi Squanto dobro izvagao sve za i protiv nekog postupka, ali toga kišnog dana mislio je samo na nježnu June i nepravdu što joj je nanesena.

Nikad nije razmišljao o svojim greškama, ali ovaj put je znao da nikad neće zaboraviti ovo vješanje. Najviše ga je morala zabrinuti činjenica da ga je žena toliko općinila da ne može prosuditi što je pravo, a što krivo.

Unatoč tome, Squanto je znao da će se on vjenčati s June i nijednog trenutka nije posumnjao u to.

Sad je stajao i promatrao gradnju nove kuće za June. Kuća je imala temelje od kamena, a bude li željela, obložiti će je drvenom oplatom. Zidovi i krov bit će gotovi prije jeseni. Unutrašnjost neće uređivati. To će prepustiti June.

Ona za ovo nije znala, ali to i nije bilo važno. Squantovo uvjerenje da će zajednički živjeti bilo je tako čvrsto da ga nitko i ništa nije moglo razuvjeriti.

Unajmio je dva prava majstora za gradnju kuće i sad je promatrao kako rade. Znao je da bi morao biti u brdima, na Buffalo Meadowsu, ali to sad nije bilo važno. Bio je zakupljen svojim poslom.

Tada na obronku brežuljka ugleda Teaguea i Van Buskirka. Znao je zašto su došli. Nisu sjahali.

— Zašto žurite? — upita ih Squanto. — Danas imam mnogo posla. — Pri tom nije prestao razmišljati o tome kako će vodu iz obližnjeg potoka dovesti do kuće.

— Hajdemo. Moramo dovršiti posao gore na Meadowsu — reče Teague.

— Ti misliš da je to tako jednostavno? — reče Squanto razmišljajući o poslu što ga danas mora završiti. — Pucnjavom ih nećemo otjerati.

— Ideš li ili ćeš se izmotavati kao onda kad je Corbett preuzeo Meadows? — upita Van Buskirk.

— To je riješeno a da nismo ni prstom maknuli, zar ne? — Squanto ih oštro pogleda.

— Hoćeš li ići ili ne? — upita Teague. — Ako ne ideš, nećeš sudjelovati u okladi.

— Baš me briga.

Briga za Buffalo Meadows je samo odgadala njegove poslove i dužnosti. Nikome od njih trojice nisu bile potrebne te livade, ali kad se sjetio koliko one vrijede i kako će McQuiston i njegov drug postati vlasnici, počeo se dvoumiti.

— Zar te uistinu ne zabrinjava sudbina tih livada? — Teague se smiješio: — June želi te livade i ti to dobro znaš. Zar bi želio da joj ih pokloni McQuiston?

To je bilo najvažnije. Koliko je puta June rekla Squantu kako želi imati Buffalo Meadows i kako joj je bilo žao što ih napušta. Squanto je ponekad sumnjao u njenu iskrenost, ali Teague je uspio dirnuti njegovo najosjetljivije mjesto.

— Pretjerali smo sa Sheperdima. — Squanto ih oštro pogleda: — Sjećate li se Los Pinosa?

— Ne razmišljam o tome — reče Teague.

Squanto ga je netremice promatrao:

— Doista?

Teague se promisekolji na sedlu:

— Ideš li s nama ili ne?

— Idem.

Dok su prolazili kraj temelja nove kuće, Van Buskirk reče:

— Što to zidaš, Squanto? Željezničku stanicu ili skladište?

— Kuću za mene i June.

— Zna li ona za to?

— Još ne. — Squanto je to rekao tako uvjerljivo da se Van Buskirk osjećao pomalo glupo.

Došli su na livade zaobilaznim putom. Preostali dio puta prešli su pješice. Stali su tek kad su pred sobom ugledali brvnaru. Iz dimnjaka se dimilo. Jedan je čovjek izišao iz kuće i uzeo naramak drva, a zatim se vratio unutra.

– Imaš li plan, Squanto? – upita Van Buskirk.

– Prići ćemo brvnari straga. Jedan od nas će odvesti konja iza brda. Druga dvojica će otvoriti vatru na brvnaru.

– Ta brvna su debela! – reče Teague. – Što ćeš...

– Vidjet ćemo – odvrati Squanto. – Što bi ti uradio? Možda imaš neki drugi prijedlog, ili bi čekao da oni izidu i sami počnu rušiti kuću, a mi da zapucamo i ubijemo ih? Ja sam za to da ih otjeramo, a ne da ubijamo.

– Nitko nije spomenuo ubijanje – ljutito će Teague. Možemo ih raniti, na primjer, u nogu ili...

– Squanto je voda – reče Van Buskirk. – Učinit ćemo kako on kaže.

– Dobro – reče Squanto. – Billy, ti ćeš ostati s konjima.

– Ni govora! – pobuni se Van Buskirk. – Nisam došao ovamo čuvati konje.

– Ni ja – reče Teague.

– U redu. Smjenjivat ćemo se svakih deset minuta. Billy će prvi čuvati konje.

Došli su do mjesta odakle su dobro vidjeli stražnji dio kuće. Teague i Squanto uzmu puške, a Van Buskirk prihvati uzde njihovih konja.

– Nemojte zaboraviti gdje ću biti nakon deset minuta. – On naglo zakorači, izvuče revolver i opali u dimnjak kolibe.

Teague skoči i opsuje. Van Buskirk se smijao pokušavajući umiriti konje, a zatim ih odveo.

Dva konja što su stajala u malom koralu pokraj kuće, podignu glave prema njima, a zatim se naglo okrenu na drugu stranu, prema travi.

– Nema smisla pucati u krov. Dobar je, a meci će napraviti velike rupe.

Kad je odjeknuo Van Buskirkov pucanj, Calistro i McQuiston su

upravo večerali. McQuiston šutke pokaže rukom smjer odakle je zapucalo, a Calistro kimne glavom. Odmah su ustali, uzeli svoje opasalice s revolverima i rezervnu municiju.

Calistro pogleda prozor i odmahne glavom, a McQuistom pokaže vrata.

Potrčali su prema izlazu sagnutih glava. Odmah pred vratima rasla je visoka gusta trava. Zaronili su u prvu vododerinu, odmah iza koralu. Trava je bila vlažna.

Malo zatim začuli su se pucnjevi pušaka. Meci su se zarivali u balvane od kojih je bila sagrađena kuća.

– Oni su na vrhu – reče McQuiston. – Vjerojatno nas nisu vidjeli kad smo izašli. Vrata su s druge strane kuće.

Pucnjava se nastavila. Calistro polako pomakne vlati trave.

– Ima nekoliko udubljenja uz padinu i onuda se možemo popeti – reče on.

– Da – nasmiješi se McQuiston. – Ako nema tucet napadača možemo ih opkoliti. – Zacijelo su trojica, ako ih nema i više. Pokušajmo.

Calistro je već puzao kroz visoku travu. McQuiston krene u suprotnom smjeru. Dvaput je promijenio smjer prije nego što je pronašao mjesto gdje je trava bila dovoljno visoka i gusta. Došao je do ruba šume i stao iza nekog panja, pokušavajući točno odrediti mjesto odakle se puca.

Na drugoj strani, kuda se penjao Calistro, pucnjava je postala brža, jača, ali McQuiston je bio uvjeren da Calistra nisu zapazili. Njegov je prijatelj dugo poznavao Apaše, pa je u mnogočemu postao nalik na njih. McQuiston napokon ustanovi zašto se pucnjava pojačala: zvuk ove puške nije bio isti. Pucao je netko drugi.

Čovjek koji je pucao na njegovoj strani nalazio se na drugom kraju gustog šumarka. Tlo je bilo prekriveno stijenama i McQuiston polako

počne puzati. Znao je da su u prednosti sve dok je pucnjava uperena na kuću.

Avery Teague je zamijenio Van Buskirka i sad je on čuvao konje. Malo poslije se vrati.

– Nisi čuvao konje deset minuta, Avery – reče Van Buskirk.

– Ma nemoj! Prošlo je gotovo dvadeset minuta. Vрати se konjima.

– Jesu li mirni?

– Jesu, ali Squanto je rekao...

– Neka ih onda on čuva. – Van Buskirku je ova pucnjava izgledala besmislenom, jer oni u kući nisu ništa poduzimali. – Moraju biti unutra. Nisu mogli izići. Jeste li ti i Squanto...?

– Nismo skidali pogleda s kuće. Nitko nije izišao. Konji su još tamo, zar ne? Vidjeli smo kad je čovjek ušao u kuću i to je sve – reče Teague.

– To je bilo prije nego smo sišli ovamo – reče Van Buskirk. – Zašto ništa ne poduzimaju. Nešto nije u redu. Da sam ja na njihovu mjestu, tražio bih izlaz iz takvog položaja. Ako ništa drugo, priljubio bih se uz prednji zid i pucao ovamo.

Na rubu gustog šumarka, između dvije stijene, ležao je zguren Squanto. Bio je siguran da dolje nešto nije u redu. Previše je toga doživio u ratu da bi povjerovao kako tipovi poput McQuistona i Calistra ne bi ništa poduzeli. Squanto začuje zvuk Teagueove puške, a zatim se oglasi i Van Buskirkova. Squanto uzdahne. Nitko nije čuvao konje. On ustane. Ionako je bilo vrijeme da porazgovaraju.

Začuo se pucanj revolvera. Squanto se brzo sagne. Čuo je topot kopita i još jedan pucanj. Sad se više nije morao žuriti. Dok su Van Buskirk i Teague imali popodnevni ugodni razgovor, netko je potjerao konje. Do vraga i konji! Sad je imao prečeg posla.

McQuiston se provlačio između stijena kad ga je Squanto spazio.

McQuistonova puška je bila pripravna, a njegova nije.

Squanto se brzo bacio iza debla obližnjeg stabla i to mu je spasilo život jer se metak zarinuo u drvo na mjestu gdje je maločas stajao. Deblo nije bilo dovoljno široko da ga sakrije i on se brzo sagne, pa počne puzati prema boljem skrovištu.

Polako se povlačio. Nisu se čuli pucnjevi Van Buskirkove i Teagueove puške i Squanto je znao da nisu otkrili Calistra.

* * *

Kad je začuo pucanj i topot konja, Van Buskirk se osjetio krivim. Potrčao je, ali se naglo ohladio i počeo se oprezno približavati mjestu gdje je ostavio konje.

Nastao je muk. To je smetalo Teaguea. Zatim je čuo pucnjeve, ali ne iz Squantove puške.

Vrijeme je za Teaguea sporo prolazilo. Nije mogao izdržati pa krene. Van Buskirk je nekamo nestao i sad je ostao sâm. Nije bio plašljiv, ali nije volio izgubiti vezu sa svojim prijateljima.

Tiho se kretao između stabala kad je sa svoje lijeve strane ugledao čovjeka. Podigao je pušku i zamalo opalio kad shvati da je to Squanto. Squanto mu pokaže u smjeru gdje su bili konji.

Nakon pola sata ugledaju Van Buskirka. Prelazio je ravnicu i za sobom vodio njihove konje.

– Opet si sve uprskao – reče mu Teague.

– Obojica ste krivi – reče Squanto bez ljutnje. Sad zatvorimo usta i krenimo kući.

Kad su sišli u dolinu, Squanto se počne grohotom smijati.

– Izgubiti konje i pobjeći kao muhe bez glave! To ja zovem dobro obavljenim poslom!

Van Buskirk mu se pridruži u smijehu, ali se naglo uozbilji vidjevši Teagueovo mračno lice.

Na cesti za Tumbling sretnu Toma Hosmera. Vidio je da dolaze iz

Buffalo Meadowsa i nije mu trebalo dugo da zaključi zašto su bili gore. Ali kad su se približili, on na lice stavi nasmiješenu masku. S takvim tipovima se nikad ne zna na čemu si. Razum mu je govorio da mora biti veseo i bezbrižan kad ih sretne. Ipak nije mogao prešutjeti novost. Naden je Corbett. Spomenuo im je da je šerif dolazio na Junin ranč, da je pregledao leš i da su ga sahranili. Rekao je da će se šerif opet vratiti na ranč da je tamo nešto tražio.

— Što je tražio? — oštro će Teague.

— Ne znam!

— Htio si reći da je nas tražio? Ti si meni sumnjiv.

— Ni govora, Avery! Rekao sam samo da je bio na ranču da je pošao uz rijeku, a što je tražio, ne znam.

— Znaš — zlobno će, Teague. — Zašto nas ne optužiš za ubojstvo Corbetta?

— Nisam to ni pomislio — promuca Hosmer i brzo odjaše.

— Dakle, našli su Corbetta — reče Squanto. — Uvijek sam se pitao što se s njim dogodilo.

— A tko nije? — zapita Teague. — Tko nije?

Van Buskirk opsuje u sebi. Učinilo mu se da su mu htjeli dati do znanja kako je on kriv za Corbettovu smrt.

XII

McQuiston nije prepoznao jahača sve dok se nije približio.

— To je šerif Nye — tiho će Calistro.

Nye prijede pogledom razbijeni prozor na zapadnoj strani kuće i pogleda rupe od metaka u brvnima. Bio je to brzi i temeljiti pregled.

— Jeste li se dogovarali za kupnju krava? — započne on razgovor kao da ništa nije vidio.

— Još nismo, ali namjeravamo — odgovori McQuiston.

— Bit će najbolje da se obratite Angusu Copperwhaitu, ali tek pošto mu spustite cijenu.

— Hvala — reče McQuiston. — Hoćete li s nama nešto pojesti?

Kad se Nye pošao oprati ničim nije pokazao kako je opazio da je Calistro prije nekoliko trenutaka namjerno prolio vodu iz vedra. Zviždukajući on pođe do potoka i zagrabi vodu. Dok se umivao, McQuiston se na španjolskom obrati svom prijatelju:

— To je bilo vrlo ružno od tebe. Zašto si to uradio?

— Neka gospoda zarade jelo — odgovori Calistro na španjolskom.

Nye obriše lice i prijede rukom kroz svoju pepeljastu kosu, a onda podigne kabao:

— Želiš li da prolijem vodu, Calistro? — Govorio je odlično španjolski. — Ne? Onda je neću proliti.

U kući je po podu još bilo razbijenog prozorskog stakla. Nye znatiželjno razgleda prozor na istočnoj strani kuće, što ga Squanto nije pogodio.

Pri kraju objeda šerif spomene Calistru da je čovjek čiji je leš pronašao doista Ben Corbetti da su ga pokopali na Juninom ranču.

— I? — upita Calistro.

Nye popije gutljaj kave.

— Kuhaš odličnu kavu, McQuiston. Pio sam dugo one splačine po restoranima. — Nakon kraće šutnje napokon odgovori na Calistrovo pitanje. — Mislim da smo s time završili. Jedno rebro mu je slomljeno, možda od metka, a možda od pada. Gospodica Darland mi je rekla da ste ga vi pronašli. Volio bih pogledati mjesto gdje ste ga našli.

— Samo mi recite gdje je. Sam ću ga pronaći.

Nakon jela Nye pregleda revolver što ga je McQuiston bio pronašao kraj Corbetta.

— Uzet ću ga sa sobom, premda ne znam zbog čega.

Krenuo je pješice. Prolazeći kroz šumu iza kuće, opazi svjetlucanje na tlu. Bila je to čahura metka. Bilo ih je svuda naokolo. Ustanovio je da

potjeću od dvije puške. Uzme dva primjerka i metne ih u džep.

Umjesto da ode tamo kamo ga je uputio Calistro, on se zadrži na vrhu brijega ispitujući tragove i pokušavajući rekonstruirati što se ovdje zbivalo. Došavši do mjesta gdje su konji bili preplašeni i otjerani, on se nasmiješi.

Na mjestu gdje je pronađen Corbett zadržao se samo nekoliko trenutaka jer nije bilo razloga da ostane duže. Za to vrijeme razmišljao je o Troyu Clintonu. Kad je pokušao razgovarati sa starcem, učinilo mu se da je on zauzeo pomalo obrambeno stajalište i da zna mnogo, ali da zbog stanovitog razloga ne želi govoriti. Pitao ga je o Corbettu i drugim stvarima.

Govorkalo se da je Clinton samo jedanput otvorio usta, i to kad se napio sa Squantom i da mu je mnogo toga ispričao. To se zbilo mjesec dana pošto je obješen Max Roby. Nye je bio pomalo sumnjičav, premda nije posve odbacio tu priču.

Nye se vrati u brvnaru. McQuiston ga upita je li što našao, a on niječno odmahne glavom i površno pogleda Calistra.

— Što se dogodilo s malim konjem kojeg ga je netko odvuкао u jamu?

— Uginuo je — ozbiljno će Calistro.

— Pa, čini se da je uginuo. — Nyeovo lice je bilo ozbiljno.

— Bio je star, slab želudac, jetra... i tako — reče Calistro. — Dobar konj.

— Oh, da — Nye se slabo nasmiješi.

Dok je odlazio, u njegovu džepu zazveckaju prazne čahure. On pogleda rupe na zidovima kuće i po drugljiivo se nasmiješi.

— Hvala na jelu, momci — reče i odjaše.

— Svatko može reći da je ovog čovjeka lako voljeti, ali greška je u tome što je čovjek od zakona. Istina, ima dobrog konja i ne postavlja suvišna pitanja, ali sve je vidio.

XIII

Sutradan je McQuiston krenuo na Copperwhaitov ranč. Putem je susreo Toma Hosmera. Hosmer ga dotad nije vidio, ali je pretpostavljao tko je pa se predstavio.

— Kako vam ide tamo gore? — upita. — Imate li neprilika?

Trudio se da bude neusiljen, ali McQuiston osjeti prikrivenu znatiželju i to je nastojao iskoristiti. Spomenuo je da je na livadama vrlo mirno i da se osjećaju pomalo usamljeni, ali da ih je netko iznenadio i svezao im konja koji nije bio naviknut na konopac.

— To nas je stajalo konja — reče Quiston. — Susrećete li često Van Buskirka?

— Ponekad — odgovori Hosmer.

— Ako ga vidite, molim vas, recite mu neka nam dovede drugoga konja da nadoknadimo gubitak.

— Naravno. Ne znam kad ću ga opet vidjeti, ali reći ću mu čim ga vidim.

Hosmer se žurio. McQuiston je bio siguran da će poruka istog dana stići do onoga kome je namijenjena.

Kad je stigao na Copperwhaiteov ranč, on objasni Angusu Copperwhaiteu, ocu obitelji, po što je došao.

Proveo je tri dana na Copperwhaitovu ranču. Bio je zadivljen načinom na koji se ovdje sve održavalo u savršenom redu i poštovanjem koje su radnici ukazivali starom Škotu. Odlučio je kupiti trideset krava s teladi i jednim bikom. Prije povratka se cijelo jutro cjenkao prije nego što su se napokon dogovorili o cijeni.

Bio je pozvan na ručak. Osjetio je da ga je Angus prihvatio. U štaglju je imao ormarić s lijekovima i u njemu je čuvao piće. Nije smio piti pred ženom u kući, premda je ona znala da on pije u štaglju. On ponudi McQuistona.

– Jesi li čuo priču o tome kako je June Darland prevarila Maxa Robyja na najgori mogući način?

– Nisam.

Nakon nekoliko trenutaka, McQuiston shvati da Angus ne želi dalje govoriti o tome što se priča naokolo.

– Ne želim tvrditi da je to istina ili nije. Jednog dana ćeš čuti cijelu priču. Idemo jesti.

U Copperwhaitovu domu vladala je ugodna atmosfera i McQuiston se ugodno osjećao, premda je osjetio koliko je, zapravo, usamljen. Osjetio je ljubav i zajedništvo u toj obitelji. Nitko u toj kući nije bio apsolutni gospodar.

Upoznao je dva mlađa brata koje nije prije vidio.

Angus Copperwhaite se ponudi da odvede stoku na Buffalo Meadows, ali McQuiston odbije znajući što bi se moglo dogoditi. Stari Angus je ostao pri svojoj odluci.

– Odlično! – reče Dan. – Napokon se netko iz ovoga kraja odlučio otići na Buffalo Meadows. Već bi bilo vrijeme da se spriječi to što se tamo događa.

– U redu, Daniele – reče njegov otac. – Ti ćeš povesti stoku. Vidjet ćemo što će se dogoditi ako ti Squanto Whitcomb nešto učini.

Nakon jela McQuiston provede neko vrijeme s braćom Copperwhaite. Kad je Dan predložio partiju karata, Mark odbije i izide.

– On je lud za June Darland – nasmije se Dan. – Mislim da ima manje izgleda otkad si ti stigao i zato te gleda poprijeko. Proći će ga to. To proživljavaju svi momci njegove dobi.

McQuiston se jedva suzdržao da se ne nasmije jer je Dan imao devetnaest godina, a Mark je bio samo dvije godine mlađi.

– I ja sam bio zaljubljen u nju – reče Dan. – Moram priznati da me je ismijala, ali nisam zbog toga oduštao. Ona je lijepa i vesela, ali ponekad mi se činilo da je dvostruko starija od mene.

– Je li te netko pokušao odvratiti od nje?

– Misliš na Teaguea i ostale? Oni svakoga pokušavaju odvratiti od nje, ali nije to bio razlog. Sama June mi je otvorila oči. Reći ću ti nešto o ženama...

– Drugi put – reče McQuiston.

– Sad me više zanima kako će stoka prezimiti na livadama.

McQuiston je otišao sljedećeg dana u zoru. Evaletth je izišla da ga pozdravi. McQuistonu je bila draga ta djevojka, a i cijela obitelj.

Angus i njegova žena kroz prozor su promatrali kako se njihova kći pozdravlja s McQuistonom.

– Moglo bi se dogoditi da je napokon pronašla čovjeka za sebe – reče Angus. – Ne mogu reći da sam siguran, ali...

– Pusti je neka sama otkrije i odluči – reče žena.

Malo zatim Evaletth je pomagala majci prati sude.

– Kad se jednom udaš, ustanovit ćeš da ovaj posao nikad nema kraja – reče njena majka.

– Tko je pričao o udaji?

– Nitko, samo sam spomenula...

– Ako mi ti i otac želite uvaliti McQuistona, onda...

– Odakle ti ta ideja?

– Njegova glava je puna June Darland.

– Nije samo njemu zavrtjela glavom.

– Ne želim govoriti o tome.

– Tvoj otac će potkraj tjedna ići u grad. Ako želiš, braća te mogu odvesti k June na ples.

– Neću više na njen ranč.

– Zbog one tučnjave?

– Ne! Mnogo puta sam vidjela muškarce kako se ubijaju. Priča se o plesu u školi. Onamo ću ići.

Majka nije zaboravila da joj kći nije odgovorila na pitanje. Evaletth nije bila sitničava i morao je postojati jak razlog što ne želi ići k June. Pitat će njenu braću.

XIV

Na povratku s imanja Copperwhaiteovih, McQuiston je posjetio June. Ona mu je spomenula ples što se morao održati u školi i on joj predloži da je povede. Pristala je.

Na putu kući sretne Van Buskirk. Nije mu spominjao konja što im je Van Buskirk ostao dužan, premda je znao da on čeka primjedu.

— Ovaj tjedan ćemo dotjerati stoku na Buffalo Meadows — reče McQuiston.

Nije mu promaklo da se mladić naglo uzbudio. Ne dajući mu prilike za odgovor, McQuiston podbode konja i odjaše.

* * *

Van Buskirk i Squanto promatrali su stoku kako polako promiče između stabala. Stado je pratilo sedam jahača. Squanto je promatrao jahače. U pratnji su bili Copperwhaiteovi sa svoja dva radnika. Stari Angus se izjasnio na čijoj je strani i to je ovog trenutka bilo važnije nego dovodenje goveda na Buffalo Meadows. Van Buskirk će možda shvatiti ovaj Angusov potez, ali Teague neće nikad.

Squanto je bio pripravan udovoljiti June u svakom pogledu, ali ove livade su tražile preveliku cijenu. Ona će se morati predomisliti.

— O čemu razmišljaš? — upita ga Van Buskirk.

— Mislim kako bi bilo najbolje da što prije vratiš konja Calistru i McQuistonu ako ne želiš da oni dođu po njega.

— Jesi li lud?!

— Ja znam kad treba stati, Billy.

— Zar ćeš pustiti livade? A što je s našom okladom?

— Billy, ostavi se livada ako ne želiš poginuti. Naša je oklada prilično djetinjasta.

— Što to govoriš!?

— Charlie Nye nije glup. On zna da smo mi objesili Maxa Robyja. To

znaju Angus i svi ostali. Buffalo Meadows nisu toliko vrijedni, Billy.

— Squanto zastane pa upita: — Jesi li ti ubio Corbetta?

— Nisam! — bijesno će Van Buskirk. — Jesi li ti?

Squanto je polako odmahivao glavom i nasmiješio se. Znao je da je pogriješio. Van Buskirkove oči bile su pune straha i nepovjerenja, ali bilo je prekasno. Znao je da je izgubio možda jedinog prijatelja kojeg je ovdje imao otkad je obješen Max Roby.

Stado se počelo uspinjati.

— Vratimo se Teagueu — reče Squanto.

— Znači da ćemo pustiti livade bez borbe?

— Nikad i nismo bili vlasnici ijednog centimetra Meadowsa, Billy.

— Zar ćeš odustati i od June? — pitao je Van Buskirk.

— Ne, ali i ona će odustati od livada kad joj sve objasnim.

— Ma nemoj! Ona priča više o Buffalo Meadowsu nego...

— Znam. Trčala je za suncem kad je bila mala. Ležala je u travi i gledala plavo, plavo nebo. Ona nije bila djevojčica kad je tamo živjela, Billy. Njena je priča za naivčine poput tebe i Teaguea.

Squanto ustane i krene.

— Čekaj malo! — vikne Van Buskirk.

Squanto se nije okrenuo.

Dok su išli k Teagueu, Van Buskirk upita tko je pucao kad je Max Roby obješen.

— Zaboga, Billy! Ti uistinu ništa ne znaš. Nisam ja pucao.

Van Buskirkovo lice je odavalo nesigurnost i sumnjičavost.

Teague je sjedio iza debla držeći na koljenima pušku. Gledao je prema cesti što se na tom mjestu gubila među gustim omorikama. Squanto mu reče da stado prate Copperwhaiteovi, a Teague ga upita što oni namjeravaju.

– Nije teško pogoditi – odgovori Squanto. – Pitanje je što mi pokušavamo učiniti?

– Govoriš gluposti – reče Teague i pogleda gustu šumu ispod sebe. – Kad budu prisiljeni da se razidu zbog uske staze, mi ćemo nastupiti.

Squanto sjedne kraj Teaguea.

– To smo namjeravali učiniti jer smo mislili da će stoku pratiti samo dva čovjeka, ali sad ih je previše. Još možemo rastjerati stoku, ali oni će je skupiti za tri sata i opet krenuti uzbrdo.

– Sve će biti drukčije ako skine-mo barem dvojicu sa sedla – odvratiti Teague.

Squanto mu spomene da su livade za njih izgubljene. Očekivao je da će ga podržati Van Buskirk, ali on je bio zadubljen u svoje misli i posve odsutan. Kad se napokon vratio u stvarnost, tvrdoglavo je stao na Teagueovu stranu, pa je Squanto odustao od uvjeravanja.

Stoka s pratnjom se približavala. Polako se kretala između stabala. Prvi se pojavio Dan Copperwhaitte.

– Neka se još približe – reče Teague. Naslonio je pušku na deбло. Van Buskirk mu se pridruži.

Squanto se počeo po prsima i postrance pogleda Teaguea, a onda naglo zamahne i strahovitim ga udarcem pogodi ispod uha. Udarac je Teaguea odbacio do Van Buskirk-a tako da je ovaj zateturio i u prvi trenutak se nije mogao snaći. Squanto je već bio na nogama. Sakrio se iza debla da ga ne vide oni što su se penjali uzbrdo.

– To je sve što ću učiniti za tebe, Billy – reče on. – Ako imaš malo razuma, udarit ćeš ga opet ako nešto pokuša prije nego što se ovi udalje.

Teague je ležao bez svijesti, blijeda lica.

Squanto se okrene i ode. Nije čuo pucnjeve. Žurio je. Bilo je to prvi put u njegovu životu da je jurio što je

brže mogao, kao da ga je sto vragova tjeralo k June.

Primila ga je u dnevnoj sobi i rekla da joj je drago što ga vidi. Squanto je znao da nije osobito sretna što ga vidi, ali smatrao je to samo jednom od poteškoća koje će vrijeme prevladati.

Upitao ju je da li doista želi Buffalo Meadows.

Ona otvori širom oči:

– Zašto pitaš? Pa ja sanjarim o tome tako često... Ponekad se sjetim kad sam kao mala djevojčica...

– Nisi više mala, June. Livade su otišle u nepovrat i moraš se pomiriti s tim.

– Otišle? Što želiš time reći!

– McQuiston i Calistro su se nastanili na livadama i to je gotova stvar, a ja se slažem s tim.

– Zar ih se bojiš?

– Nisi osobito zabrinuta za Buffalo Meadows i toga si i te kako svjesna – reče Squanto i ne razmislivši o njenom pitanju. – Prilično sam glup što to prije nisam shvatio. Kakav si pakao napravila zbog tih livada! I Corbetta si poslala gore. Pretpostavljam da si i McQuistona uputila tamo, a možda i braću Shepherd.

Junino je lice bilo posve blijedo.

– Ti misliš da sam ja poslala Corbetta! Kako dolaziš na takvu pomisao?

– Nije važno. Došao sam ti reći da nikad nećeš imati Buffalo Meadows. – Ispričao joj je sve o okladi. Činilo mu se da ju je spoznaja o okladi udobrovoljila. – Neprekidno smo se ponašali kao pravi glupani, misleći da ti doista želiš te livade.

– Jesi li me došao vrijeđati?

– Ako te istina vrijeđa, onda jesam. – Squantov glas je sad bio mekši. – Gradim kuću kakvu si željela, June. Hoćeš li doći pogledati je?

– Zašto?

– Kuća je za tebe.

S njena lica nestane podrugljivosti i ona mu se zagleda u lice:

– Nikad mi nisi pričao o tome, ništa me nisi pitao. Znaš što mislim, Squanto.

– Znam.

– Ne želim te povrijediti.

– Nećeš.

– Ne mogu se odlučiti. Svi ste tako dragi prijatelji. ... Je li kuća velika?

– Bit će.

– Ali, nikad me nisi zaprosio.

– Učinit ću to jednog dana.

– Ostali su to već uradili – reče ona stisnuvši usne.

– To sam i mislio – nasmiješi se on. – Kad ja budem pitao, mislim da neću biti odbijen.

– Ma, nemoj!

Znao je da ona pravi budalama i Teaguea i Van Buskirka, ali nije želio da dozna koliko je on poznaje. Nijedan čovjek, a pogotovo žena, ne želi da je drugi posve upoznaju. Zato je malo uzmaknuo.

– Pa, ja se nadam da ćeš pristati.

Pokušao je biti ponizniji, a to nije bilo u skladu s njegovom nevjerovatnom samouvjerenošću, a nju je to razljutilo:

– Van!

– Naravno – Squanto krène prema vratima. – Ako narediš da više ne dolazim ovamo, tako ću i učiniti.

Čekao je pouzdajući se u svoje poznavanje naravi te žene. Čak je ni bijes nije mogao natjerati da prekine s bilo kojim muškarcem kojemu se sviđala. Imao je pravo.

– Uspjet ću da te McQuiston ubije! – vikne ona.

– Neće – odmahne on glavom.

– Nećeš još dugo moći huškati muškarce jedne protiv drugih. Osim toga, nećeš dugo moći živjeti sama. Poznajem udovicu u Columbineu, finu ženu. Ona bi bila voljna doći ovamo...

– Oh, ti si je već pitao?

– Za tvoje dobro! Slušaj, June...

– Nećeš ti određivati kako ću živjeti!

– Pokušavam ti pomoći jer... pa, želim ti pomoći.

– Izvolite van, dobri ujače Squanto!

– To me više ne može povrijediti. Ipak ga je vrijeđalo i više nego što je mislio. U njemu je rastao bijes. Znao je da se mora svladati. Ako ona otkrije njegove prave osjećaje, počeo će ga prezirati.

– Znao je kakva je, ali to nije umanjivalo njegovu ljubav. Ako dozna da je voli, sve je gotovo.

– Igrala si se s muškarcima predugo. Nešto se mora promijeniti.

– Što ne kažete, ujače Squanto?

– Dosta je toga. Upropastila si život svome ocu. Navodila si ljude da se ubijaju, a da možda i nisi bila svjesna toga. Lagala si nam onog dana kad je ubijen Max Roby, zar ne?

– Po čemu to zaključuješ? – ona će ledenim glasom.

– Ne vjerujem da si rekla Robyju da se nećeš udati za njega. Ti si nas poslala na njega. Znala si što će se dogoditi.

– Zašto ne kažeš i da sam to učinila zato što mi je oporučno sve ostavio? – June će hladno, ali lice joj je bilo kao kreda.

– Ne bih išao tako daleko, ali znam da si nam onog dana lagala.

– Nastavi, ujače Squanto. Imaš li još nešto?

– Imam, imam! – Squanto je bio smeten jer se nije mogao svladati.

– Teague je bio ovdje odmah pošto je tvoj otac otišao, i to onog dana kad je ubijen. Zaustavio se kod Roda Varnuma i zadržao se jedan sat i tako si imala vremena. Što si rekla Teagueu?

– Pretpostavljam da ćeš izjaviti da sam mu rekla kako me otac prisiljava na udaju za Maxa Robyja. Pretpostavljam da ćeš reći kako sam toliko razbjesnila Teaguea da je otišao na Squire Hill i...

– Ne! – reče Squanto. Uspio se svladati. Plašila ga je Junina hladnoća. Mislio je da je otišao predaleko u svojim optužbama. Nije se ponašao bolje od onih koji su je ogovali.

Naglo odmahne glavom: – Oprosti, June!

Ona spusti pogled i reče drhtavim glasom da joj je žao ako je povjerovao zlobnim ogovaranjima. Polako se okrenula i prekrila lice rukama.

– June!

Kad se okrenula, vidio je suze u njenim očima.

– Imaš pravo, Squanto. Ne želim da odeš.

Ona mu se drhtavo nasmiješi i odjuri.

Squanto je polako jahao. Sad kad June nije bila blizu njega, sjetio se svega što mu je ispričao Troy Clinton. Užas Los Pinosa nije mogao zaboraviti.

Znao je da se od dana kad je upoznao June Darland oko njega počela plesti mreža nevolja, a sad je ta mreža bila vrlo čvrsta. Znao je previše o toj djevojci, a ipak ju je volio.

XV

McQuiston i June pošli su na ples u subotu. Čim su ušli u dvoranu, bilo je jasno da su pogriješili što su došli. Nju su izbjegavali čak i mladi muškarci, a s McQuistonom nitko nije razgovarao dok je ona bila blizu njega.

McQuiston je odahnuo kad je Mark Copperwhaite zamolio June za ples. Izišao je na svjež noćni zrak da se smiri i rashladi.

– ... I to je učinila! Udesila je dogovor s Maxom Robyjem. Udala bi se za njega čim bi on dio imanja dao njenom ocu, a njoj ostavio lavovski dio...

– Ne znaš više od ostalih, Al. Njen otac je sklopio taj ugovor.

– Vraga! – reče Al. – Moj otac kaže da je Fred Darland bio vrijedan čovjek i da je ona sklopila pogodbu. Onda je netko ubio njenog oca, a ona je tada uočila dobru priliku da se riješi Maxa, pa je Van Buskirka i ostale nagovorila da pođu za njim, kako bi sve iz oporuke pripalo njoj. Ona se nije namjera-

vala udati za Maxa. Naravno, davala mu je malo nade, samo da...

Razgovor se vodio iza ugla školske zgrade. McQuiston pojuri onamo i uhvati onoga što je govorio. Tek kad ga je nekoliko puta udario, shvatio je da tuče dječaka i da su u njegovu društvu također djeca.

Jedan od njih potrči do škole da pozove ostale. Ljudi su dotrčali do njega i Ala. Netko je psovao i njega i June. Angus ga sretne na sporednim vratima:

– Bit će najbolje da je povedeš kući, McQuistone. Mislio sam da si razumniji.

– Ići ćemo kad budemo željeli.

Tucet muškaraca stajao je iza Angusa.

– Neće biti plesa dok ne odete – reče netko.

Čula se vika oca dječaka kojeg je McQuiston udario. Netko ga je smirio.

June se progura kroz ljude iza Angusa. – Ja sam pripravna, Dallas.

– Napokon! – vikne neka žena.

McQuiston se stidio sama sebe i bio je bijesan. Poveo je June njenim kolima.

– Nije važno – reče ona. – Ionako se nismo zabavljali. Koga si udario?

– Nekog dječaka po imenu Al.

– Al Bissell. Jesi li ga dobro istukao?

– Nisam.

– Je li govorio o meni?

– Nije.

– Jest, Dallas. Što je rekao?

– Rekao je da si prevarila Maxa Robyja kad si mu rekla da ćeš se udati za njega.

Zašutjeli su, a onda se javi June:

– Ti ne vjeruješ u te priče, zar ne?

– Ne.

June uzdahne i metne svoju ruku na njegovo rame:

– Jesi li ozlijedio Ala?

– Nisam. Ne govorimo više o tome. June, ti ne možeš više ostati sama. Zašto se ne udaš?

– Razmišljala sam o tome. Koga mi predlažeš?

Bilo je lako predložiti, ali odgovor je bio nešto drugo. On pokušava sve okrenuti na šalu.

– Pa, ima mnogo muškaraca. Osim toga, i ja sam ovdje.

Osjetio je da June nije oduševljena njegovim lakonskim odgovorom. Šutjela je i on shvati da će biti najbolje da i on zašuti. Ženidba. To je bilo nešto vrlo strano čovjeku koji je svoj život proveo slobodan kao ptica. Znao je da mu se nijedna žena nije svidjela kao June, ali to nije bilo dovoljno da brzo donese odluku o ženidbi.

Pažljivo je birao riječi:

– Moram riješiti neke stvari prije nego što ijednu ženu zamolim da se uda za mene. Prva stvar su livade, a onda bih želio uzeti zemlju uz rijeku.

June je šutjela. Znao je da je pogriješio.

Kad su stigli pred njenu kuću, došao je pripiti Clinton da odvede kola i konja. McQuiston doprati June do stuba pred kućom. Ona se usigne na jednu stepenicu i naglo se okrene. Njene ruke obujme njegov vrat, a usne se pritisnu na njegove. Bio je toliko iznenađen i zbunjen i onda kad se odvojila od njega.

Ona potrči uza stube i zastane na vratima. U tami je čuo njeno ubrzano disanje. Zakorači na prvu stepenicu, a onda se naglo okrene, zaželi laku noć i požuri svom konju.

Kad je izišao na cestu, iza štaglja se pojavi jahač. Bio je to Squanto.

– Nadam se da ti neće smetati ako ti dio puta budem pravio društvo.

Jahali su jedan kraj drugog i McQuiston se polako smiri. Kakav god bio, Squanto nije od onih koji napadaju iz zasjede. Pitao ga je kako su se proveli na plesu i McQuiston mu ukratko ispriča što se dogodilo. Znao je da bi ga Squanto doslovce raščetvorio da je kojim slučajem ušao u Juninu kuću.

– Mi smo se kladili za Buffalo Meadows – reče Squanto – ali ja sam odustao.

– Kakva oklada?

– Nije važno, McQuistone.

Nisu razgovarali do mjesta gdje se odvajala cesta za Buffalo Meadows.

– Onaj momak, Bissell – je li pričao o June? Ako jest, znaj da to neće biti prvi put da čuješ takve priče.

– Možda, ali nije lijepo slušati laži.

– Imaš pravo, ali te se laži pričaju s razlogom i to čovjek teško razumije. Možda nisi pokušao razumjeti. Možda ti je dovoljna spoznaja da je to laž, a da druga osoba zna da ti to znaš.

McQuiston je bio zbunjen. Nije znao o čemu to Squanto govori.

– Ta priča o June i Maxu Robyju je istinita – iznenada će Squanto, a onda okrene konja i izgubi se u mraku.

XVI

Varnumovi su u nedjelju ujutro krenuli u Columbine u crkvu. U glavnoj ulici bila je velika gužva. Upravo je došla putnička kočija i iz nje su izišle tri nakićene dame. Dvije su bile mlade, a treća je bila starija i poprilično krupna. Rodney Varnum je bio prisiljen zaustaviti kola jer su se druga isprijecila preko ulice. On se nakašlje i pogleda naokolo. Njegova majka je pažljivo promatrala dame. Trebalo je što prije otići jer nikad se ne zna što se može dogoditi i nakon tolikih godina.

– Carrie! Carrie Moffatt! – čuo se dubok ženski glas.

Emma Varnum pogleda svoju svekrvu:

– Pa, ona vas zove!

Rodney je znao tko je zvao njegovu majku. Bila je to ona krupna žena nakićena perjem. Činilo se da je shvatila kako je učinila nešto neprilično, jer je okrenula glavu.

– Poznaješ li ove žene, bako? – upita Emma.

– Ne! – reče Rodney.

Znao je da mu se vrat zacrvenio.

– Ti ne poznaš ove žene, je li tako? – okrene se on svojoj majci.

Ona je vidjela kako se posramio:

– Poznajem. To je Billy Botswick. Poznavala sam je dobro prije tridesetak godina. – Baka siđe s kola i pogleda svog sina: – Možeš doći po mene nakon mise. Bit ću u hotelu.

Rodney je vidio kako se Billy Botswick široko nasmijala kad joj je prišla njegova majka i kad su se zagrlile. Bojao se pogledati svoju ženu.

– Nikad mi nisi pričao o tome – reče Emma.

– To se tebe nije ticalo.

– Mislim da jest.

Kad su se vratili kući, i kad su djevojčice već bile u krevetu, baka prekriži ruke, pripavna na svadbu. Emma je šutjela, a i Rodney.

– U redu. Kažite glasno da ja nisam dobra za ovu kuću i za osobe kakve ste vi, je li tako?

– Nije tako – reče Emma i pogleda muža očekujući od njega pomoć. Rodney je šutio.

– Oboje tako mislite – reče baka Varnum.

– Ni govora – opet će Emma i ponovo pogleda svog muža. – Rodney...

– Pretpostavljam da želite da odem.

– To nismo rekli, majko – reče Emma.

– Ne zovi me tako. Znam kako ćete se odsad odnositi prema meni.

– Baka ode u svoju sobu.

– Podi za njom, Rodney – reče Emma.

– Razmišljam...

– Osjećaš samosažaljenje, je li tako?

Baka se spakirala. Rodney se sjeti njihovih seljakanja duž Mississippi, kad je bio dovoljno odrastao da spozna što je njegova majka.

– Živjet ću s June! – kratko će baka i ode.

– Nisi baš pomogao, Rodney – hladno će njegova žena.

– Nisam znao što bih rekao.

– Tvoj je problem što se stidiš svoje majke.

– A što drugo mogu?! – vikne Rodney. – Ti, ti misliš da se ti ne sramiš...

– Ne, ne stidim se – reče Emma.

– A ti si posljednja osoba na svijetu koja treba da se stidi.

Rodney je znao što njegova žena želi reći: sve što je njegova majka prošla u životu, sve što je učinila za njega, a da nijednog trenutka nije posustala u svojoj ljubavi za njega i da zauzvrat ne traži ništa, čak ni malo zahvalnosti.

– Ona je danas sišla s kola jer se tebe zastidjela, Rodney – reče njegova žena.

Rodney kimne. Počeo se gubiti osjećaj krivnje što ga je godinama skupljao u sebi. Emma je bila divna. Ona mu je pomogla. On ustane i zagrlji je:

– Osedlat ću konja i...

– Ne, ne sad. Kad bude željela, sama će se vratiti. Prestara je da bi podnosila tuđe naredbe. Vrijeme će učiniti svoje i ona će se vratiti.

– Ali njoj nije mjesto kraj June.

– Ona ima povjerenja u nju.

– Tamo će uskoro biti krvi. Ne razumijem zašto majka vjeruje... – on iznenada zastane i pogleda Emmu: – Vjeruješ li u tu priču o Maxu Robyju i June?

– Vjerujem!

– Emma, možda su to laži.

– Ipak nisu.

– Jesi li sigurna?

– Fred Darland je svratio ovamo onog dana kad je ubijen. Tražio je savjet od bake i mene, ali baka je bila u posjetu kod Starkovih. Fred mi je sve ispričao: kako mu je teško izići na kraj s June otkako mu je umrla žena. June je zahtijevala da odu s Buffalo Meadowsa. Rekla je da joj je tamo dosadno. Ona se ponudila Maxu ako on dade zemlju u dolini njenom ocu. Fred je bio previše nezavisan da bi pristao na ta-

kvu pogodbu i zato je želio potvrditi valjanost svog vlasništva nad livadama i potpisati Robyju papire gdje bi stajalo da će mu on platiti zemlju u dolini.

— To sličići na Freda Darlanda — kimne Rodney.

— Nije znao za Maxovu oporuku, zapravo, nije mi to spomenuo — reče Emma. — Kad je svratio ovamo, upravo se posvadio s June jer je rekla da se ne namjerava udati za Maxa Robyja. Fred je želio znati kako bi je uvjerio da to ne radi, a ja nisam znala odgovor. Bio je najjadniji čovjek kojeg sam u životu sreća. Da je znao što ga čeka tog dana, mislim da ne bi imao ništa protiv toga.

— Jesi li ikome ispričala ovo?

— Nisam, ali sad mi je žao što nisam ispričala tvojoj majci istog dana.

— Kako su ljudi doznali za to?

— Pretpostavljam da su ljudi nagadali. Troy Clinton je čuo svađu između June i njena oca. Fred mi je to rekao. Možda je Clinton nekome ispričao. U svakom slučaju, Max je umro prije nego što je doznao da je prevaren.

Rodney je u djetinjstvu bio svjedokom prijavštine, ljudske zloće i prijevara, ali ovo što je uradila June Darland nije mogao shvatiti. Smučilo mu se.

— Misliš li da je opet lagala i poslala onu trojicu na Maxa?

— Ne znam.

— Mislim da je to učinila. Moram majku izvući odande.

Tvoja je majka jaka žena. Ona uvijek iskreno prizna svoje zablude i greške, ali mora ih sama uvidjeti. Ne brini, saznat će istinu na vrijeme, a tada ćemo je moći vratiti kući.

— Što se to zbiva sa ženama poput June?

Emma odmahne glavom.

Rodney je razmišljao o svojoj majci, grubih manira, oštra jezika, koja se nije stidjela zagrliti ženu koju je poznavala. Kad ju je uspore-

dio s June Darland, baka Varnum je bila nevinašće.

XVII

Calistro je pošao na imanje Copperwhaiteovih krotiti konje. Usput je prošao kraj Juninog ranča i vidio baku Varnum kako upravo prostire rublje. Domahnula mu je i pozdravili su se. Vidio je June i opet osjetio nelagodu. Spomenuo je baki kamo ide i June ga je zamolila da i njoj ukroti nekoliko konja. Calistro je odvratio da ne zna kad će imati vremena.

Angus Copperwhaite je odmah osjetio da Calistro ne voli da mu se postavljaju pitanja i zato ga je pustio da se sâm bavi konjima. Promatrao ga je kroz prozor. Bio je zadovoljan načinom na koji je postupao sa životinjama.

Njih dvojica su počela poštovati jedan drugog još prije zalaska sunca, a na kraju drugog tjedna Calistrova boravka na ranču postali su pravi prijatelji.

Dok su jedne večeri ispijali svoju redovitu čašicu prije večere u štaglju, gdje se nalazilo piće, jer Angusova žena to nije podnosila, Calistro mu je povjerio da će ostati s McQuistonom najdalje do sljedećeg proljeća. Angusa je to zaprepastilo.

* * *

Sutradan je na ranč došao Squanto i upozorio Angusa da je nekoliko goveda prešlo na njegovu zemlju. Dva čovjeka su prijateljski razgovarala o tome, a onda je Squanto promatrao kako Calistro kroti jednoga posebno divljega konja. Nakon pola sata Calistro je odustao.

— Ovaj ne zasluđuje ništa osim metka — reče on, a zatim pogleda Squanta: — Ovaj je kao žena koju ne možeš promijeniti. Nije dobar.

Squanto kimne Angusu i nasmiješi se:

— To sam ti i ja rekao lani, sjećaš se?

– Prodat ću ga – reče Angus.
– Morat ćeš ga odvesti daleko od ovoga kraja da ga uspiješ uvaliti nekom glupanu – nasmije se Squanto, a potom se okrene Calistru i upita ga ne bi li došao i na njegov ranč da mu pomogne oko konja.

Calistro ga je neko vrijeme šutke promatrao, a onda kimnuo.

Na putu kući Calistro svrati na Junin ranč. Iznenadio se kad je doznao da baka Varnum živi ondje.

Dok je jahao svom prijatelju, osjeti se usamljenim. To nije bio njegov pravi dom. Razmišljao je o zimi što dolazi. Bio je Meksikanac i teško se mirio s činjenicom da će zimu provesti u brdima prekrivenim snijegom.

Te noći razgovarao je s McQuistonom o Van Buskirk. McQuiston je opet spomenuo June i njeno mišljenje o tom slučaju i Calistro ponovo osjeti da se njegovi putovi s najboljim prijateljem razilaze.

Nakon nekoliko dana lutanja okolnim putovima uspjeli su se susresti s Van Buskirkom. Ovaj, naravno, nije htio ni čuti o tome da vrati tovarnoga konja, pa su ga morali prisiliti da sjaše s najdražega konja kojeg je jahao i uzeti mu ga. Van Buskirk je bjesnio. Znao je da ne može ništa protiv dvojice i da je ulovljen u klopku. Rekli su mu da će mu vratiti konja kad im dovede mulu.

Van Buskirk je morao pješice kući. Za to vrijeme je smišljao osvetu, ali mu ništa pametno nije palo na um. Osedlao je drugoga konja i pošao k Teagueu.

– Zašto nisi pošao k Squantu? – upita Teague kad je Van Buskirk završio svoju priču.

– On se razišao s nama. Znam što bi učinio. Nasmijao bi se.

– On se u posljednje vrijeme previše smije. Oni su ukrali konja. Zašto ne odeš šerifu?

– Što ti je? Prije ti takva ideja ne bi pala na um.

– Sada Squanto nije s nama...

On je ubio Corbetta i Freda Darlanda. Nema više hrabrosti za otvoren obračun.

– Ne vjerujem!

– Siguran sam – reče Teague. – Zato ne idem blizu livada. Jednog će dana McQuiston slučajno pasti s konja ili će biti ubijen kad ujutro ode po vodu. Ne želim biti optužen za ubojstvo, a ni ti. Bit će najbolje da im vratiš konja. Tako ćeš biti čist.

Van Buskirk je bio zbunjen. Istina, Squanto mu se činio sve čudnijim, ali to nije imalo nikakve veze s njegovim konjem.

– Onda, hoćeš li mi pomoći, Avery?

– Ne tako da odem na livade i da me netko optuži za ubojstvo.

– A tko bi te optužio?

– Charlie Nye.

– Vraga! On mi je spominjao Corbetta. Razgovarali smo o njemu, ali tako nešto nije rekao.

– Nije zaboravio ni Maxa Robyja. Taj tvoj konj je mamac. Buffalo Meadows mogu čekati.

– Hoćeš li mi pomoći ili ne?

Teague odmahne glavom.

– Muče me druge brige. Zašto je Squanto tako siguran da će se oženiti s June...

– Ja sam došao razgovarati o svom konju!

– Žao mi je, Billy.

Van Buskirkovo lice se natmuriло. Pošao je kući. Prekinuo je sa Squantom, a sad i s Teagueom. Poželio je da se nikad nisu ni sprijateljili i da ih ne veže događaj kod Los Pinosa.

Teague je te večeri posjetio June Darland. Baka Varnum je otišla u kuhinju osjetivši da žele ostati nasamu.

– Kad ćemo se vjenčati? – odmah će Teague. – Ako nećemo, želim to znati, i to odmah.

June se pretvarala da je iznenađena:

– Ne sjećam se da sam pristala da se udam za tebe.

– Ne igray se sa mnom. Već dugo me potičeš da dolazim ovamo. Sad tražim odgovor. Ne želim više čekati.

June je znala da se on ne šali. Bio je opasan. To je znala. Uvijek je znala izići s njim na kraj, ali večeras joj neće biti lako. Bilo joj je jasno koliko je bila razborita što ovom čovjeku nije pružila priliku kakvu je pružila McQuistonu kad su se vratili s plesa u školi.

– Previše žuriš, Avery – reče ona.

– Vrijeme je. Squanto nešto smišlja, a u posljednje se vrijeme prečesto vidaš s McQuistonom. Kad su...

– McQuiston je uradio nešto što nikome nije uspjelo. On je na Buffalo Meadowsu. – Juni nije promaklo kako se Teague trgnuo i znala je kako će nastaviti.

– On će izgubiti livade.

– Kao Corbett, Avery?

Teague problijedi. June je govorila polako:

– Preplašio si me one noći kad si skočio na McQuistona pošto se potukao sa Squantom. Sad sam zbunjena. Ne znam što bih mislila o tebi. Uvijek si mi bio drag, možda i više od toga, ali nakon one noći...

– Pao mi je mrak na oči. Vidjela si kako su me prešli dan prije toga.

– To sam vidjela, ali nisam sigurna da je on taj koji se povukao.

– McQuiston se boja, a ne ja!

– Jesi li siguran, Avery? – tiho će ona.

Gledali su se.

– Želiš reći da se ja njega bojim?

– napokon će Teague.

– Ne znam. Ne odnosi se to samo na njega. Uvijek sam mislila da se nikoga ne bojiš, ali nakon one noći, kad si napao nemoćnog...

– Ti dobro znaš da se ja nikoga ne bojim!

– Ne mislim samo na McQuistona. Ne želim se udati za čovjeka za kojeg nisam sigurna da se nikoga ne boji.

– Što očekuješ od mene?

– Ništa. Jesam li rekla da moraš nešto učiniti? Jedino sam rekla da nisam sigurna u tebe, i to je jedini odgovor koji ti sad mogu dati.

Ona se nasmiješi i krene u kuhinju.

Kad se pojavila pred bakom Var-num, lice joj se odjedanput rastužilo.

Teague je otišao ne zaželimši laku noć. Sjetio se dana kad je umro stari Darland i kad je svratio ovamo. June je tada bila posve drukčija, nesigurna i ne tako vješta u pogađanju najbolnije točke u čovjekovoj nutrini. Bila je gotovo histerična dok mu je pričala kako ju je otac istukao zato što se ne želi udati za Maxa Robyja. Bila je kao nemoćno dijete koje ne zna kako da se suprotstavi grubosti zlog oca.

Teague se dobro sjećao tog dana.

June ima pravo. Pokazao se kao kukavica, a on to nije. Mora ispraviti grešku, a June mu pruža priliku. Mora pokazati kako se ne boji McQuistona. Ubit će ga u poštenoj borbi, a onda će mu biti otvoren put na Buffalo Meadows.

Te noći nije dobro spavao. Sjetio se dana kod Los Pinosa i dana kad mu je June plačući rekla kako je otac zlostavlja.

XVIII

Van Buskirk je čuo da Calistro kroti Bissellove konje i krenuo onamo da što prije sredi račune.

Homer Bissel mu je ispričao da je Calistro obećao doći čim završi posao kod Squanta Whitcomba.

Van Buskirk nije bio siguran kako će ga Squanto primiti kad čuje razlog zbog kojeg je došao. Osim toga, uznemirio se pri pomisli na Calistrovu vještinu u baratanju revolverom. Kad je bila riječ o konju, sve je zaboravljao. Znao je da ga može dobiti natrag samo silom.

Nije namjeravao svratiti na Junin ranč, ali kad je prolazio mimo njega, June ga je vidjela i domahnula mu.

Sjeli su na klupu kraj potoka i Van Buskirk u početku nije bio svjestan o čemu June govori. Mislio je na svoga konja.

– Stotinu puta si me molio da se udam za tebe, Billy.

– Bit će da je tako.

– Zar si odustao? – upita ona i ponikne očima.

– Zašto... ne, ja... – prošlo je nekoliko trenutaka prije nego što je Van Buskirk povjerovao svojim ušima: – Hoćeš li se udati za mene?

Žena kimne.

– Van Buskirk skoči od veselja i podigne djevojku na noge. Malo zatim bio je zbunjen žestinom njenog poljupca, ali onog je trenutka bio previše uzbuđen da bi to osjetio.

– Želim da nešto učiniš, Billy – napokon će ona.

– Kaži.

– Sredi svoju svadu s McQuistonom i Calistrom. Ne možemo započeti nov život dok nam to visi iznad glava. Živjet ću u brizi.

Van Buskirk je razmišljao kako se toga nije prije sjetio. Mora vratiti mulu. Njegova je krivnja što je mula uginula. Njega je zabrinjavalo još nešto.

– A što ćemo s livadama? Uvijek si mi govorila koliko želiš...

– Zaboravi livade. Izazvale su toliko nevolja. Počet ćemo ispočetka, Billy.

Dogovorili su se da će ona obavijestiti Squanta i Teaguea o njihovoj odluci, a onda će objaviti dan vjenčanja.

Pošli su to javiti baki Varnum. Starica je bila toliko sretna da je gotovo zaplakala. Njen boravak kod June ipak se isplatio.

U sjenci nekog drveta Troy Clinton je popravljao sedlo. Na licu mu se moglo pročitati da je teško živio. Godinama je poznavao June i volio je kao kćer, premda ga je često uznemiravala svojim čudnim postupcima. Proveo je tešku mladost u Teksasu i sad se rijetko događalo da ne bi odobravao nečiji ružan postupak. Vidio je kako June od mu-

škaraca pravi budale i to je u njega izazvalo zajedljivu znatiželju i ništa više, ali ovo što se posljednjih dana događalo nije moglo dobro završiti. Nije se zabrinuo što će se drugima dogoditi. Sve što je za sebe mogao učiniti bilo je da zajaše konja i ode.

Možda će ispričati Squantu što se sprema. To je bio jedini čovjek kojemu je ispričao što se dogodilo.

Već je bio gotovo odlučio da ode kad je došla June i naredila da sve u okolici obavijesti o skorom vjenčanju. Ona se prema njemu odnosila kao prema neplaćenom sluzi, ali njega to nije osobito zabrinjavalo. Bio je naviknut na to.

Većina susjeda je odbila poziv na slavlje, ali on je znao da će ipak doći iz čiste znatiželje. Nakon dvodnevnog posjećivanja pozvanih, obavijestio je June da će svi doći na slavlje.

– Jesi li rekao McQuistonu?

Clinton kimne.

– Kako je to primio?

– Zahvalio se.

– Mislim, hoće li doći?

– Pretpostavljam.

– A Avery Teague?

– I on će doći.

Navečer je Squanto požurio k June što je brže mogao i predložio joj da malo prošeću.

June je bila prestrašena. Squanto nije bio Teague, s kojim je ona lako izišla na kraj, ili Van Buskirk, koji je bio prava budala.

– Zašto si rekla Van Buskirku da ćeš se udati za njega?

– Je li ti Billy rekao?

Clinton mu je rekao, ali to sad nije bilo važno.

– Tko si ti da miriš Van Buskirk s McQuistonom? Što želiš time postići?

– Idem u kuću.

– Šuti i slušaj. Rekla si Billyju da ćeš se udati za njega. Sad očekuješ da ga ubijemo ja ili Teague. To je podao trik, June, kao i onaj s Robyjem, ali neće ti uspjeti.

– Zar je podao trik ako se udam za Billyja, Squanto?

– Poznajem te, June. Odsad neka ti bude jasno i nemoj gubiti vrijeme lažući.

– Ne lažem. Priredit ćemo roštilj i onda ćemo objaviti...

– Možeš to bolje napraviti – reče Squanto. – Ne moraš najprije objaviti vjenčanje. Možeš se odmah udati za njega. Ja ću dovesti svećenika. Pobrinut ću se za ljude koji će čuvati Teaguea i McQuistona da ne bi Billyju učinili nešto nažao. Ja ću nagovoriti ljude da bučno pozdrave svećenika i da ga nagovore da odmah obavi vjenčanje. Billy će također pristati na to. Ti znaš njega, on ne voli čekati ni na što. Namjeravala si udesiti svadbu, a imat ćeš vjenčanje. Ljudi nisu zaboravili Robyja. Bit će ti teško odustati u posljednji trenutak.

– Reći ću Billyju neka te ubije!

– Kako ga misliš razbjesniti kad ustanovi da sam doveo svećenika i sve napravio za vjenčanje? – uzdahne Squanto.

June je počela tako psovati kako je Squanto nikad dotad nije čuo i on je pljusne:

– Moja žena se ne može služiti takvim riječima.

– Žena! Tvoja žena!? – June ga počne udarati šakama, ali to je izgledalo kao udaranje po kamenu. Shvatila je da je njen pokušaj uzaludan pa reče pomirljivim tonom kako je on nikad nije zaprosio.

– Ali hoću kad se srede neke stvari – reče on. – Ja sam jedini muškarac koji bi tebe mogao podnijeti, i to zato što te volim premda znam kakva si žena.

June se prestrašila te spoznaje da je on voli i da zna o njoj mnogo više nego što je mislila.

– Dovedi tog svećenika i vidjet ćeš da li ću odustati ili neću.

– U redu. – Squanto se smiješio.

– Ti bi ga doveo, zar ne? Proklet bio!

– Naravno – Squanto pođe prema svom konju.

– Čekaj! Što da učinim?

– Kaži Billyju istinu.

– Ne mogu! – jaukala je. – Jesam lagala, Squanto, ali što da sad učinim?!

– Reći ću ti što nećeš učiniti, June. Billy je u brdima i neće doći do dana kad se bude pripravljaao roštilj. Nema svrhe slati Clintona za njim, jer ja ću ga spriječiti. Nećeš uspjeti zavaditi mene i Billyja još većim lažima.

– Nemoj dovoditi svećenika! Ja ću naći načina da kažem Billyju čim se pojavi.

– Pazit ću na to – Squanto uzjaše konja i ode. Znojio se premda je noć bila svježja. U jednom se trenutku zapita da li će moći cijeli život provesti sa ženom kakva je June. Ali ne! June će se smiriti kad se uda za njega. Morat će. Sjetivši se kako ju je pljusnuo, on se prestraši jer nikad u životu nije udario ženu.

XIX

McQuiston i Calistro spustili su se s Buffalo Meadowsa u svojim najboljim odijelima i pošli na slavlje k June. McQuiston nije znao razlog slavlju jer mu Clinton, kao ni ostalim momcima, nije rekao, ali nagadao je da bi skora udaja mogla biti razlog.

Prostor ispred Junine kuće bio je pun ljudi. Dimilo se s roštilja. McQuiston nije imao razloga da se veseli. Ako je donijela odluku da se uda, onda je to strašno. Zašto je bio tako neodlučan? Morao ju je vidjeti i to odmah.

Ljudi su mu rekli da ne znaju tko je sretnik. Spomenuli su da Squanto nije, a da je Van Buskirk veseo premda odbija pomisao o ženidbi. Znači, Teague je sretnik, ali on još nije stigao.

Je li to boli? – Cuo je Evaletth iza svojih leđa

McQuiston ju je promatrao. Činilo se da je zbog nečega ljutita.

– Možda – odgovori on.

– Oh, ti dobro znaš da to boli.

– Pa, neka ti bude. Jesi li zbog toga sretna, Evaletth?

– Nisam, ali i ne želim te. McQuiston. Imaš visoko mišljenje o sebi, ali si obična budala kao i ostali muškarci koje poznajem.

McQuiston je osjetio da Evaletth ovim riječima nešto skriva. Uvijek mu je bila simpatična, ali sad, ova-ko ljutita, činila mu se pravom ljepoticom. On pogleda prema kući. Ako se June uskoro ne pojavi, poći će k njoj.

– Zanima li te za koga će se June udati

– Zar ti znaš?

– Znam što mi je ona rekla da ti kažem – reče Evaletth. – to je obavijest iz druge ruke, naravno, a dok stigneš do nje, možda će promijeniti svoju odluku.

– Nisi baš ljubazna.

– To i ne namjeravam.

– Tko je izabranik?

Evaletth je oponašala June:

– Molim te, draga Evaletth, hoćeš li nešto poručiti gospodinu McQuistonu? Danas mu jednostavno ne mogu pogledati u oči. Hoćeš li mu reći, što ljubaznije možeš, da sam se odlučila udati za gospodina Teaguea.

– Teague? – McQuiston je bio bijesan.

– Tako mi je rekla.

Čini se da je to istina. Squanto je gledao na cestu.

– Jesi li vidio Van Buskirka? – upita Evaletth.

– Van Buskirk i ja nismo posvađeni – reče McQuiston.

– Nisam mislila na to. Jesi li ga vidio?

– Jesam.

– Zar ti se nije činio neobično veseo?

– Nisam opazio.

– Uistinu ne znam gdje muškarci imaju mozak – reče Evaletth i ode.

Nekoliko trenutaka poslije McQuiston ugleda June kako izlazi iz kuće i potrči k njoj, ne obazirući se na ljude oko sebe.

– June! – vikne.

Čuvši povik, Squanto se, okrene prema njemu. Utihnuše žene što su stajale naokolo, ali činilo se da samo June nije čula povik. Jedna žena joj nešto šapne u uho i pogleda prema McQuistonu. Ona polako krene prema njemu.

– Je li te Evaletth obavijestila, Dallase?

– Želim to čuti iz tvojih usta.

Lice joj je bilo blijedo.

– Da, to je Teague!

Ljudi su šutke stajali naokolo i slušali njihov razgovor. McQuiston tiho opsuje.

– Ali, June, kako si mogla Teaguea? Gospode! – McQuiston je nastojao biti što tiši.

– Dallase, nikad mi nisi dao do znanja da želiš... Sve bi bilo drukčije da... – June tužno odmahne glavom. – Ponekad smo prisiljeni, više ili manje, donijeti odluke.

– Tko te prisilio?

– Nitko, Dallase – reče June giasno. – Molim te, nemoj ga izazivati kad dode – reče ona i okrene mu leđa.

Uto mu pride Squanto i upita ga što mu je June rekla, jer nije čuo cijeli razgovor. McQuiston mu odvrati da se to njega ne tiče. Squanto je navaljivao, ali iz McQuistona nije mogao izvući odgovora, McQuiston pride Calistru i spomene mu za koga se June odlučila udati i koliko mu je žao što je bio tako neodlučan.

– Hoćemo li poći kući? – Bilo je sve što je rekao Calistro, ali McQuiston odmahne glavom.

– Ako ne želiš izazvati neprilike, bit će najbolje da se pokupimo – opet će Calistro. – Teague upravo dolazi.

McQuiston ga ne posluša, već krene prema kući da potraži June. Pokušat će je nagovoriti da promijeni svoju odluku. Njegov očajnički pokušaj spriječile su žene jer ga nisu pustile k njoj. Rekle su mu da se ona odmara i da je ne smije uzne-

miravati, pa se McQuiston vrati u dvorište.

Squanto je osjećao da se ništa ne odvija onako kako je zamislio. Ugledavši veselog Van Buskirka, bilo mu je jasno da mu June ništa nije rekla. Sad mu je bilo žao što nije doveo svećenika, ali nije se usudio ići tako daleko.

Nekoliko muškaraca iza staje se igralo bacanja potkova. McQuiston ih je nezainteresirano promatrao. Nastalo je prepiranje oko udaljenosti bačenih potkova i jedan zamoli McQuistona da presudi.

— Ne pitajte njega. Prevarit će vas — čuo se Teagueov glas.

Ljudi su ga pogledali. Teague je skinuo svoj lijepi crni kaput. Ljudima je odmah postalo jasno što se sprema i oni se odmaknu od McQuistona.

McQuiston nije više osjećao ni očaj, ni ljutnju. Jedino je želio da do ovoga nije došlo upravo na Juninu ranču. Teague je bio Junin izabranik i, što god se dogodilo, ona će biti nesretna zbog toga.

McQuiston učini posljedni pokušaj da je zaštiti:

— Vidim da ti je još žao zbog Buffalo Meadowsa.

Izrekavši to McQuistonu postane jasno da će biti bolje ako zašuti i usredotoči se na ono što je bilo neizbježno. Pred njim je stajao čovjek koji ga je želio ubiti.

Sekunde su sporo prolazile, a onda McQuiston osjeti trenutak opasnosti i naglo povuče revolver. Premda se njemu učinilo da ga izvlači čitavu vječnost, sve se zbilo u djeliću sekunde. McQuiston uistinu nije bio siguran što se dogodilo sve dok nije ugledao kako se Teague naglo trgnuo, zgrčio ramena i spustio glavu, a onda su mu se ruke mlohavo opustile i on je pao kraj bačenih potkova.

Squanto mu pride i sagne se.

Calistro je bio iza McQuistonovih leđa.

— Je li sad vrijeme da podemo kući?

— Želim razgovarati s June. Bene, želim joj reći...

Što će joj kazati? Da je ubio čovjeka za kojeg se namjeravala udati? Ali to nije bila njegova krivnja!

June je izišla iz kuće. Čuo je kako je vrisnula kad su joj rekli što se dogodilo.

Vodio je konja iz staje kad mu je prišla Evaletth:

— Žao mi je — reče ona. Gledala ga je nježno, u očima joj sažaljenje.

McQuiston je bio zbunjen i upitao je kako je Teagueu.

— Kažu da neće preživjeti — reče ona.

— Zašto me onda žališ?

— Zašto ne bih? Van Buskirka mi je također žao. Squanto je drugačiji. On zna.

— Što on zna?

Evaletth pogleda Calistra. Njegovo je lice bilo posve ravnodušno. On joj gotovo neprimjetno dade znak glavom i ona se okrene i ode.

McQuiston začuje kako neka žena govori:

— Znala sam da je ovo mjesto ukleto!

— Zašto je izabrala čovjeka s kojim sam se prije ili poslije morao sukobiti? — pitao je McQuiston kad su već bili na putu kući.

Calistro je šutio. Njegov prijatelj je tim pitanjem dao odgovor, ali njemu je bilo jasno da McQuiston još nije svjestan te činjenice. Kad čovjek kao što je Squanto koji je bio oprezan i vrlo bistar, nije razumio ovu ženu, kako će je shvatiti McQuiston? Možda je Squanto i bio svjestan kakva je žena June, ali nije mario za to.

Ta je žena bila kao zelena dolina puna hladnih izvora, što je žednima i nemoćnima obećavala spas. Kad bi se približili, ona bi uzmaknula, ali i tada bi se našlo onih koji bi kao Teague, išli za njom, bez obzira na sve. Oni koji bi uspjeli svladati svoju žudnju, bili bi spašeni, ali oni koje su drugi pokušavali uvjeriti da

je ludost ono što čine, neće odustati. Njena ljepota uvijek će biti pred njihovim očima premda ona nije ništa drugo nego fatamorgana.

Zato je Calistro šutio.

XX

Ljudi nisu zaboravili posljednje riječi koje je McQuiston izgovorio prije nego što je počela pucnjava. To je već drugi čovjek koji je poginuo a namjeravao se oženiti s June Darland.

Premda June nije svima rekla da je njen izbor pao na Teaguea, ona je počela tako jaukati i naricati da je svima postalo jasno kako je Teague njen izabranik.

Baka Varnum i nekoliko žena pokušale su pomoći Teagueu, a ostale su tješile June. One nisu znale što je McQuiston izgovorio prije dvojboja, odnosno činjenicu da je zbog Buffalo Meadowsa i June Darland ubijen još jedan čovjek.

Baka Varnum je postala sumnjičava. Oštro je promatrala June koja nije prestala naricati.

Većina je već bila otišla. Nekolicina je ostala da čuje vijesti o Teagueu. Mark i Dan Copperwhaite su pošli po liječnika. Squanto i Van Buskirk su sjedili na stubama pred kućom. Van Buskirk je bio zamišljen. Očekivao je da će June poreći ono što je čuo od ljudi: da je Teague njen izabranik. Naravno, bila je previše potresena da bi čula što joj on govori kad je pokušao s njom razgovarati.

Opazio je da ga Squanto promatra, čudna izraza lica.

— Što ti je? — nervozno će Van Buskirk.

— Ništa, Billy. Osjećam se prevarenim. Naime, očekivao sam da će biti neprimlik.

— Pretpostavljam — reče Van Buskirk. Taj prokleti McQuiston...

— To se moralo dogoditi, Billy. Teague je tražio kavgu, a McQuiston nije zaboravio kako ga je udario nogama.

Sunce je zalazilo kad je June izašla iz kuće. Gotovo svi su bili otišli i stolovi su bili prazni.

— June, želio bih... — skoči Van Buskirk na noge.

— Billy, ne mogu sad s tobom razgovarati — ona tužno odmahne rukom. — Sve se promijenilo. Osjećam se užasno, isto onako kao i kada su jadnog Maxa... — ona prekrije lice rukama i počne jecati.

Van Buskirk je pokušao utješiti. Squanto ih je promatrao.

Baka Varnum izide i rekne djevojci da Teague želi razgovarati s njom.

— Ne mogu ga vidjeti! Ne mogu to podnijeti!

— Možda želi ostaviti oporuku — zabirnutu će Squanto. — Bit će najbolje da svi budemo uz njega. Svi smo bili njegovi prijatelji.

Teague se mučio.

— Prokleti lešinari — govorio je jedva čujnim glasom i promatrao Van Buskirka i Squanta. — Jeste li sad sretni?

— Ne možemo reći da smo sretni, Avery — reče Squanto.

June je pokušala odgurati Squanta do vrata:

— On želi sa mnom razgovarati.

— Tako je. Odlazite — Teague će jedva čujnim glasom.

Squanto odgurne June i ne pogledavši je. Ona se okrene baki Varnum:

— Recite im neka odu.

Baka je netremice promatrala djevojku i nije se pomaknula.

— On nam želi reći da je ubio Corbetta, ali to već znamo — reče Squanto.

— Izlazite! — vikala je June. — Pustite ga na miru!

— Želi nam reći da je on pucao na tvog oca — reče Squanto — ali i to znamo.

Van Buskirk je bio blijed i osjećao je mučnicu.

— On to nije učinio! — vikne June. — Ti to nisi učinio, je li, Avery?

Teagueovo lice bilo je sivo. Oči su mu polako kružile naokolo, a onda

se zaustavile na djevojci. Bile su pune optužbe, i da je imao snage, vjerojatno bi zaurao, ali pogled mu je polako gasnuo. Nije više mogao govoriti.

Malo poslije baka Varnum je sjedila u prednjoj sobi, a Van Buskirk i Squanto su opet sjeli na stube pred kućom. Starica je čula njihov razgovor, ali to nju nije više zanimalo.

– Ti si bio drugi Roby – govorio je Squanto. – Nije se namjeravala udati za tebe, Billy.

– To je laž! – vikne Van Buskirk.

– Nije. Željela nas je zavaditi. Ona se boji mene i htjela je da me ti ubiješ.

– Ti si lud!

– Ona je poslala Teaguea na svog oca. Stari Fred je želio da ona održi obećanje i ostvari svoj dio pogodbe.

– Pogodba je bila njegova, Squanto.

– Ne, bila je njezina.

– Kako znaš?

– Znam, vjeruj mi! Vidio si Teaguea maločas. Vidio si kako ju je promatrao. Ona ga je poslala na vlastitog oca, kao što je i nas poslala za Maxom Robyjem. Sjećaš li se toga?

– Želiš li me odvratiti od nje?

– Ti nisi sposoban da je ukrotiš. Ona će te uništiti. Ova pucnjava danas prevršila je svaku mjeru. Ne bih se mogao zakleti da je ona sve smislila, ali ne bih se iznenadio da jest. Baka Varnum će otići, a i Clinton je već svega sit. I ti ćeš otići jer jednostavno nećeš izdržati.

– A ti hoćeš! Lukav si, Squanto. To je Teague uvijek govorio. Ša mnom ti to neće uspjeti.

– Hoće! Odjedanput će ostati sama. Siguran sam da će se predomisli i da će opet pitati hoćeš li se njome oženiti.

– Opet? Ja sam nju zaprosio, a ne ona mene.

– Je li istina? Onog dana kad ste sjedili kraj potoka...? Tko je prvi spomenuo vjenčanje?

Van Buskirk pogleda prema staji.

– Ona će te opet zaprositi, a onda će učiniti sve da što prije nestaneš s ovog svijeta.

– To je bio Squantov prljavi trik – govorila je u sobi June baki Varnum. – Teague nije rekao da je on ubio mog oca.

– Ne, nije rekao. – Baka je postala stara oronula starica. Lice joj je bilo sivo. – Ali on nije rekao ni zašto je to učinio, zar ne?

– Ne vjerujete valjda da sam ja..?

– Nagovarala Teaguea da ubije tvog oca? – Starica kimne glavom i ustane.

– Ni ti nisi andeo! – vikala je June. – Doznala sam istinu o tebi! Bila si obična..!

Baka zatvori vrata svoje sobe. June je malo oklijevala, a onda izašla pred kuću.

Van Buskirk naglo ustane.

– Sad znam zašto Squanto misli da zna sve što se ovdje događa. Clinton mu je sve ispričao. Clinton mu je rekao i što smo razgovarali onog dana kad smo se dogovorili za vjenčanje.

June kimne i siđe niz stube.

– On ionako odlazi – reče Squanto.

June se pravila da ga ne čuje.

Rodney i Emma Varnum su svojim kolima dolazili kući.

– Ti si obična stara prljava varalica! – vikala je June. – Govorio si Squantu laži!

– Nikad mu nisam lagao – reče Troy Clinton.

– Otpušten si! Odlazi!

– Dakako. – Clinton nije rekao da je ionako namjeravao otići da je spremio stvari.

Malo zatim baka Varnum je već bila na kolima uz svog sina i snahu.

Van Buskirk krene prema svom konju.

June se naglo okrene i ude u staju.

– Predomislila sam se, Troy. Možeš ostati. Ionako nemaš kamo otići. Jedino moraš držati usta zatvorena. Je li jasno? – Nije čekala od-

govor. Gledala je kroz prozor kako odlaze kola s Varnumovima. Bilo joj je teško što starica odlazi. Baka joj je pomogla svojim poznavanjem muškaraca, a osim toga, ljudi su drugačije o njoj razmišljali kad je uz nju bila baka koju su svi poštovali. Unatoč tome, starica je bila obična stara glupača.

Tada opazi da je Troy izišao noseći svoju staru vreću. Ipak odlazi! Van Buskirk je osedlavao svoga konja. Jedino je Squanto mirno sjedio na stubištu. Bojala se Squanta, jer ga nije mogla motati oko malog prsta. Van Buskirk je bio jedini spas. Osim toga, s njim će lako izići na kraj. Prišla mu je i rekla:

– Bila sam toliko potresena, da nisam znala što govorim i radim, Billy. Još i sad se želim udati za tebe, Billy.

Van Buskirk nije odgovorio. Vidjela je da promatra Squanta.

– Ne vjeruj joj, Billy!

– Sutra ćemo se vjenčati – govorila je June.

Van Buskirk ju je zaprepašteno promatrao:

– To je... sve je točno što je Squanto rekao.

On se naglo okrene od June. Osjetio je stravu kao onog dana kod Los Pinosa.

June krene prema kući. Kad je prošla kraj Squanta, ona opsuje.

– Nemoj se služiti takvim rječnikom – oštro će Squanto.

June utrči u kuću.

Van Buskirk polako dojaše do ulaza:

– Zar je želiš unatoč svemu, Squanto?

– Želim – odgovori Squanto, premda mu se u glasu osjetila nesigurnost.

– Jadni Teague. Bio je nagao i pomalo lud, ali ona ga je učinila još gorim. Ne želim ga ovdje ostaviti.

– Ja ću ga odnijeti kući – reče Squanto.

– U redu. Čekat ću te u njegovoj kući – reče Billy. Kad je izišao na cestu, okrene se, a onda podbode

konja i odjuri kao da ga svi vragovi gone.

– Sve si otjerao od mene – ogorčeno će June kad je i Clinton otišao.

– Ja sam još ovdje – reče Squanto.

– Htjela bih znati zašto. Pretpostavljam da ćeš sad reći kako ćeš me jednog dana zaprositi.

– Nisam siguran – polako će Squanto.

– Hoćeš – reče June. – Bit ćeš mi za petama cijelog života.

Squanto je šutio.

– To je opet neka tvoja varka. Vratit ćeš se.

– Ne znam.

June ga pogleda u oči. Znala je da govori istinu i to ju je prestrašilo.

– Vratit ćeš se! – vikala je i počela ga udarati po prsima. On je napokon uhvati za zglobove i polako odmahne glavom.

– Squanto, ne smiješ me ovdje ostaviti samu! To ne možeš učiniti. Ne znam zašto sam sve to uradila?! Zbilja ne znam! Nemoj otići!

On joj pusti ruke, a ona se nasloni na njegova golema prsa i počne drhtati.

Squanto je bio zbunjen. June je opet bila nemoćna, nezaštićena, osjetljiva... On nije bio filozof da bi znao objasniti njeno ponašanje. Znao je jedino da je voli.

– Ne, neću te napustiti, June. Previše te volim. Ne mogu dopustiti da te dobiye netko drugi. Ako se to dogodi, ići ću za njim i na kraj svijeta ako treba i ubit ću ga. Sad se moraš odmoriti – reče i odvede je u kuću.

Zatim iziđe i odjaše vodeći Teaguea za sobom.

June je ležala na krevetu i razmišljala. Znala je da se neće riješiti Squanta ako ostane ovdje. Morat će otići. Tumbling nije mjesto za nju. Naučila je kako s muškarcima, i to je sve što joj treba. Svi su oni isti, bez obzira na to što imaju na sebi i u sebi. Odsad će biti drukčije. Bit će to nešto više nego puko zadovolj-

stvo što ih uspijeva zavaditi toliko da se međusobno tuku kao obične hulje i kukavice.

Ona ustane, zapali sjetiljku i kritički se pogleda u ogledalo. Nasmiješila se, znajući da će uspjeti kamo god pošla. Squanto je bio jedini koji joj je stajao na putu. Morat će riješiti taj problem.

* * *

Na putu za Columbiné, Troy Clinton sretne šerifa Nyea. Šerif je već čuo što se dogodilo na Juninu ranču. Clinton mu je potvrdio ono što su izjavili Copperwhaiteovi i baka Varnum, ali ništa drugo nije mogao izvući iz njega. Namjeravao je poći k McQuistonu, ali je odustao. Nije bilo potrebe kad su se slagale izjave svjedoka.

XXI

Tri dana su prošla od dvoboja na Juninu ranču a da nitko nije došao na Buffalo Meadows. Napokon se pojavi Bill Minot noseći poruku od June. Molila je Calistra da joj pomogne oko konja. Minot se nije vraćao u dolinu, a je molila Calistra da dođe i sâm je obavijesti o svojoj odluci. Calistro, dakako, nije želio pomoći, ali sjetivši se obećanja danog baki Varnum, on odluči da pođe. Od Minota su saznali i da je Teague umro.

Calistro je krenuo sljedećeg jutra i na odlasku mu McQuiston reče:

– Pitaj baku Varnum što June misli... ali nije važno.

– Tako će biti najbolje – odvrati Calistro. – Moraš sâm otkriti neke činjenice.

McQuiston se cijelog jutra nije mogao usredotočiti ni na kakav posao. Želio je poći k June, ali odluči pričekati dok se Calistro ne vrati.

Kasno popodne spazi Rodneyja Varnuma kako se približava kolibi, tjerajući konja što je brže mogao.

– Calistro je u našoj kući s metkom u plućima – reče pošto je sja-

hao. – Poslali smo po liječnika, ali mislim da nema nade.

– Tko je to učinio?

– Squanto ga je doveo.

– Pitao sam: tko je to učinio!?

– Ne znam. Squanto kaže da je on pucao. Kaže da su se sreli na cesti i posvadili.

McQuiston je bio pripravan odmah krenuti.

U kući Varnumovih bio je i šerif Nye. McQuiston pride krevetu na kojem je ležao njegov prijatelj bijela lica sklopljenih očiju. McQuiston mu je šaptao na španjolskom, ali Calistro se nije micao. Minute su polako prolazile. Calistro napokon otvori oči.

– Kako se to dogodilo? – tiho će McQuiston.

Calistro polako pogleda naokolo. Na ustima mu je lebdio njegov uobičajeni podrugljiv osmijeh.

– Ne znam – prošapće on.

– Calistro, tko je pucao na tebe?

– upita Charlie Nye.

– Ne sjećam se.

– Squanto? – upita McQuiston.

– Ne sjećam se.

McQuiston ga je pitao, molio, ali Calistro je opet počeo gubiti svijest. Možda jednostavno nije želio odgovoriti.

Uskoro je umro.

McQuiston odmah krene svom konju, ali ga šerif spriječi uperenim revolverom. Spomenuo mu je da je to njegov posao, da može s njim ići Squantu, ali da se ni u što ne miješa.

– Ne zanima me oko čega su se svadili – napomene McQuiston kad su krenuli. – Squanto ga nikad ne bi pobijedio u poštenoj borbi, ni bilo tko drugi u ovom kraju.

– Kamo je Calistro pošao jutros?

– upita šerif.

– K June.

– Zašto?

McQuiston mu reče razlog.

– Kad je otišao s Buffalo Meadowsa?

– Rano ujutro.

– Što je onda radio na cesti za Tumbling oko podne?

– Otkud znam? Možda je otišao s Junina ranča ustanovivši da baka Varnum nije ovdje.

– Znači da nije volio gospodicu Darland.

– Nije.

– Kako to da je tek oko podneva ustanovio da baka nije više kod June?

To ništa ne znači – reče McQuiston. – Squanto je mogao pogrešno spomenuti mjesto, razlog i vrijeme. Siguran sam samo da Calistra nije mogao ubiti u poštenoj borbi.

– A ja sam siguran da on nije pucao u Calistra.

– Priznao je!

– Znam, i to komplicira slučaj. Kad stignemo Squantu, ja ću govoriti. Ako pokušaš nešto, morat ćeš svladati dvojicu, zapamti.

Squanto im izide u susret.

– Želim znati što je Teague rekao prije nego što je umro – odmah će šerif.

– Nekoliko riječi – odvratila Squanto.

– Je li spomenuo Freda Darlanda?

Squanto odmahne glavom.

– Baka Varnum izjavljuje drukčije.

– Onda razgovaraj s njom – reče Squanto.

– Već jesam, ali želim i tvoju izjavu. Želim znati da li je Teague dao do znanja tko ga je nagovorio da ubije starog Darlanda?

– Teagueu ne možete više suditi.

– Znači, priznao je.

– To je stara priča – reče Squanto i pogleda McQuistona. – Zaboravimo to, Nye! Znam da si došao zbog nečega drugog.

– To će malo pričekati. McQuistone, i ti se strpi – reče šerif. – Susreo sam Clintona. On mi je sve ispričao o gospodici Darland i Maxu Robyju – nastavi.

– McQuiston zna sve o tome –

reče Squanto. – Ja sam mu ispričao. Charlie, reci što hoćeš?

– Tko je ubio Calistra?

– Ja.

– Clinton mi je rekao da je June navela Teaguea da ubije njenog oca – reče Nye promatrajući McQuistona. Još je držao revolver ukoliko bi McQuiston nešto pokušao.

– Clinton ti nije rekao ništa – reče Squanto. – Pokušavaš McQuistona i mene odvratiti od sukoba.

– Tko je ubio Calistra?

– Ja – opet će Squanto.

– Oko podneva?

– Da.

– To se dogodilo oko pet kilometra od kuće Varnumovih, a baka kaže da te je vidjela malo poslije devet sati. Zar ti je potreban cjeli sat da prijeđeš dva kilometra?

Squanto je šutio.

– Znam što se dogodilo, Squanto. Ti si došao do Junina ranča i...

McQuiston iskoristi trenutak šerifove nepažnje i snažno ga udari šakom iznad uha. Šerif se sruši.

– Zašto si pucao u njega, Squanto? – upita on.

– Nije važno. Svadili smo se.

– Je li to bila poštena borba?

Squanto je oklijevao. Znao je da bi to moglo biti zamka i zato odmahne glavom.

McQuistonu odjednom postane jasno da Squanto nikad ne bi Calistru postavio zamku, ali da ga na drugi način nikad ne bi dobio.

– Nisi ga ubio, Squanto!

– Squanto je šutio.

– Tko je to učinio?

– Squanto je šutio. Izgledao je kao zbunjen čovjek koji ne vjeruje ni u koga, pa ni sâm sebi, svojim mislima i zaključcima.

– Tko je to učinio? – pitao je McQuiston, ali mu odjednom postane jasno tko je krivac. Osjetio je mučninu. – Ne mogu vjerovati!

Squanto ga je gledao, ali ga nije vidio. Bio je posve odsutan. McQuiston pomisli kakva je budala bio. Calistro mu nije želio reći istinu. Želio je da to sâm otkrije, jer je znao da drugačije neće odustati od

June. McQuiston pokušava opravdati sebe zaključkom da je Squanto još veća budala.

Squanto je i dalje šutio. McQuistonu je polako postajalo jasno da je taj div bio svjestan svojih postupaka i da svjesno pravi budalu od sebe. Bio je pripravan žrtvovati život za ženu koju voli, premda je znao kakva je.

— Hoćeš li joj se vratiti? — upita McQuiston.

— Neću.

Squanto se polako okrenuo i otišao upravo kad se šerif osvijestio. Na Nyeovu licu se nije zapažalo da se ljuti. Čini se da je shvaćao zbog čega ga je McQuiston udario.

— Otići ću na Junin ranč, premda znam da ništa neću moći dokazati — reče Nye kad su krenuli.

McQuiston se vratio na livade. Bio je očajan. Nije želio ostati ovdje. Odlučio je poći Copperwhaiteu i zamoliti ga da preuzme njegova goveda.

* * *

Šerif Nye bio je poznat kao miran čovjek, ali njegovo je strpljenje bilo pri kraju jer mu je June Darland bila stalno za petama dok je razgledavao njen ranč. Ništa mu nije polazilo za rukom. Pokraj nje ga je bila žena koja je bila uzrokom svih nevolja, a ništa joj nije mogao dokazati.

— Jeste li vi pozvali Calistra, gospodice Darland?

— Oh, da! Obećao mi je ukrotiti nekoliko konja.

— Udesili ste da Squanto dođe ovamo istog jutra.

— Ne razumijem vas, ali poručila sam po Minotu da dođe.

Uvijek je govorila istinu tamo gdje se istina nije mogla zaobići, a lagala je onda kad je nešto bilo teško dokazati. Dmonska jednostavnost njenih postupaka zgrozila je šerifa.

— Jeste li vi uopće vidjeli Calistra? — upita on što je mogao ljubaznije.

— Nisam. Bila sam u sobi. Šila sam.

Nye joj nije spomenuo da je otkrio Calistrove tragove. Uostalom, tragovi nisu bili dovoljni da je liši slobode.

— Calistro je došao ovamo i ti si ga ubila. Uredila si da Squanto dođe malo poslije. Znala si da će on preuzeti odgovornost. Vjerojatno si mu rekla da te je Calistro pokušao napasti i da je to bilo u samoobrani.

— Vi izmišljate! Vi ste ludi!

— Nye i Calistro bili su jedini muškarci koji su je mrzili.

— Poznajem drolje koje su stotinu puta bolje od tebe. One su ljudska bića, a ti nisi. Clinton mi je ispričao...

— Sumnjam — reče June. — Clinton je običan pijanac i svašta priča. Zato sam ga i najurila.

— Osjećaš se posve sigurnom, zar ne?

— Ne znam o čemu govorite.

— Znala si da će Squanto preuzeti odgovornost i da će ga McQuiston nastojati ubiti. Mislim da se ti Squanta bojiš.

— Ako si završio njuškanje, odlazi!

— Ti bi se doista trebala bojati Squanta. Ako te netko dugo poznaje, prije ili poslije otkrije kakva si! Mislim da se ti bojiš muškaraca, ali Squanto je čovjek koji će ti uvijek biti za petama, zapamti to.

Junino lice je bilo bez kapi krvi.

— Odlazi!

— Nikad neću zaboraviti što se dogodilo Maxu Robyju, tvom ocu i, najviše od svega, Benu Calistru. Ni Squanto neće zaboraviti. Živjet ćete u strahu dan i noć, gospodice Darland, a ja ću čekati. Čekat ću vaš krivi potez, malu grešku... — šerif ju je šutke promatrao, a onda reče:

— Nadam se da ću te jednog dana vidjeti obješenu.

XXII

June Darland je posjetila dom Copperwhaiteovih. Bilo je očito da joj se žuri. Angus Copperwhaite je bio iznenađen čuvši razlog njena posjeta: prodavala je svoje imanje.

Sve je bilo brzo gotovo. Angus je kupio njen ranč i ona je odmah zatim odjurila svojim kolima.

Pola sata poslije pojavio se McQuiston. Angus je bio iznenađen njegovom odlukom da se riješi goveda.

– Je li to zbog Calistra?

– Djelomično.

– A Squanto? Jeste li se...

– Nismo – reče McQuiston. – Među nama nema problema.

– Drago mi je zbog toga. Ne vidim razloga da odeš. – Angus je neko vrijeme razmišljao, a onda reče: – Predlažem ti posao. Mogao bih ti iznajmiti zemlju uz rijeku.

– Kakvu zemlju?

– Junin ranč. Upravo sam ga kupio.

– Zar je otišla? – zaprepašteno će McQuiston.

– Prije otprilike jedan sat.

– Je li bila sama?

– Da. Pretpostavljam da odlazi iz ovoga kraja. Ostani kod nas nekoliko dana McQuistone. Možemo se o svemu dogovoriti, ako želiš, naravno.

McQuiston je pristao.

Evaletth mu je izrazila sućut. Svi su bili tako dobri prema njemu! On ponovo osjeti toplinu njihova doma i polako se počne topiti osjećaj tuge i usamljenosti.

June Darland se žurila da što prije ode iz doma Copperwhaiteovih. Nije se bojala samo šerifa Nyea. Tu je bio i Squanto. Zar nije rekao da će je pratiti kamo god pošla? Konja je tjerala što je brže mogla.

Kad je već prilično odmakla, okrenula se i ugledala jahača. Bio je prilično daleko i nije mogla razaznati tko je, ali bila je sigurna da je to Squanto. Oblio ju je hladan znoj. Pratit će je do kraja svijeta! Užas! Držala je čvrsto uzde. Konj je jurio. Nije se obazirala na neravnu cestu. Odlučila je ići prečicom kako bi stigla do željezničke pruge, a onda će sve biti lako.

Ponovo se okrenula. Jahača nije više vidjela. U tom trenu kotač zapne za kamen, konj se spotaknu, ona

izgubi ravnotežu i padne niz strminu...

* * *

Troy Clinton se nije trijeznio cijeli tjedan, a onda odluči otići iz Columbine. Vraćao se na Junin ranč. Ne može se reći da nije bio ponosan. Nije to mogao objasniti, možda je to bio osjećaj da će tamo biti potreban. June će ga primiti. Bila je sama i trebat će ga.

Putem je susreo dva inženjera koji su često svraćali na ranč. Krenuli su zajedno.

Iza jednog zavoja ugledali su razbijena kola. Clinton nije gubio ni trenutka. Ugledavši Junino tijelo, jurnuo je niz strminu.

Kad ju je donio na cestu, još je drhtao.

– Je li...? – upita jedan od mladića, ali obojici je bilo jasno da je nepotrebno pitati.

Metnuli su je u kola. Clinton je nije ispuštao iz ruku. Činilo se da nije ničega svjestan, ali kad su prošli pokraj kuće Copperwhaiteovih, Clinton im naredi da skrenu s ceste.

McQuiston i Dan Copperwhaite su odmah krenuli da potraže Squanta.

Na pogrebu je bilo mnogo ljudi. Van Buskirk je plakao kao malo dijete. Squanto nije prozborio ni jednu jedinu riječ, premda se McQuiston trudio da razbije njegovu šutnju. Činilo se da Squanto nije svjestan ničega oko sebe.

Kad je sve bilo gotovo, Angus Copperwhaite pride McQuistonu i reče mu da će Clintonu ponuditi posao. Znao je da Troy voli samoću, pa mu je predložio da radi na Buffalo Meadowsu.

Dok je Angus govorio, McQuiston je promatrao Evaletth. Upravo je ulazila u kuću. Pogledala ga je. Iza njegovih leđa bio je grob. Nije se okrenuo. Razmišljao je o danima, godinama što su pred njim. Znao je što će učiniti.

Gledao je Evaletth dok je ulazila u kuću. Angus se udaljio sa smiješkom na usnama.

KRAJ

Mark Allen

BJEGUNAC IZ TVRĐAVE WOOD

Odmjerio je i isplanirao svaki svoj pokret i postupak. Znao je: ako sad ne uspije pobjeći s Dangerovog imanja, po povratku u tvrđavu Wood neće mu to više nikad poći za rukom. Pola je godine strpljivo vježbao kako će trčati s okovima. U početku su mu okovi na nogama stvarali rane. Sada su, međutim, mišići i koža otvrdnuli. Moći će. Mora pokušati. Ponašao se primjerno za proteklu godinu dana otkako je zatvorenik tvrđave Wood. S vremenom je stekao povjerenje svih stražara i nadglednika.

Stražar je lagano odšetao od rijeke do drveta, podalje od obale, skinuo pušku s ramena i prislonio je uz deblo, te se stao hladiti mašući šešišom ispred lica. Drugi je stajao stotinjak metara dalje, uz kanal, među ostalim zatvorenicima. Imao ih je na oku stojeći na rubu kanala dok su oni kopali i izbacivali iz nje ga zemlju. Samo je on radio sam na prokopanoj trasi vadeći kamenje i granje što ga je prošle noći nanijela bujica.

Javio se sam za taj posao kad su ujutro došli iz tvrđave na imanje. Računao je na mogućnost bijega odatle, pošto je daniima, otkako rađe na tom prokletom kanalu, proučavao sve mogućnosti koje bi došle u obzir.

Stražar pod drvetom upravo je pripalio cigaretu i spuznuo u sjedeći položaj.

Zatvorenik je već prije nagurao vlažnu zemlju među okove kako ne bi zveckali, pa pogledavši još jednom stražara, odlučio krenuti. Sagnuo se i počeo skakutati po dnu kanala. Spustio se zatim na ruke i stao puzati vukuću za sobom okovane noge pune blata. Uvijao se dnom dašćući, buljeći zamagljenim pogledom u kraj kanala. Naježi se pri pomisli da je stražar gore nad njim, da ga možda prati pogledom cereći se i nišaneći u njega. Još malo i stići će do kraja kanala. Iza nje ga je rijeka, već je čuje kako šumi. Treba samo prijeći iz kanala u rijeku, i izvući se na ravnicu.

Nije oklijevao. Izbacio se iz kanala kao opruga i počeo trčati prema rijeci. Činilo mu se da je dugo trčao prije nego što je čuo stražarev uzvik.

— Stoj! Stoj gade, pucat ću! — vikao je stražar trčeći prema rijeci. Opalio je u zrak našto mu drugi stražar potrči u pomoć, ali onda odustane, bojeći se da bi još netko mogao pokušati bijeg.

Bjeginac se otkotrlja niz obalu u rijeku. Dohvatio je neko natrulo suho deblo i povukao ga u vodu, da ga održava na površini, jer je znao da bi s okovima brzo završio na dnu.

Stražar je dotrčao do rijeke i opazivši bjegunca počeo pucati iz puške. Odbjegli zatvorenik uranjao je u vodu pa je tanad letjela u prazno otkidajući iverje s drveta. Nakon jednog sata bjegunac se ipak uspije dokopati obale, strahovito umoran i iscrpljen. Sunce je nemilosrdno pržilo i on padne u neku vrstu polusna. Poželi da ostane ležati ovdje sve dok ga ne uhvate. Učini mu se da bi to bilo čak i olakšanje, da neće imati snage bježati dalje ovako okovan, dok se svuda unaokolo proteže samo pusta ravnica i ova mutna rijeka, koja ga neprestano povlači prema dnu.

Ipak, s velikim naporom uspije ustati i ogledati se. Nigdje šumarka, nigdje brežuljka, samo treperava ravnica i poneko osamljeno drvo ili žbun. Onda gore uz rijeku zapazi oblak prašine. Znao je odmah da su to oni. Uzdahne duboko i pogleda natrag prema vodi. Spusti se u rijeku držeći se svoga drveta i pusti da ga voda nosi.

Doplovivši do proširenja na rijeci, s obalama obraslim u raslinje i šaš, odluči da ondje zastane. Uvuče se među vodene trave, panjeve i debla koje je voda nanijela u taj plićak.

Čuo je kad je potjera stigla. Stajali su dugo na obali razgovarajući i gledajući u rijeku, jašući gore-dolje uz obalu. Jedan je jahač pregazio plićak i gacao kroz šaš. Bjegunac je drhturio, ne toliko od straha koliko od hladne vode.

Kad je potjera odjahala dalje niz rijeku, bjegunac se izvuče na obalu. Sunce je još pržilo, iako je podne već davno prošlo i on skine košulju cijedeći je. Sjetio se da nedaleko odavde, na cesti za tvrđavu, postoji stanica za zamjenu konja. Odluči da prička dok ne padne noć i tada pokuša pronaći stanicu.

Prišuljao se noću koralu. Konji su se uznemirili, a psi zalajali u mraku. Pustio je da ga pronađu znajući da ne može daleko jahati s okovima. Umirio se i legao na zemlju dok

su psi režali i lajali zapuhujući ga svojim dahom. Službenik stanice izađe na trijem s fenjerom i puškom u ruci. Pratila ga je žena, istovremeno ne dajući djeci da izviruju kroz vrata. Čovjek je pozvao pse, koji se malo umiriše trčkajući oko bjegunca. Zatim odloži fenjer i oprezno se uputi prema koralu. Uskoro je otkrio bjegunca. Umirio je pse i prislonio cijev puške na bjegunčeva leđa.

— Pomozite mi, gospodine — zahtjeva.

Čovjek je šutio promatrajući ga.

— Neću ti nikad zaboraviti ako mi pomogneš, bogato ću te nagraditi — reče bjegunac. U glasu mu se osjećao očaj.

— Pih, ti da me nagradiš! Što si ti uopće? Običan robijaš...

Bjegunac se podiže na koljena gledajući u čovjeka.

— Ne pitate me zašto sam robijao...

— To me uopće ne zanima. Znam samo da nisi bez razloga dospio tamo.

— I nisam! Postoji jak razlog, vrlo jak...

Čovjek je šutio. Činilo se da razmišlja što da učini. Spustio je pušku kundakom na zemlju i oslonio se na cijev.

— Dobro, pomoći ću ti. Dobit ćeš hranu i sjekiru da skineš okove, dat ću ti i gunj, ali više mi ne dolazi pred oči... Ako te uhvate, da nisi ni pisnuo kako sam ti pomogao.

Bjeguncu odlane i olakšano se izvali na zemlju. Čovjek ode u kuću i donese sve što je obećao.

— Bez konja neću daleko stići — zavapi bjegunac.

— Budeš li i dalje kukao, nećeš dobiti ni to.

— U redu, pokušat ću. Rado bih pripalio cigaretu nakon svega.

— Imaš duhana u gunju.

Bjegunac raširi gunj tražeći duhan, nađe ga, te savije cigaretu.

— Nikad vam to neću zaboraviti, gospodine — reče pošto je povukao nekoliko dimova.

Čovjek nehajno odmahne rukom.

— Heck Parker ne zaboravlja tko mu pomogne — nastavio je robijaš.

— Samo da se dočepam planine Roswell i uzmem novac sakriven tamo...

— Ne brbljaj! — prekine ga službenik stanice.

— Vjerojatno se sjećate pljačke novca namijenjenog vojsci, prije otprilike godinu i pol...? — nastavi bjegunac nakon kraćeg oklijevanja.

— E, druškane, pa ja sam bio jedan od trojice pljačkaša. Dvojica su poginula u okršaju s potjerom, a mene su uhvatili... Naravno, lijepu lovu smo prije toga sakrili.

— I meni to pričaš, službeniku kompanije koja je prevozila novac!

— Isplati se riskirati, pedeset tisuća...

— Nosi mi se s očiju, protuho!

Bjegunac sleže ramenima, pokupi gunj i sjekiru i odskakuta u mrak. Čovjek sjedeći na trijemu, slušao je udarce sjekirom po lancima i kamenu.

Heck je još dugo, oslobodivši se okova, ležao pritajen motreći koral i zgradu. Kad je smatrao da je službenik kompanije zaspao, prišuljao se koralu i žrtvujući dio hrane umirio psa.

Ali, službenik kompanije gledao ga je iz mraka kako izvodi konja, uzjahuje ga i odlazi. Čekao je i malo prije zore osedlao konja, uzeo najpotrebnije stvari i odjahao za bjeguncem.

Vraćajući se sa svojim ljudima iz potjere, Jeff Danger ponovo se zaustavi na poštanskoj stanici. Dok su jučer progonili bjegunca, također su zastali ondje. Umorni ljudi su se okrepljivali, a Danger ode do koralu. Vraćajući se, sretne službenikovu ženu.

— Zar gazda nije kod kuće? — upita je.

— Otišao je u grad poslom, gospodine Danger.

— Zar sa dva konja? — Žena se ne snade na ovu primjebdu i samo ju oblije rumenilo. — Od jučer ne-

dostaju dva konja, osim ako niste pojačali sinoćnu zapregu?

— Ja zaista ne znam, gospodine, moguće je.

Danger ne reče ništa. Ispitivačkim je pogledom promatrao ženu dok ih je služila. Kad su napokon krenuli, žena odahne. No, ne zadugo. Nakon pola sata Danger se vrati sam. Ušavši u blagovaonicu, udara prašnjavim rukavicama o jednostavni hrastov pult.

— Zar se vaš muž uortačio s bjeguncem?

Žena problijedi i proguta slinu.

— Pomogao mu je da skine okove i odjahao s njim nasjedajući priči o novcu! — nastavi oštro Danger.

— Ne! Nije! Molim vas, gospodine... Bjegunac je ukrao konja, a moj muž je otišao u potjeru za njim.

— Čista laž! Vi biste mi već rekli da se to tako odigralo...

— Kad vam kažem, gospodine Danger! Istina je, noću je ukrao konja...

— I on da krene sam za njim, da riskira zbog jednoga konja?

— Naoružan je, a... mislio je...

— Što to? Što je mislio?

— Mislio je da će dobiti nagradu ako sam uhvati bjegunca.

— Za bjeguncem uopće nije raspisana potjernica. On je samo trenutno na slobodi. Mi ćemo ga uskoro uhvatiti, budite uvjereni u to. Uostalom, otkud vam to o nagradi.

Žena nije više mogla gledati Dangeru i nije izdržala njegov pronica-vi pogled pa spusti glavu.

Danger dohvati bocu viskija s pulta, otčepi je zubima i potegne gutljaj.

— Niste uopće vješti u laganju, gospodo, a ako vaš muž iznese cijelu glavu možete ga poslije posjetiti u zatvoru. — reče Danger, baci na pult pet dolara i izide odnoseći bocu.

Dokopavši se planine Roswell, bjegunac lako pronade bisage pune novca. Bježeći prije godinu i pol pred potjerom, pljačkaši su premjestili novac iz vojnog kovčega u bi-

sage i sakrili ih, a kovčeg pun lišća i trave ponijeli sa sobom. Kad ih je poslije zasjeda dočekala dolje na rijeci i ubila dvojicu, kovčeg je potonuo.

Heck je sad već znao da ga netko prati. Sjekira je bila jedino oružje koje je imao. Odsiječe veoma dugu motku i pronade u strmoj stijeni šupljinu koju je motkom mogao doseći. Objesi bisage s novcem navrh motke i gurne ih u šupljinu u stijeni. Nakon toga se spusti niže na ravnicu i ulogori se. Naložio je vatru i mirno kuhao kavu, izležavajući se i pjevušeći.

Službenik poštanske stanice otkrio je bjegunčev logor još u toku noći. Oprezno se prišuljao logoru i kad se uvjerio da mladić čvrsto spava, podložio je vatru i sjeo kraj nje s puškom u krilu.

Heck se probudio pred zoru i odmah osjetio da nije sam. Kad je ugledao pored vatre čovjeka kako ga promatra, odmah se pridigao.

– Brzo ste me sustigli, gospodine.

– Ukrao si konja, a to je vrlo neugodno – reče došljak, nakon kraće šutnje.

– Uskoro ću ga kupiti. Kad čujete koliko vam dajem za njega, poželjet ćete prodati sve konje iz korala.

Čovjek se nasmije.

– Varaš se, konji su vlasništvo kompanije.

– Svejedno. Kad vidite pravo malo bogatstvo, poslat ćete kompaniju do vraga i kupiti imanje u nekoj lijepoj zelenoj dolini!

Više nisu razgovarali. Čovjek iz stanice bio je zamišljen. Kad su popili kavu i popušili cigaretu, krenuli su. Upravo je svitalo. Heck je usput promatrao stijenje i zastajki-vao razgledavajući okolicu.

– Čini mi se da smo na cilju – reče kad su stigli ispod stijene u čiju je šupljinu jučer gurnuo bisage s novcem.

– Onda, na posao, što čekaš? – reče službenik kompanije nestrpljivo.

Heck zatraži užu, pa kad mu ga čovjek pruži, nabaci ga na izbočenu stijenu. Uspne se zatim do udubine i uvuče se u nju. Odahne ondje i pripali cigaretu.

Čovjek iz podnožja ga pozove. Heck je popušio cigaretu do kraja i tek onda otvorio bisage. Gledao je nekoliko trenutaka novac, a zatim zgrabio nekoliko novčanica, izvukao se na rub stijene i bacio ih dolje.

– Što to izvodiš, silazi s tim novcem! – vikao je čovjek odozdo.

Heck se nasmije.

– Što ako neću!

– Baci pare, a ti ostani, prokletiće! – galamio je ovaj i psovao.

– Dodi gore po njih!

– Da znaš da i hoću! – poviče čovjek i stane se penjati uz užu.

– Ponesi pušku, imat ćemo posjet.

Čovjek pogleda niz puteljak i opazi da se približava Danger. Oklijevao je malo, a onda se spustio ponovo do konja, izvukao pušku iz navlake i kleknuo u zaklon.

Danger je sjahao također tražeći zaklon. Čovjek iz stanice pripuca.

Dok su pucnjevi odjekivali kanjonom, Heck je povlačio užu. Izvukao se zatim na rub udubljenja, nabacio omču užeta više i prebacivši bisage preko ramena nastavio se penjati.

Bio je pri vrhu stijene kad su dvojica odozdo opazila što namjerava i pripucali na njega. Vidio je da neće uspjeti stići do vrha jer je bio odlična meta. Podboči se nogama o stijenu, skine bisage i odbaci ih daleko od sebe. U tom trenutku jedno odbijeno tane raspapa mu meso na butini.

Bisage se, međutim, ne zaustave na puteljku kamo je ciljao, već odlete dalje u kanjon. I dok su dvojica ljudi potrčala na rub kanjona da vide sudbinu sad već izgubljenog novca, Heck se uspne s priličnim naporom na vrh stijene u siguran zaklon. Novac je završio u pjenušavom potoku na dnu kanjona.

Dvojica muškaraca dolje gledala su se dugo, s mržnjom u očima, ali nisu pucali jedan na drugog. Prvi je uzjahao i krenuo Danger, a odmah za njim i službenik poštanske kompanije.

Heck ih je promatrao kako se udaljuju među stjenovitim liticama kanjona. Sunce je pržilo gore na vr-

hu stijene, a lešinari su strpljivo kružili iznad njega. Predstojao mu je težak put spuštanja, a dalje? Kako?

Kamo? Konja su mu odveli. Pa ova rana na nozi... pa lešinari, što njuše, slute... Da li će uspjeti, razmišljao je Heck. Da li je sad uopće slobodan?

Mark Allen

NEZGODNI PLAĆENI UBOJICA

Skupili su se te večeri u Morga-novu salunu i čekali. Umor ih je već počeo svladavati i njihova nada da će se On pojaviti bila je poljuljana.

Onda je došao Lund i rekao da ga je vidio kod Silver Passa. Ljudi koji su dotad zamorili utihnuše. Čekanje je nastavljeno.

Neki su ispružili umorne, otežale i odrvenjele noge, drugi su sjedili prekriživši ih. Odavna već tako čekaju.

Na njihovim tijelima nije bilo mjesta koje ih nije boljelo. Došli su poslije večere s ranča »Dvostruko D«, kao tamne, mršave utvare. Lica su im bila znojna i prašnjava i od toga su im se crvenjele oči.

Netko je iz džepa izvadio sat, pogledao i promrmljao sebi nešto u bradu.

To očekivanje stvaralo je nelagodu u tijelima i zato bi svaki čas potezali iz boca gutljaje pića. Osjećali su kako im se iz utrobe penje ugo-

dan osjećaj olakšanja, koji je, kao najbolji melem, ublažavao suhoću grla.

Upitno su se pogledavali snenim očima u kojima se nazirao nekakav nejasan nemir.

Onda je došao On. Čuli su kako se penje drvenim stubama na trijem i zastaje pred vratima. Ušao je i u znak pozdrava samo kimnuo glavom.

Pošao je do šanka i ondje se okrenuo, naslonio se leđima i stao promatrati ljude. Imao je mršavo lice i obješenu donju usnu, koju je još naglašavao opušak nalijepljen na nju. Inače nije bio visok, ali čvrst u tijelu, osim nogu, koje su mu se nekako čudno iskrivile pod težinom mišića. Male, vučje oči sjevale su ispod oboda šešira, duboko natučenog na čelo.

Tako su njega, plaćenog ubojicu Ruffusa Georgea, vidjeli kauboji s ranča »Dvostruko D« i malobrojni stanovnici naselja.

Ljevoruki je tada već bio mrtav. Nije to znao ni Ruffus, a ni kauboji. Podlegao je rani od noža što mu ga je zadao njegov vlastiti čovjek u svadi pri kockanju. Kasno su se odlučili prevesti ga liječniku, pa je nastupilo trovanje i izdahnuo je u liječničkoj ordinaciji iste večeri kad je stigao plaćenik.

Budući da su ortaci Ljevorukog bili nepismeni, natjerali su liječnika da im napiše cedulju:

•Uzalud ste pozvali staroga Ruffa, Ljevoruki je upravo otputovao na onaj svijet.▪

Zamotali su kamen u cedulju i bacili ga kroz prozor razbivši pri tom staklo. Odmah su odgalopirali u mrak.

Ljudi u prostoriji nisu uspjeli reagirati od iznenađenja kad je zamotuljak s porukom doletio u salun. Buljili su u njega šuteći kao da vide nekakav neobičan predmet. Georg podiže zamotuljak i pročita pismo.

– Ljevoruki je mrtav. Tako barem piše ovdje – reče i pošto je zgužvao cedulju baci je u pljuvačnicu.

Ljudi su dugo šutjeli prije nego što se netko oglasi:

– Kako? Tko ga je ubio...?

– To nije istina! To je nekakav njihov trik – primjeti Lund.

– Istina je, istina – oglasi se s vrata liječnik. – Umro je u mojoj kući prije jednog sata. Bitange, nisu mi ostavili ni centa za njegovu sahranu! Pitam se tko će to platiti?

Georg lupi dlanom o šank promuklo se smijući. Ljudi nisu u prvi trenutak mogli izustiti ni riječi. A onda stadoše potihom razgovarati dok ih nije prekinuo plaćenik:

– Prilično lako zaraden novac ovaj put – reče cereći se prisutnima. Budući da nitko ne reče ništa, on zađe za šank, uzme ključ od sobe i bocu pića te se uputi na počinak.

Noć je bila lijepa, zvjezdana i tiha. Prisutni su ustali i izišli pod mučnim dojmom. Sudbina se gorko poi-

grala s njima. Toliko su se trudili da pozovu plaćenog ubojicu i otkidali od svojih teško zaradenih nadnica da bi ga platili kad sredi Ljevorukog, a ono odmah po Ruffusovu dolasku Ljevoruki ubijen!

Kako li je samno skončao? Tko mu je zadao tako smrtonosnu ranu? Ortaci Ljevorukog nisu ništa pričali, liječnik je bio sretan da ih se što prije riješi. Smatrao je da su se sami međusobno pokrvili i to je zacijelo bila sasvim točna pretpostavka. Takvi nasilnici i ucjenjivači rijetko se susreću. Ljude s ranča unekoliko je tješilo što su te dangube odjahale daleko odavde, jer ih je jedino Ljevoruki zadržavao u ovom kraju. No, ostala im je neka tjeskoba u srcu. Ironija sudbine. Osjetili su da se neće tako lako riješiti Ruffusa Georga, barem ne dok ga ne isplate. A on čeka svoj novac iako nije obavio posao, pije i spava na njihov račun.

– Žao nam je, gospodine Georg, ali mi mislimo da vam nipošto ne možemo dati cijelu svotu jer je čovjek zbog koga ste došli mrtav – reče Lund kad je Georg sutradan došao na ranč.

Plaćenik se smijuljio podrugljivo, više prezirno, pokazujući red žuto-crnih zuba, pa odmahne glavom.

– Nudimo vam četvrtinu svote i plaćanje noćenja, hrane i pića – pokuša Lund umiriti čovjeka. Revolveraš baci potpuno dogorjeli opušak iz usta i savije novu cigaretu.

– Više od četiri stotine kilometara prešao sam zbog ovoga posla i ne namjeravam otići praznih džepova.

– Ali... gospodine, ispalo je tako slučajno, nitko za to nije kriv, ni mi, ni vi... Uostalom, tko zna kako bi...

Lund zašuti jer ga Ruffus ošine prijetećim pogledom.

– Misliš: kako bi završilo? Misliš da bih ja možda izvukao deblji kraj, je li?

Lund se ne usudi više ništa reći

već samo proguta slinu osjetivši neugodu.

— I tako, vi mislite da nisam zaslužio te dvije i pol tisuće. E, pa dobro. Ja također tako mislim i zbog toga vam predlažem: izaberite jednog od vas ili bilo koga drugog kao žrtvu i javite mi. Svoj ću novac pošteno zaraditi. Zacijelo među vama ima pokvarenjaka koji je zaslužio da ga pošaljem na onaj svijet. Ili možda nema? Svejedno, neću se maknuti iz ove selendre dok ne zaradim svoje dvije i pol tisuće! — reče na kraju Ruffus Georg, potkrijepivši svoje riječi puškom koju je podigao i čiju cijev je prislonio uz Lundovo lice. Lund je bio blijed kao krpa.

Nakon prvobitne zaprepaštenosti, pa malodušnosti koja ih je spopala nakon revolveraševih riječi, ljudi s ranča »Dvostruko D« na kraju se dogovore da Georgu ipak isplate dogovorenu svotu pa da ga se tako riješe. Uvidjeli su da je on veće zlo od Ljevorukog, koji ih je, doduše, terorizirao i ucjenjivao sa svojom bandom, ali otvoreno, ne stavljajući ih na takve muke kao ovaj pozvani plaćeni ubojica.

Kad su zatim sutradan otišli ubojici sa tom ponudom ovaj je opet odmahnuo glavom i glatko odbio:

— Ne, ne, gospodo, pa kad ja odem da pričate kako je stari Ruff nepošten. Ne to si ne mogu dopustiti.

Ljudi su se zabezeknuli, ne vjerujući i ne znajući što će.

Plaćenik je očito uživao u takvoj situaciji, pa nastavi:

— Dopuštam da neki vaš čovjek uzme oružje i ravnopravno se bori. To je lijepa prilika, zar ne? Možda bude imao sreće...

— Gospodine, mi smo poštteni radnici, nevični dvobojima, uz to smo i u godinama. Uzmite svoj novac i odlazite kamo želite — javi se jedan od kauboj.

Georg se nasmijulji pakosno, a opušak mu je cvrčao gaseći se na slinavoj usni.

— Ja mogu samo priželjkivati vaše godine. Ili se možda želite svi boriti protiv mene? — reče na kraju opasno sijevajući očima i gladeći držak revolvera.

Te noći, iako umorni, kauboji dugo nisu mogli zaspiti. Uvidjeli su da imaju posla s opasnim tipom, ogrezlom u krvi, kome je ubijanje postalo potreba, način života i kruh svagdašnji.

Većina očiju bila je uperena u Lunda, koji je bio najmlađi i najvičniji oružju. Očekivali su od njega nekakvo spasonosno rješenje.

Kad su svi zaspali, ili se činilo da spavaju, Lund se tiho izvuče iz nastambe i odjaše u pravcu naselja. Imao je ideju, a imao je kod sebe i novac predviđen za još neplaćenog ubojicu. Kupio je bocu najboljeg viskija koja se mogla naći u Morga novu salunu i otišao u Charleyjevu stračaru.

Charley je bio neizlječivi pijanac, gotovo nikad trijezan, i izgledao je mnogo stariji nego što je zapravo bio. Nekad je bio kockar i dobro se služio oružjem, ali sad je bio oronuo i drhtav jer mu je alkohol nakon tolikih godina pomutio razum.

Lund je dugo kucao i lupao po vratima stračare. Čuo je kako starac gunda i psuje, ali nikako da otvori. Lund je znao da je pijan kao i uvijek i trebalo je vremena da se snađe, ustane i dogega do vrata.

Kad je napokon ušao, Lund najprije izvadi bocu, našto starčeve oči zasjaše.

Pili su neko vrijeme, a Charley nesuvislo blebetao kako takav viski nije pio od svojih najboljih dana.

Kad mu je poslije Lund izložio svoj plan, starac je već bio toliko pijan da nije mogao normalno rasuđivati. Pred jutro su krenuli izvan naselja. Svjež jutarnji zrak povratio je Charleyja donekle iz pijanstva i starac se našao u nedoumici, pitajući Lunda što zapravo namjerava.

Ovaj ga umiri govoreći da će mu biti samo zaštita kad budu pričekali čovjeka koji im je potreban.

Kad je kod potoka Beck starac opet pokolebao, Lund se odlučio na posljednji potez: izvadio je svežanj od pet stotina dolara i gurnuo iz Charleyju pod nos.

— Ovo je tvoje ako budeš slušao i pokušao učiniti što ti predlažem. U protivnom bih te mogao izbušiti i ostaviti hijenama za gozbu, ako uopće budu htjele tvoje smrdljivo i pijano tijelo.

Starac je zabezeknuto gledao novčanice i šutio, žvačući bezubim ustima. Lund gurne novac u Charleyjev džep od kaputa, daje mu revolver i odjaše natrag u naselje. Starcu je napomenuo da ide izvidati, a on neka čeka kod potoka.

George se izležavao u svojoj sobi kad je Lund pokucao na vrata.

— Imaš svog čovjeka, čeka te kod potoka Beck. Požuri, on je već nestrpljiv — obavijestio ga je kad se ovaj javio iz sobe.

Zatim Lund ode u salun, popije piće i odjaše natrag do potoka da vidi kako se pripravlja stari pijanac.

Charleyja zateče kako duboko spava na jutarnjem suncu. Napravi grimasu gadljivosti na licu i izvadi novac iz starčeva džepa. Držao ga je neko vrijeme u ruci razmišljajući, a zatim ga opet ugura u Charleyjev džep. Udalji se zatim podalje od Charleyja i sakrije se u grmlje s pripravnim puškom u ruci. Kad je stigao Ruffus George starac je još blaženo spavao pa ga Ruffus udari nogom u stražnjicu. Charley se iznenaden počne vrtjeti tražeći pištolj, ali ga plaćeni ubojica prikuje za tlo puščanom cjevi, pažljivo pri tom motreći unaokolo, znajući da je zacijelo netko blizu tog mjesta i da ga možda vrebaju...

Pretraži mu zatim džepove i pronade pet stotina dolara.

— To su mi namjestili, prokletnici! — bijesno reče i gurne starca u potok.

Lund je već bio nanišanio i upravo sad povukao okidač, pa je promašio. Plaćeni ubojica stade bjeso-

mučno pucati po mjestu gdje se Lund skrivao, pa nije mogao više ni nosa odlijepiti od tla. Kad je pucnjava prestala, revolveraša više nije bilo. Ali ne zadugo. Pojavio se iznenada iza Lundovih leđa gurajući mu cijev puške u pleća.

— Dakle, na tvojoj ću koži zaraditi svoj novac! To je zapravo i najpričnije, ha?

Lund nije govorio. Gledao je u revolveraša šuteći čekajući s mržnjom u očima. Nije znao što će protivnik poduzeti.

Ovaj, međutim, objesi svoju usnu s opuškom, odbaci pušku i skine kaput. Lund odmah shvati što slijedi i ne čekajući, baci se divlje na revolveraša. On se pak nije dao iznenaditi i razvije se teška i mučna borba. Lund je primio udarce kao nikad dotad. Činilo mu se da se maljevi sručaju na njegovu glavu i tijelo. Nije bilo dvoumljenja tko bi pobijedio. Plaćenik bi ga zacijelo dotukao šakama da se u odlučujućem trenutku nije umiješao Charley. Izvukao se iz potoka, dokopao oružja i zašao Georgu iza leđa. On se upravo, dahćući, pripravlja da dokrajči ispretučenoga kauboja kad se javi Charley:

— Prijane, sad sam ja na redu, svoje si asove ispucao!

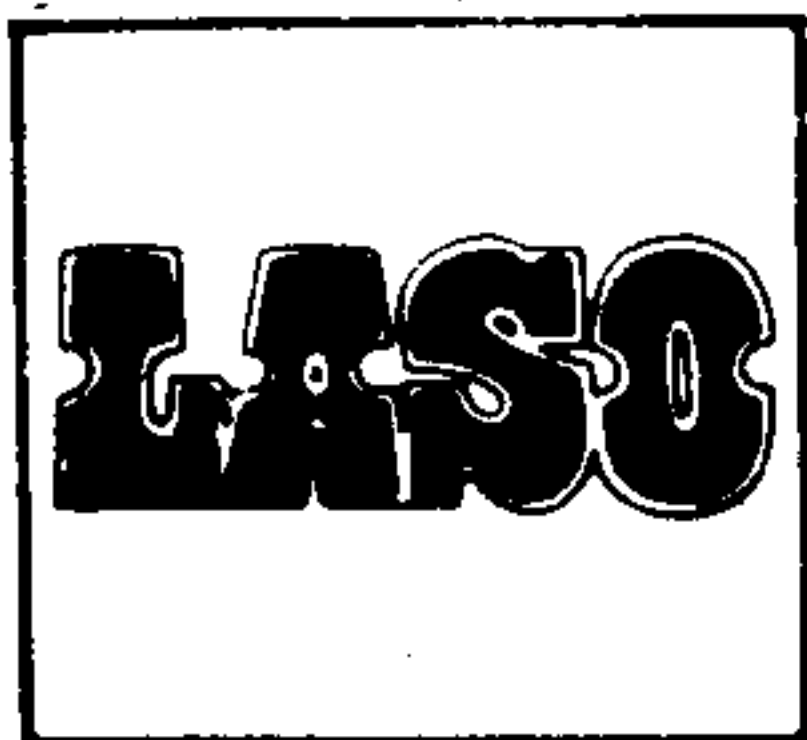
Plaćeni ubojica se u okretu brzo dokopao oružja, ali nije stigao nanišaniti. Tane je odzujalo daleko od starca, jer je Charley prvi opalio i pogodio revolveraša u prsa.

Mirno, kao u svojim dalekim najboljim danima, pokupio je tijela dvojice ljudi, isprebijanog Lunda i mrtvog Ruffusa, prebacio ih preko konja i odveo na ranč »Dvostruko D«.

Lunda su dugo liječili njegovi zahvalni drugovi, a Charley je s nagradom od pet stotina dolara otišao daleko od ovog mjesta, gdje je svima ostao u sjećanju i živio u pričama kao junak.

U PRIPREMI

Jane Mark:
ZAKON NASILJA

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1872. – d, a za 6 mjeseci 936. – d. U cijenu je uračunat popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101 – 833 – 1216 »za Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00 HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00 SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00.

Uplata na devizni račun 30101 – 37 – 25730 – 3252051 kod – Zagrebačke banke Zagreb (za »LASO«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 40.000 d, c/b stranica 30.000 d.

Oslobodeno plaćanje poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 – 1973. od 26.XI 1973.

PARTIZANI

STRIP-ALBUM »PARTIZANI«

Tranica strip-serijala Julesa Radilovića o uzbudljivim akcijama naših
Partizana koji se proslavio i u inozemstvu, možete kupiti u Zagrebu,
u sitne prodaje (»VJESNIK«, Avenija bratstva i jedinstva 4)
POŠTANSKOM UPUTNICOM na adresu: ŠALTER SITNE PRODA-
JE 11000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4. Poštanskom
uplatite 300 dinara, a na poledini uputnice napišite naslov izdanja.
Izdanja bez poštarine.

UPON ZA PRIMAOCU	POSTANSKA UPUTNICA	POTVRDA O UPLATI
popunjava pošiljalac Pošiljalac: PREZIME I IME ADRESA: [] [] [] [] [] [] Din. 300 Primalac: "VJESNIK" - ŠALTER SITNE PRODAJE AVENIJA BRAT. I JED. 4 ZAGREB	popunjava pošiljalac Pošiljalac: PREZIME I IME ADRESA: Ispisati: [] [] [] [] [] [] Din. Primalac: "VJESNIK" - ŠALTER SITNE PRODAJE - AV. BRAT. I JED. 4 Pošta: 41000 ZAGREB	popunjava pošiljalac Uplaćeno: [] [] 300 [] [] Primalac: "VJESNIK" - ŠALTER SITNE PRODAJE AVENIJA BRAT. I JED. 4 Pošta: 41000 ZAGREB
P-15 Službene napomene: — obaviješten (datum) — odbio prijem (datum) — otputovao u (datum) Broj prikaznice Prisao sam uputnički iznos (datum) Broj isplate Broj isplate		
STRIP ALBUM "PARTIZANI" OPUZORENJE Oznacite potpunu adresu primaoca i pošiljaoca Uputnicu popunite tiskanim slovima Intimni, klerikalni, politički ili posredni strojem		